

Talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2024 - 2026

Kaupunginhallitus 28.11.2022
Kaupunginvaltuusto 12.12.2022

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	5
1.1. Taloussuunnittelun 2023 lähtökohdat	5
1.1.1. Talousarvion perusteet	5
1.1.2. Väestö	6
1.1.3. Työllisyys.....	8
1.1.4. Ympäristö ja ilmasto	9
1.2. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.2.1. Yleinen talouskehitys.....	10
1.2.2. Kansantalouden kehitys.....	11
1.2.3. Kuntatalouden tilanne	11
1.2.4. Valtionosuudet	13
1.2.5. Verotulot.....	17
1.2.6. Sote-uudistuksen vaikutukset kuntatalouteen	18
1.2.7. Taloudellinen tilanne Äänekoskella	19
1.3. Äänekosken kaupunkistrategia	21
1.4. Konsernin toiminta ja talous	23
1.4.1. Yleistä	23
1.4.2. Kaupungin yleiset konsernitavoitteet	23
1.4.3. Yhtiökohtaiset tavoitteet	23
1.5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	24
1.6. Henkilöstö.....	26
1.6.1. Henkilöstömuutokset vuoden 2023 talousarviossa	26
2. TULOSLASKELMA	30
2.1. Yleistä tuloslaskelmasta.....	30
2.2. Tuloslaskelma.....	30
2.2.1. Toimintatulot.....	31
2.2.2. Toimintamenot.....	32
2.2.3. Toimintakate	33
2.2.4. Verotulot.....	33
2.2.5. Valtionosuudet	34
2.2.6. Rahoitustulot- ja menot	34
2.2.7. Vuosikate	35
2.2.8. Poistot.....	36
2.2.9. Tilikauden tulos.....	36
3. KÄYTTÖTALOUSOSA	37
3.1. Tulokortit (kaupunki)	38
3.2. Tulokortit (toimialakohtaiset).....	39
3.2.1. Keskushallinto (elinvoima)	39
3.2.2. Opetus ja kasvatus	39

3.2.3.	Kulttuuri ja liikunta	40
3.2.4.	Kaupunkirakenne ja ympäristö.....	40
3.3.	Tarkastuslautakunta	41
3.4.	Kaupunginhallitus	41
3.4.1.	Toiminta-ajatus	41
3.4.2.	Talousarvio 2023	42
3.4.3.	Henkilöstö	42
3.4.4.	Hallintopalvelut	42
3.4.5.	Talous-, tietohallinto- ja liikennepalvelut	42
3.4.6.	Henkilöstöpalvelut.....	43
3.4.7.	Elinvoimayksikkö.....	43
3.4.8.	Maankäyttö	45
3.4.9.	Muu toiminta	47
3.5.	Opetus- ja kasvatustalautakunta	47
3.5.1.	Toiminta-ajatus	47
3.5.2.	Talousarvio 2023	47
3.5.3.	Henkilöstö	48
3.5.4.	Lasten, perheiden ja nuorten palvelut	48
3.5.5.	Opetuspalvelut	51
3.6.	Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	53
3.6.1.	Toiminta-ajatus	53
3.6.2.	Talousarvio 2023	53
3.6.3.	Henkilöstö	54
3.6.4.	Kulttuuri- ja liikuntapalvelut.....	54
3.7.	Kaupunkirakennelautakunta	56
3.7.1.	Toiminta-ajatus	56
3.7.2.	Talousarvio 2023	56
3.7.3.	Henkilöstö	58
3.7.4.	Kaupunkirakennepalvelut.....	58
3.7.5.	Ruokapalvelut	59
3.8.	Ympäristölautekunta	59
3.8.1.	Toiminta-ajatus	59
3.8.2.	Talousarvio 2023	59
3.8.3.	Henkilöstö	60
3.8.4.	Ympäristövalvonta	60
3.8.5.	Ympäristöterveydenhuolto	61
3.8.6.	Maaseutuasiat	61
4.	INVESTOINTIOSA.....	62
4.1.	Investointisuunnitelma: Hyväksytyt erilliskohteet, ei muutostarvetta (kustannusarvio sitova) ..	63
4.2.	Investointisuunnitelma: Hyväksytyjen erilliskohteiden muutokset (kustannusarvio sitova)	64

4.3.	Investointisuunnitelma: Uudet erilliskohteet (kustannusarvio sitova).....	64
4.4.	Investointisuunnitelma: Investointiniput (ei kohdekohtaisia kustannusarvioita, sitovuustasoonippu) 65	
4.5.	Investointitulot ja -menot yhteensä.....	66
4.6.	Leasingrahoituksella toteutettavat investointikohteet	66
5.	RAHOITUSOSA.....	67
5.1.	Toiminnan ja investointien rahavirta	68
5.1.1.	Toiminnan rahavirta.....	68
5.1.2.	Investointien rahavirta.....	68
5.2.	Rahoituksen rahavirta	69
5.2.1.	Antolainauksen muutokset	69
5.2.2.	Lainakannan muutokset.....	69
5.2.3.	Oman pääoman muutokset	69
5.2.4.	Muut maksuvalmiuden muutokset	69
5.2.5.	Muut merkittävät taloudelliset vastuut.....	69
6.	TALOUSSUUNNITELMA 2023-2026	70
6.1.	Yleistä	70
6.2.	Taloussuunnitelman perusteet	70
7.	TALOUSARVIO 2023 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	72
7.1.	Talousarvion sitovuus.....	72
7.2.	Talousarviomuutokset	72
7.3.	Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	73
7.4.	Tuloslaskelma.....	73
7.5.	Rahoituslaskelma.....	73
7.6.	Käyttösuunnitelmat	73
7.7.	Erityiset rajoitukset	73
7.7.1.	Henkilöstö	73
7.7.2.	Yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen	74
7.7.3.	Muut rahoitusmenot	74
7.7.4.	Investoinnit	74
7.8.	Raportointi	74
8.	LIITTEET	75
8.1.	Tuloslaskelma 2023, ulkoinen/sisäinen	75
8.2.	Käyttötalousosa lautakunnittain 2023, ulkoinen/sisäinen.....	76

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1. Taloussuunnittelun 2023 lähtökohdat

1.1.1. Talousarvion perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Äänekosken kaupungissa taloussuunnitelmakausi on neljä vuotta, josta ensimmäinen vuosi on sitova talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähden sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve kateetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamista ei voida siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli.

Kuntalain 118 §:n mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

- kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa
- kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa asukasta kohden ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden

TAI

- kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täytäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitalinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitalinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
 4. konsernitalinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kuntalain 118 §:ää koskien erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksiä on tarkennettu ja laki on tullut voimaan 1.3.2019. Edellä mainittuja uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten perusteella. Tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Valtiokonttorin ylläpitämiin konsernitalinpäätösten tietoihin ja kunnan vahvistamaan tuloveroprosenttiin perustuen.

Äänekosken kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää. Kertynyttä ylijäämää oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 11,0 miljoonaa euroa. Kunnan konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää 1 237 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä Äänekosken kuntakonsernin vuosikatteen ja suunnitelmapoistojen suhde oli 94,5 % (raja-arvo alle 80 %) ja kunnan tuloveroprosentti oli 1,48 % (raja-arvo 2,00 %) suurempi kuin kuntien keskiarvo, joten ne eivät ylittäneet laissa sallittuja raja-arvoja.

Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas olivat vuoden 2021 tilinpäätöstietojen perusteella 13 777 euroa/asukas, joten raja-arvo ylittyi (laskennallinen raja-arvo 13 625 euroa/asukas).

Kuntakonsernin lainanhoitokate oli 0,70 (raja-arvo alle 0,8), joten lainanhoitokate alittaa lain salliman raja-arvon.

Neljästä arviointikriteeristön raja-arvosta kaksi on täyttynyt kahtena vuotena peräkkäin, eli konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ja kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu arviointikriteeristön tunnuslukujen täyttyminen vuosina 2020-2021. Tunnuslukujen perusteella Äänekosken kaupungin osalta arviointimenettelyä ei tarvitse käynnistää.

Kriisikuntakriteerit	2020	2021
Asukasluku	18 577	18 318
Konsernilla alijäämää edellisessä tilinpäätöksessä yli 500 e/asukas ja uusimmassa tp:ssä yli 1.000 e/asukas	● 1 259	● 1 237
Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja sumu-poistojen suhde alle 80 %	● 114,0 %	● 94,5 %
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas 50 % enemmän kuin kuntien ka	● 56,3 %	● 51,7 %
Tuloveroprosentti 2,0 % suurempi kuin kuntien ka	● 1,54	● 1,48
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 0,8	● 0,7	● 0,7
Kunnan taseessa on kertynyttä alijäämää	● 10 041 468	● 11 012 041

1.1.2. Väestö

Väkiluvun kehitys

Suomen virallinen väkiluku 31.12.2021 oli 5 548 241. Väkiluku kasvoi vuoden 2021 aikana yhteensä 14 448 henkilöllä. Suhteellinen väkiluvun kasvu oli 0,3 prosenttia. Edellisten vuosien tapaan muuttovoitto ulkomailta oli luonnollista väestönkasvua voimakkaampaa. Suomea, ruotsia tai saamea

äidinkielenään puhuvien määrä väheni 10 747 henkilöllä ja vieraskielisten määrä kasvoi 25 195 henkilöllä.

Äänekosken kaupungin väkiluku on laskenut 1 947 henkilöllä vuodesta 2012 vuoteen 2021.

ÄÄNEKOSKEN VÄKILUVUN KEHITYS 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Asukasluku 31.12.	20 265	20 077	19 909	19 646	19 374	19 144	18 851	18 765	18 577	18 318
Muutos %	-0,3 %	-0,9 %	-0,8 %	-1,3 %	-1,4 %	-1,2 %	-1,5 %	-0,5 %	-1,0 %	-1,4 %
Muutos (asukasta)	-69	-188	-168	-263	-272	-230	-293	-86	-188	-259

Keski-Suomen maakunnan väestömäärä oli vuoden 2021 lopussa 272 683. Vuosi 2021 käänsi Keski-Suomen väestömäärän niukkaan kasvuun (+66

asukasta) neljän laskevan vuoden jälkeen. Asukasluku kasvoi kolmessa kunnassa: Jyväskylä, Muurame ja Luhanka.

Lähde: Tilastokeskus, Keski-Suomen Liitto

Väestöennuste

Tilastokeskuksen väestöennusteiden mukaan koko maan väkiluvun kasvu jatkuu myös tulevaisuudessa, mutta kääntyy laskuun vuonna 2034, jolloin

maamme väkiluku olisi 5,6 miljoonaa henkilöä. Tämän jälkeen väkiluku kääntyisi laskuun ja 2050-luvulla maamme väkiluku olisi ennusteen mukaan

jo nykyistä pienempi. Valtakunnallisen väestökehityksen tyypillisimpiä piirteitä ovat väestön ikärakenteen vanheneminen.

Tilastokeskuksen väestöennusteet perustuvat havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muutto liikkeen menneestä kehityksestä. Ennusteissa ei oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten

mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen.

Äänekosken osalta ikärakenteen vanheneminen on merkittävää. Yli 65 - vuotiaiden osuus vuonna 2021 oli 29 % ja Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuonna 2040 se on jo 37 %. Samalla aikavälillä ennustetaan väestön vähenevän 15 %.

ÄÄNEKOSKEN VÄESTÖENNUSTE 2023-2040

Ikäryhmä	Väestö	Väestöennuste				
	31.12.2021	2023	2025	2030	2035	2040
-14	2 727	2 535	2 361	1 968	1 840	1 746
15-24	1 819	1 776	1 732	1 641	1 336	1 167
25-44	3 468	3 286	3 169	2 902	2 772	2 666
45-64	5 068	4 972	4 748	4 346	4 099	3 963
65-	5 236	5 396	5 568	5 826	5 838	5 706
Yhteensä	18 318	17 965	17 578	16 683	15 885	15 248

Väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 65 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15-64 v.) määrään.

Suomessa oli vuoden 2021 lopussa alle 15-vuotiaita 851 794 ja 15-64-vuotiaita 3 417 411 henkilöä. 65 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2021 lopussa 1 279 036. Väestöllinen huoltosuhde, eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 100 työikäistä kohden, oli 62,5. Viimeksi väestöllinen huoltosuhde on ollut tätä korkeampi vuonna 1922. Maamme itsenäisyyden aikana väestöllinen huoltosuhde on ollut korkeimmillaan vuonna 1917 (67,6) ja matalimmillaan vuonna 1984 (46,7).

Tilastokeskuksen vuonna 2021 julkaistun ennusteen mukaan huoltosuhde nousee tulevana vuosikymmeninä. Syynä tähän on syntyvyyden lasku ja tämän seurauksena nuorten huollettavien määrän pieneneminen.

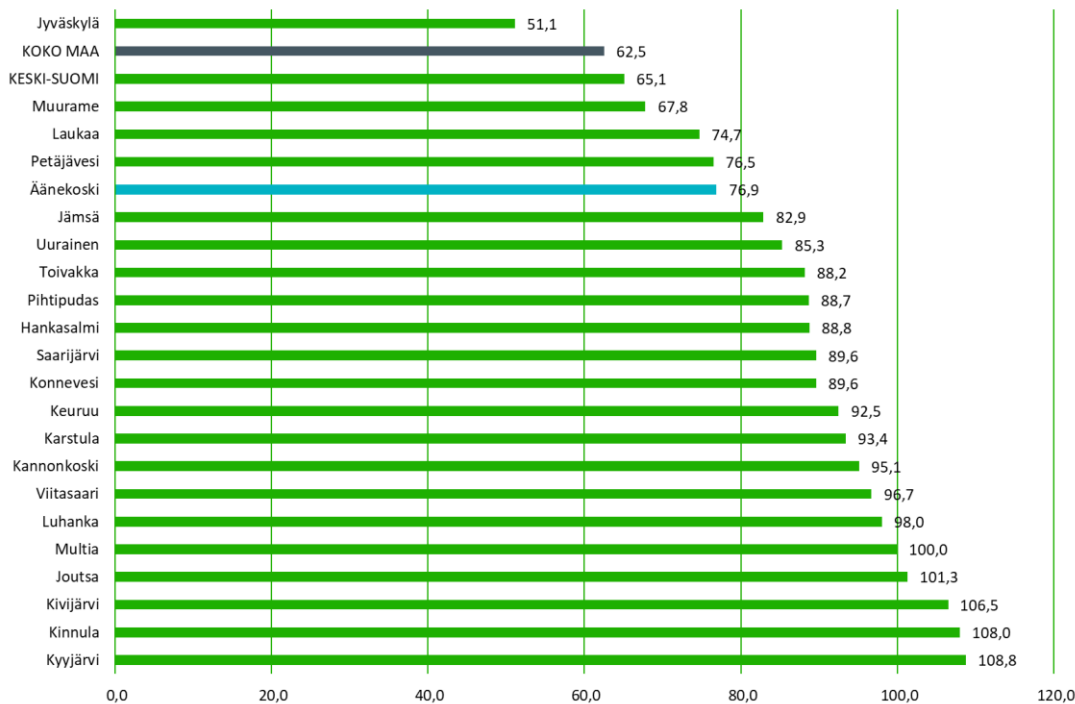
Huoltosuhde olisi 63,2 vuonna 2023, 65,3 vuonna 2030 ja 67,3 vuonna 2040. Pidemmällä aikavälillä väestöllinen huoltosuhde heikkenee aiempia ennusteita enemmän. Vuonna 2070 väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan olevan jo yli 81.

Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Pienimmät huoltosuhteen arvot ovat suurimmilla kaupunkiseuduilla ja suurimmat asukasluvultaan pienissä ja väestöltään vanhenevissa kunnissa. Keski-Suomen maakunnassa väestöllinen huoltosuhde oli 65,1 vuonna 2021.

Äänekoskella väestöllinen huoltosuhde Tilastokeskuksen ennusteen mukaan on 79,0 vuonna 2023 ja vuonna 2040 sen ennustetaan olevan jo 95,6 eli jokaista työikäistä kohden olisi 1 huollettava. Tämä kehitys on huolestuttavaa ja tulee rasittamaan kaupungin taloutta tulevaisuudessa merkittävästi.

VÄESTÖLLINEN HUOLTOSUHDE 2021-2040

Väestöllinen huoltosuhde	2021	2023	2025	2030	2035	2040
Äänekoski	76,9	79,0	82,2	87,7	93,6	95,6
Koko maa	62,5	63,2	63,7	65,2	67,3	67,2

VÄESTÖLLINEN HUOLTOSUHDE 2021, %

Lähde: Tilastokeskus, Keski-Suomen Liitto

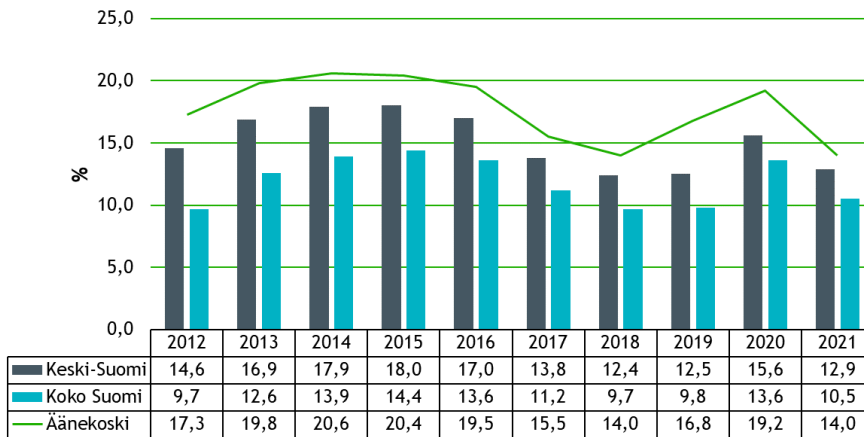
1.1.3. Työllisyys

31.12.2021 tilanteen mukaan työttömyysaste Äänekoskella oli 14,0 %, kun koko maan työttömyysaste oli puolestaan 10,5 %.

Vuonna 2022 työllisyys on parantunut ja viimeisen ELY:n työllisyyskatsauksen (9/2022) mukaan Äänekosken työttömyysaste oli syyskuun lopussa 10,8 % ja työttömänä oli 854 henkilöä. Työttömistä pitkäaikaistyöttömien määrä oli syyskuun lopussa 272 henkilöä ja määrä on laskenut vuoden

2021 lopusta 158 henkilöllä. Syyskuun lopussa lomautettujen osuus oli 23 henkilöä.

Työpaikkaomavaraisuusaste oli 104,6 % vuonna 2020. Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100, on tilanne päinvastainen.

TYÖTTÖMYYSASTEEN KEHITYS 2012-2021
Työttömyysaste 31.12., %

1.1.4. Ympäristö ja ilmasto

Vihreä Uusiutuva Äänekoski -hankkeen puitteissa Äänekosken kaupungille on laadittu kattava ympäristö- ja ilmasto-ohjelma vuosille 2022-2028. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjelman kokouksessaan 13.6.2022. Kaupungin ympäristö- ja ilmasto-ohjelma on Äänekosken kaupungin ensimmäinen koko organisaation kattava ohjeistus, joka tuo ympäristö- ja ilmastonäkökulmat strategiselle tasolle. Ohjelmassa luodaan yhtenäinen perusta Äänekosken kaupungin ilmastojohtamiselle ja luonnon monimuotoisuuden suojelulle sekä näiden ohjaus- ja kehittämistoimenpiteille. Ohjelman tarkoituksena on vastata systemaattisen ympäristö- ja ilmastotyön tarpeeseen Äänekoskella ja se määrittää kaupungin roolia kestävässä kehittäjänä ja toimijana.

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma toimii koko kaupunkikonsernia koskevana ohjeistuksena tavoitteineen, mittareineen ja toimintasuunnitelmineen. Ohjelma koskee kaupunkiorganisaatiota ja kaupungin määräysvallassa olevia yhteisöjä ja säätiöitä. Uusien toimintamallien on tarkoitus olla jatkossa osa kaikkea kaupungin toimintaa, kuten päätöksentekoa, hankintoja, maankäyttöä ja rakentamista, energiankulutusta ja -tuotantoa sekä liikkumista ja palvelujen kehittämistä.

Äänekosken kaupunki on uudessa kaupunkistrategiassaan sitoutunut tekemään ja tukemaan kestävä kehitystä kaikessa toiminnassaan. Yksi keskeisin ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa ohjaavista

linjauksista on Äänekosken sitoumus olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma sisältää ympäristö- ja ilmastopoliittiset tavoitteet vuoteen 2028 sekä toimenpidekokonaisuudet. Äänekoski liittyi valtuuston päätöksellä Hiilineutraalit kunnat (Hinku) -verkostoon syksyllä 2019. Hinku-verkoston jäsenet sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Hiilineutraalisuustavoite on myös yksi keskeisistä kaupunkistrategian 2022-2028 tavoitteista.

Ohjelmaa on rakennettu koko kaupunkiorganisaation yhteistyöllä. Ohjelman laatiminen aloitettiin selvityksillä vuosina 2019-2020. Asukkaille ja kunnan henkilöstölle suunnatuilla kyselyillä selvitetiin nykyisiä käytänteitä, toimia ja asenteita sekä toiveita. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittareita on mietitty työpajoissa ja pienempien ryhmien tapauksissa.

Ohjelman ohella laadittu ilmastotiekartta 2030 sisältää laajahkon nykytilanteen kartoituksen, konkreettiset toimenpiteet, aikataulun ja vastuutahon, joka huolehtii toimenpiteen toteutumisesta. Tiekartan toimenpiteissä huomioidaan ohjelman tavoitteet sekä toimenpiteiden vaikutusalueet.

Lisäksi Äänekosken kaupungilla on käynnistynyt 1.9.2022 Elämän kestävä Äänekoski -hanke, jonka tavoitteena on integroida ilmasto- ja

kiertotaloustyö pysyväksi osaksi kaupungin toimintaa ja sitouttaa johto, toimialat ja päättäjät ilmasto-kiertotaloustavoitteisiin. Hankkeen

keskeisenä tavoitteena on osoittaa, että oikein kohdennetulla ilmastotyöllä voidaan luoda pysyviä kustannussäästöjä.

1.2. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.2.1. Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet. Kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu vuoden 2021 nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin vuonna 2022 ja edelleen 2,5 prosenttiin vuonna 2023.

Euroalueen näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiakriisin takia. Inflaation kiihtyminen on jatkunut, ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Erityisesti Saksan näkymät ovat haastavat. Eteläinen Eurooppa sen sijaan on hyötynyt koronasulkujen poistumisesta. Tulevasta talvesta odotetaan energian saatavuuden takia erittäin vaikeaa. Kokonaistuotannon kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin vuonna 2022 ja edelleen 1,3 prosenttiin vuonna 2023.

Epävakaata tilanne kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla jatkuu. Etenkin Euroopan osalta on ilmassa pessimismia, riskinottohalukkuus on vähentynyt ja pääoma on hakeutunut turvasatamiin. Sekä lyhyet että pitkät korot ovat heilahdelleet voimakkaasti, heijastaen hermostuneisuutta markkinoilla. Euroalueella eteläisten jäsenvaltioiden lainojen korkoerot suhteessa Saksaan ovat kasvaneet ja EKP onkin ottanut käyttöön uuden rahapoliittisen välineen korkoerojen pitämiseksi hallinnassa. Yhdysvaltojen dollari on vahvistunut suhteessa muihin päävaluuttoihin, heijastaen rahapolitiikan nopeaa kiristymistä ja korkojen nousua.

Inflaatio on yhä nopeaa lähes maailmanlaajuisesti. Energiakriisi ylläpitää nopeaa inflaatiota etenkin Euroopassa. Inflaatio on lisäksi muodostunut yhä laaja-alaisemmaksi, mitä heijastaa monessa taloudessa kiihtynyt pohjainflaatio. Kuitenkin, joitain merkkejä inflaatio-odotusten

vaimenemisesta on ilmennyt Yhdysvaltojen ohella myös Euroopassa. Inflaation odotetaan laajalti hidastuvan vuoden 2023 kuluessa.

Vaikea tilanne Euroopan energiamarkkinoilla jatkuu. Tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstellämään energian kulutusta. Toisaalta raakaöljyn hinta on laskenut loppukevään 2022 huippulukemista. Venäjän hyökkäyssodan ja siitä johtuvan epävarman tilanteen takia maakaasun hinta Euroopassa on erittäin korkea.

Maailmantalouden näkymissä on monia riskejä. Keskeinen riski Euroopassa ja Yhdysvalloissa on talouden ajautuminen taantumaan loppuvuonna 2022 ja alkuvuonna 2023. Olennainen taantumaan johtava tekijä olisi nopean inflaation jatkuminen odotettua pidempään, jolloin kotitalouksien reaalitulot heikkenisivät edelleen. Venäjän hyökkäyssodan pitkittyminen heijastuisi epävarman taloustilanteen jatkumisena etenkin Euroopassa. Energiamarkkinoiden vaikea tilanne voi johtaa kriisiin Euroopassa tulevana lämmityskautena. Geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä varjostaisi talousnäkymiä maailmanlaajuisesti.

Myönteisenä riskinä voidaan nähdä maailman tavara kauppaa haitanneiden logistiikkaongelmien hellittäminen odotettua laajemmin. Lisäksi maailmantalouden näkymien heikennyttyä inflaatio voi hidastua monessa taloudessa odotettua nopeammin.

Merkittäviä riskejä ennustekuvalle ovat pandemian paheneminen uudestaan uusien virusmuunnosten takia, kuluttajahintainflaation kiihtymisen aiheuttama laajempi kustannuskierre Yhdysvaltojen taloudessa sekä teollisuuden pullonkaulojen jatkuminen odotettua pidempään.

1.2.2. Kansantalouden kehitys

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % vuonna 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arviotua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella. Vuosina 2024-2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset talouskasvuun ovat heikentäneet Suomen julkista taloutta. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu tänä vuonna ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Ensi vuonna alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava ja kestävyysvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 % suhteessa BKT:hen eli noin 9 miljardia euroa vuoden 2026 tasolla.

Velanhoidokustannusten arvioidaan kasvavan lähivuosina. Alati kasvavat velanhoidokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Inflaatio saavutti syyskuussa 2022 yli 8 prosentin vuosittaisen nousuvauhdin. Vaikka inflaation kiihtyminen on edelleen suurimmalta osalta seurausta energian hinnan noususta, niin kuluttajahintaindeksissä nousevien hintojen määrä ylittää

kymmenkertaisesti laskevien hintojen määrän. Inflaatio on hyvin laaja-alaista ja kaikkien hyödyke-luokkien hinnat nousevat nopeasti. Vuoden 2022 keskimääräiseksi inflaatioksi ennustetaan 6,5 %. Inflaatio on kuitenkin keskimääräistä nopeampaa vuoden 2022 loppupuolella. Erityisesti sähkön hintojen oletetaan markkinahintojen kehityksen perusteella nousevan edelleen ja pysyvän korkealla vuoden 2023 alkupuolelle saakka. Inflaatio on korkeimmillaan vuoden 2022 loppupuolella ja pysyttelee nopeana vuoden 2023 alkupuolella. Inflaatio hidastuu keskimäärin 3,2 prosenttiin vuonna 2023 ja painuu 1,8 prosenttiin vuoteen 2024 mennessä.

Venäjän hyökkäyssodan ja sitä seuranneiden pakotteiden aiheuttama epävarmuus on heikentänyt kuluttajien luottamusta voimakkaasti, mikä näyttäisi siirtävän etenkin kestokulutushankintoja myöhempään ajankohtaan. Hintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vaisuna loppuvuonna. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitytulot supistuvat ja kotitalouksien säästämisaste painuu nol-lan tuntumaan. Vahvana jatkuva asuinrakentaminen kannattelee investointeja tänä vuonna. Muut yksityiset investoinnit supistuvat, kun luottamuksen heikkeneminen siirtää investointeja tulevaisuuteen.

Työllisyyden kasvu hidastuu alkuvuoden nopean kasvun jälkeen. Tästä huolimatta työllisyys kasvaa noin kaksi prosenttia vuonna 2022. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen ja pula osaavasta työvoimasta heikentää edellytyksiä kasvattaa tuotantoa. Tänä vuonna solmittujen palkkasopimusten korotukset ovat yleisimmin olleet noin kaksi prosenttia, eli hieman suurempia kuin viime vuonna.

(Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2022)

1.2.3. Kuntatalouden tilanne

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtiovarainministeriön syksyllä 2022 julkaisemaan kuntatalousohjelmaan.

Kuntatalous oli vuonna 2021 vuosikatteen lievästä heikkenemisestä huolimatta kokonaisuudessaan varsin vahva edellisvuoden tapaan. Kuntatalouden vuosikate heikkeni vuodesta 2020 noin 100 milj.

euroa yhteensä 4,6 mrd. euroon riittäen kuitenkin kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Tilikauden tulos oli selvästi positiivinen, 1,6 mrd. euroa, ollen lähes edellisvuoden tasolla. Vuosikatteen vahvana pysymisen taustalla oli toimintakateen maltillinen kasvu ja verotulojen voimakas kasvu.

Valtionosuudet sen sijaan vähenivät huomattavasti, lähes 10 prosenttia johtuen koronaepidemiaan liittyvien valtiontukien kohdentamisen painopisteen muutoksesta valtionosuuksista valtionavustuksiin. Kuntasektorin koronaan liittyvä tukipaketti oli vuoden 2020 tapaan varsin huomattava, kaikkiaan lähes 2,5 mrd. euroa. Valtion tukipaketit ovatkin varmistaneet sen, että koronaepidemian aiheuttamat välittömät taloudelliset haittavaikutukset kuntatalouteen ovat tulleet kokonaisuudessaan katetuiksi ja tukipaketit ovat jopa vahvistaneet kuntataloutta vuosina 2020 ja 2021.

Sekä kuntien että kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat selvästi vuodesta 2020, mutta toimintatuottojen sitäkin voimakkaampi kasvu piti koko kuntatalouden toimintakatteen kasvun maltillisena, hieman yli 2 prosentissa. Oletettavasti toimintakulujen kasvun taustalla olivat koronaepidemian pitkittyminen, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen ylösajo ja hoitojonojen purkamisen sekä se, että yleisesti koronaepidemiasta johtuen vuoden 2020 toimintakulujen kasvu jäi poikkeuksellisen alhaiseksi. Toimintatuottojen huomattava kasvu johtui taas pääosin edellä mainituista koronaepidemiaan liittyvistä valtionavustuksista sekä kuntayhtymien myyntituottojen voimakaasta kasvusta.

Verotulot kasvoivat noin 6 % vuonna 2021. Etenkin yhteisö- ja kiinteistöverotulojen kasvu oli huomattavaa. Yhteisöverotulojen kasvu oli peräti lähes 45 prosenttia ja kiinteistöverotulot kasvoivat noin 12 prosenttia. Sen sijaan kunnallisvero kasvoi vain 2 prosenttia. Yhteisöveron osalta kuntien ryhmäosuudessa oli vuoden 2020 tapaan 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus liittyen koronaepidemian taloudellisiin tukitoimiin, ja lisäksi kuntien ryhmäosuuteen tehtiin pysyvä 2 prosenttiyksikön korotus liittyen varhaiskasvumaksujen alennuksen kompensoimiseen. Merkittävin syy oli kuitenkin se, että reagointina koronaepidemian vaikutuksiin osa yrityksistä oli alentanut vuoden 2020 ennakoveroja liikaa ja ne joutuivat siten maksamaan tilikauden päättymisen jälkeen vuoden 2021 puolella tavallista enemmän lisäennakoita (lähes 20 %) sekä jäännösveroja (lähes 24 %).

Kuntatalouden nettoinvestoinnit laskivat vajaalla 0,6 mrd. eurolla noin 4,1 mrd. euroon. Näin ollen vuosikate riitti lievistä heikentymisestä huolimatta kattamaan myös nettoinvestoinnit vajaalla 500 milj. eurolla, mikä on varsin poikkeuksellista. Vaikka nettoinvestoinnit laskivat, kasvoivat

lainakanta edelleen noin 660 milj. euroa, kun edellisvuonna kasvua oli peräti 1,5 mrd. euroa. Lainakanta oli vuoden 2021 lopulla kaikkiaan noin 24 mrd. euroa. Lainakannan kasvu syntyi erityisesti kuntayhtymissä, sillä kuntien lainat pysyivät kokonaisuudessaan vuoden 2020 tasolla.

Vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kuntataloudessa jälleen hyvältä. Ennusteen mukaan toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi, mutta lukuja parantaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka vaikuttaa etenkin nettoinvestointeihin ja sitä kautta toiminnan- ja investointien rahavirtaan ja rahoituksen rahavirran lukuihin. HKL:n yhtiöittäminen kohentaa toiminnan ja investointien rahavirtaa noin 660 milj. eurolla vuonna 2025. Lisäksi sote-kiinteistöjen myyntien arvioidaan myös kohentavan kertaluonteisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa. Toimintakatteen arvioidaan heikkenevän pienentyneiden valtionavustusten vauhdittamana, mutta vuosikate pysyy lähellä viime vuoden tasoa verorahoituksen kasvaessa ripeästi.

Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan, eikä se ole sittemmin selkiytynyt oleellisesti. Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu ja näkymä tulevaisuuteen on edelleen kovin epävarma. Myöskään covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet. Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet.

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätysellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti

kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

Vuoteen 2023 ajoittuu sote-uudistuksen lisäksi myös hallituskauden päättyminen. Monet hallituksen määräaikaisten toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu merkittävä määrä esimerkiksi covid-19-avustuksia ja opetuksen laatu- ja tasa-arvo-hankkeita. Oppivelvollisuuden laajentaminen etenee kuitenkin uudella ikäluokalla, mikä nostaa kuntataloudelle kohdistetun rahoituksen yli 70 milj. euroon vuonna 2023. Lisämenoja aiheuttaa myös Ukrainan sota paenneiden maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kuntatalouteen tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Monissa pienissä kunnissa kouluverkko on supistettu jo niin, ettei sen

kaventaminen ole mahdollista lopettamatta palvelua kokonaan. Lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrään vaikuttaa myös osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina kasvussa. Selvää kuitenkin on, että nuorten ikäluokkien pienentyminen avaa osalle kunnista säästämahdollisuuksia, joihin on reagoitava nopeasti talouden tasapainottamiseksi ja laadukkaan opetuksen turvaamiseksi.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024-2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma, syksy 2022)

1.2.4. Valtionosuudet

Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan kuntien valtionavut (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetysten korvaukset) ovat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä yhteensä 5,4 mrd. euroa, mikä on noin 7,5 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta.

Peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2023 noin 2,7 mrd. euroa, josta varataan 10 milj. euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen. Valtionosuus laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 voimaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, josta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään noin 5,4 mrd. euroa hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava kouluyhteistyö (3,33 milj. euroa). Yhteensä tehtävämuutokset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2023 noin 15 milj. euroa. Valtionosuutta kasvattavat myös muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä (22,6 milj. euroa), perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos (6,1 milj. euroa).

Kuntien uudet ja laajenevat valtionosuustehtävät ja niihin liittyvä rahoitus vuonna 2023:

1 000 €

Varhaiskasvatuksen tuki	8 750
Sitouttava koulu yhteistyö	3 333
Juomavesidirektiivin toimeenpano	1 280
Oppivelvollisuuden laajentaminen	1 000
Varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat	376
Kiusaamisen ehkäisy ja opetuksesta epääminen	350
Alueelliset opiskeluhoollon yhteistyöryhmät	270
Kuntien opiskeluhoitosuunnitelmat	60
Yhteensä	15 419

Valtionosuutta pienentää edellä mainitun hyvinvointialueiden rahoitukseen tehtävän 5,3 mrd. euron siirron lisäksi hallituksen päättämät uudelleen kohdennukset, joiden johdosta kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan pysyvästi 33 milj. eurolla. Vähennyksestä 9 milj. euroa toteutetaan pienentämällä kuntien yhdistymisavustuksiin valtionosuudesta tehtäviä siirtoja. Kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Osana uudelleen kohdennuksia valtionosuuteen tehdään kuitenkin aikaisempaa digitalisaation kehittämiseen liittyvää siirtoa vastaava 10 milj. euron määräaikainen vähennys vuonna 2023. Yhteensä uudelleen kohdennukset vähentävät peruspalvelujen valtionosuutta 43 milj. euroa vuonna 2023.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Vuoden 2023 peruspalvelujen valtionosuuksien laskennalliset kustannukset ovat yhteensä 9,6 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen osuus on 8,0 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 7,5 mrd. euroa eli noin 1 360 euroa/asukas. Omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,1 mrd. euroa. Valtionosuuden lisäosat ovat noin 270 milj. euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus noin 818 milj. euroa. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasauslisäykset ovat 921 milj. euroa ja tasausvähennykset -102 milj. euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 1,50 prosenttiyksiköllä 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin vuonna 2023. Valtionosuusprosentin laskua selittää pääosin vuonna 2023 käyttöön otettavat uudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja syrjäisyyden lisäosat, joiden rahoitus toteutetaan valtionosuusjärjestelmän sisällä valtionosuusprosenttia pienentämällä.

Sote-uudistuksen yhteydessä kunnille otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin (Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta § 15). Kunnalle myönnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosana euromäärä, joka lasketaan kertomalla asukasta kohden määriteltä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasmäärällä sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella. Indikaattoreista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen määräytymisperusteista ja laskennasta sekä laskennassa käytettävistä tilastotiedoista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Verotulomenetysten korvaukset

Vuonna 2023 korvaukset ovat yhteensä 862 milj. euroa. Valtion vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä laskee noin 1,8 mrd. eurolla. Muutosta selittää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka yhteydessä noin 70 prosenttia (1,94 mrd. euroa) kuntien verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon kesken vuoden 2022 voimaan tulleet veroperustemuutokset (matkakuluvähennyksen määräaikainen korotus), jonka johdosta kuntien verotulomenetysten korvauksia lisättiin 101 milj. eurolla vuoden 2022 lisätalousarviossa. Koska matkakuluvähennyksen korotuksessa oli kuitenkin kyse vuotta 2022 koskevasta määräaikaisesta muutoksesta, vähennetään lisäys vuonna 2023 osittain hyvinvointialueille tehtävässä siirrossa ja osittain vuoden 2023 veroperustemuutoksissa.

Verotulomenetysten korvauksissa on vuoden 2023 osalta otettu huomioon myös vuoden 2022 veroperustemuutoksia koskevan arvion tarkentuminen, jonka johdosta kuntien verotulomenetysten korvauksia lisättiin 0,5 milj. eurolla vuonna 2022.

Vuodelle 2023 esitettävien veroperustemuutoksien vaikutus on 76 milj. euroa ja aiemmin päätettyjen veroperustemuutosten vaikutus vuoden 2023 korvauksiin - 46,5 milj. euroa. Muutosten nettovaikutus kunnille vuonna 2023 maksettaviin verotulomenetyksien korvauksiin on 29,5 milj. euroa. Edellä mainittujen muutosten lisäksi määrärahan tasossa on otettu huomioon vuonna 2020 kunnille maksetun väliaikaisen kompensaaion takaisinperinnän päättyminen, jonka johdosta kuntien verotulomenetyksien korvaukset nousevat 27 milj. eurolla verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Esi- ja perusopetuksen erillisrahoitettavien osien, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen sekä museoiden, teattereiden ja orkesterien valtionosuuden indeksikorotus on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys yhteensä noin 40,0 milj. euroa vuonna 2023. Tästä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 29,2 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen indeksikorotus on 3,7 prosenttia lisäen valtion määrärahoja 33,4 milj. euroa, josta kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 24,7 milj. euroa.

Perusopetuksen tuntijakoasetukseen valmistellaan muutos siten, että lisätään yksi vuosiviikkotunti B1-kieltä yläkouluun. Muutos tulisi voimaan 1.8.2024 alkaen. Vuonna 2023 opetussuunnitelmatyöhön kohdistetaan 1 milj. euron määräraha opetussuunnitelmatyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen. Osa avustuksista kohdistuu kuntatalouteen.

Osana hallituksen kansalaisten ostovoimaa tukevia toimenpiteitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.8.2023 alkaen 70 milj. eurolla. Varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoidaan yhteisöveron kuntien jako-osuutta korottamalla.

Kunnille turvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä koituvat kustannukset. Koska kunnilla ei ole lakiperusteista velvoitetta järjestää varhaiskasvatusta turvapaikanhakijoille, paperittomille tai tilapäistä suojelua saaville, kunnille syntyviä varhaiskasvatuksen kustannuksia on tarkoitus korvata valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Vuoden 2022 aikana valmistellaan budjettilakina hallituksen esitys opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muuttamisesta, jonka nojalla kunnille maksetaan avustuksia kotikunnattomien lasten varhaiskasvatuksen

järjestämiseksi. Toimenpiteeseen on varattu 60 milj. euroa vuodelle 2023.

Vapaan sivistystyön yhteydessä toteutettavan kotoutumiskoulutuksen määrärahasoa korotetaan 5 milj. eurolla, ja toisena kielenä opetettavan suomen tai ruotsin sekä oman äidinkielen opetukseen tarkoitettujen avustusten määrärahasoa nostetaan 2,5 milj. eurolla.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen määrärahaan tehdään 120 milj. euron korotus. Muutokset johtuvat Ukrainan tilanteesta ja lisäykset kohdistuvat lähes kokonaan kuntatalouteen.

Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen asteittaista toimeenpanoa jatketaan. Uudistukseen kohdenneetaan 102 milj. euroa vuodelle 2023. Tästä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 71 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Valtio tukee vuosittain suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä. Vuonna 2023 suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen osoitetaan 9,8 milj. euroa ja keskisuurten kaupunkiseutujen tukeen 8,1 milj. euroa. Joukkoliikenteen ostoihin kohdentuu lisäksi hallitusohjelman mukainen ilmastoperusteinen tasokorotus, jonka suuruus on vuosittain 20 milj. euroa.

Väyläverkon kehittämisinvestointien määrärahaan lisätään 30 milj. euron valtuus ja 15 milj. euron määräraha vuodelle 2023 maantie 8155 Oulun satamayhteys (Poikkimaantie) -hankkeen toteuttamiselle. Hankkeen kokonaiskustannusennuste on 40 milj. euroa, josta muiden tahojen osuus noin 10 milj. euroa.

Valtio solmi maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun seudun kaupunkien kanssa lokakuussa 2020. MAL-sopimuksissa on sovittu monista toimenpiteistä, joilla edistetään kestävästä yhdyskuntarakenteesta toteutumista ja kestävien liikkumismuotojen käyttöä. MAL-sopimukset laajenivat keväällä 2021 Kuopion, Jyväskylän ja Lahden kaupunkiseuduille, ja neuvottelu kaupunkien kanssa ovat käynnissä. Hallitus on sitoutunut varaamaan neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla liikenteen hallinnonalan toimenpiteisiin 755,8 milj. euroa MAL-sopimuskauden ajaksi eli vuosille 2020-2031.

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman kautta ohjataan valtion rahoitusta kuntien vaikuttaviin

kävely- ja pyöräilyhankkeisiin. Hankkeilla parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja houkuttelevuutta ja siten lisätään kävely- ja pyöräilymatkojen määrää ja kulkutapaosuutta. Investointiohjelman valtionavustuksina jaettavan määrärahan suuruus on 3,5 milj. euroa vuonna 2023. Avustusta voi saada enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistävaksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000-10 000 lisätyöllistä. Valtio ja kunnat jakaisivat työllisyyspalvelujen rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta, jolloin turvattaisiin kuntien kannusteet järjestää palveluja myös heikommassa työmarkkina-asemassa oleville. Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä on linjannut, että rahoitus kunnille siirtyviin palveluihin toteutetaan valtionosuusjärjestelmän kautta.

TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle lokakuussa. Lait on tarkoitus vahvistaa keväällä 2023 ja palvelujen järjestämistä vastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta.

Hallitusohjelmaan sisältyy useita palkkatukea koskevia kirjauksia, joiden pohjalta palkkatukea koskevaa sääntelyä on tarkoitus uudistaa. Palkkatuen uudistamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2022 ja lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alusta.

Palkkatuen määrä olisi jatkossa työttömyyden kestosta riippumatta 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, eikä tuen määrä laskisi myöskään tilanteessa, jossa tukijakso kestää yli 12 kuukautta. Tuen määrä olisi kuitenkin 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jos tuki myönnetään vamman tai sairauden perusteella. Lisäksi yhdistyksillä, säätiöillä ja rekisteröidyillä uskonnollisilla yhdyskunnilla olisi edelleen mahdollisuus 100 prosentin palkkatukeen tietyissä tilanteissa.

Palkkatuen kesto olisi nykyisestä poiketen joko viisi tai kymmenen kuukautta työttömyyden kestosta riippuen, ellei työsuhte ole edellä mainittuja määräaikoja lyhyempi. Kestoon ei liittyisi enää tukea myöntävän viranomaisen harkintaa. Nykyistä vastaavasti tuki voisi olla käytännössä pysyvä, kun tuki myönnetään vamman tai sairauden

perusteella tai työllistettävä on 60 vuotta täyttänyt pitkään työttömänä ollut henkilö. Esityksessä ehdotetaan myös uuden 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen käyttöönottoa. Tuen määrä olisi 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja tuen kesto olisi 10 kuukautta.

Hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttajien aktiivista kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan vahvistetaan, tehostetaan ja nopeutetaan. Kuntien roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan myöntämällä valtionavustuksia kuntien osaamiskeskustoimintaan ja maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluihin, joihin kohdistetaan vuodelle 2023 yhteensä 3,5 milj. euroa.

Valtio korvaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 6 luvun mukaisesti kunnalle pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan. Kunnille maksettavat laskennalliset korvaukset pakolaisten vastaanotosta ja kotoutumisen edistämisestä maksetaan automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Vuoden 2023 korvauksen mitoitusperusteena on käytetty vuonna 2021 maksettujen kustannusten perusteella laskettuja yksikkökustannuksia.

Kunnille kohdistuu määrärahoja vuodelle 2023 kotoutumiseen noin 122,8 milj. euroa. Osa aiemmin kotoutumislain mukaan kunnille maksetuista korvauksista maksetaan vuoden 2023 alusta lukien hyvinvointialueille.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia, terveydenhuoltolakia ja sosiaalihuoltolakia on täsmennetty vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Muutosten tavoitteena on varmistaa hyvinvointialueen ja kuntien välinen yhteistyö opiskeluhoollissa, kun opiskeluhoolltopalvelut kootaan hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle 1.1.2023 alkaen.

1.1.2023 alkaen voimaan tulevat muutokset edellyttävät, että hyvinvointialueet muodostavat alueensa kuntien kanssa alueellisen opiskeluhoollon yhteistyöryhmän alueen opiskeluhoollon yhteistyöelimeksi. Hyvinvointialueen perustamassa alueellisessa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä tulee olla edustus alueen kunnista sekä muilta opetuksen ja koulutuksen järjestäjiltä. Yhteistyöryhmän tehtävänä on kehittää ja yhteen sovittaa opiskeluhoolltopalveluja alueellisesti sekä seurata, että opiskeluhoolltopalvelut toimivat

yhteistyössä opetustoimen, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sekä muiden lasten ja nuorten palvelujen kanssa. Alueellisen opiskeluhoollon yhteistyöryhmän tehtävänä on myös valmistella alueellinen opiskeluhoollon suunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle.

Kunnan on koulutuksen järjestäjänä laadittava koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi. Kunnan on seurattava opiskeluhoollon suunnitelman toteutumista ja tarkistettava sitä tarvittaessa. Kunnan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoollon suunnitelmat on liitettävä lastensuojelulaissa säädettyyn kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Vuodesta 2023 lukien on lisätty alueellisen opiskeluhoollon yhteistyöryhmän kustannuksiin 270 000 euroa/vuosi ja kunnan opiskeluhoollon suunnitelman aiheuttamiin kustannuksiin 60 000 euroa/vuosi.

Ympäristöministeriö

1.2.5. Verotulot

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan VM:n ennusten mukaan vuonna 2023 yhteensä noin 14,2 mrd. euroa. Vuoteen 2022 verrattuna verotulot laskisivat noin 46,5 prosenttia.

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 9,93 mrd. euroa, mikä on noin 11,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys.

Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen siirtymässä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kunnallisveron tuottoa leikataan noin 13,9 mrd. euroa ja valtion ansio- ja pääomatuloveron tuottoa kasvatetaan noin 13,6 mrd. euroa. Ansiotuloverotusta kevennetään kokonaisuudessaan noin 0,3 mrd. eurolla sen varmistamiseksi, että verovelvollisten verotus ei kiristyisi sote-veromuutoksen seurauksena. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan.

Ilmastolainsäädäntöön ollaan lisäämässä velvoite laatia ilmastosuunnitelmat kunnissa yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa. Tähän velvoitteen liittyen esitetään kunnille vuodesta 2023 lähtien kehyskaudelle vuosittain 2,63 milj. euroa avustuksina lain velvoitteet täyttävien ilmastosuunnitelmien laatimiseen.

Väestöltään vähenevillä alueilla jaettavaan avustukseen arava- ja korkotukivuokra-asuntojen kunnostamiseen ikääntyneille sopivaksi lisätään 5 milj. euroa, josta kunnille tullaan maksamaan 90 prosenttia. Lisäksi asumisneuvonnan kehittämisestä ja laajentamisesta on valmisteilla laki vuosiksi 2023-2027, johon liittyen ehdotetaan kunnille myönnettävien avustuksia enintään 4 milj. euroa vuodessa. Hallitusohjelman mukaan asumisneuvonnan riittävyys turvataan yhdessä kuntien kanssa ja asumisneuvontaa on oltava tarjolla asumismuodosta riippumatta.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma, syksy 2022)

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta. Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarjous. Työtulovähennykseen ehdotetaan tehtäväksi ikään perustuva portaittainen korotus. Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuuta ehdotetaan huojennettavaksi. Matkavähennyksen määräaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asuntolainan korkovähennysoikeus poistuu kokonaan. Kotitalousvähennyksen yhteydessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön määräaikainen sähkövähennys. Lisäksi kunnallisveron tuottoa pienentää tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys. Hallitus antaa näistä erilliset esitykset. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 40 milj. euroa vuodelle 2023.

Yhteisövero

Vuonna 2023 voimaan tulevasta sote-uudistuksesta johtuen kuntien osuutta yhteisöveron

tuotosta alennetaan noin 763 milj. eurolla ja maksuunpanoa noin 909 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen, jossa kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset. Toimenpide kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämis toiminnan yhdistelmävähennyksestä verotuksessa. Muutos pienentää yhteisöveron maksuunpanoa noin 76 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta, jolla muutetaan korkovähennysrajoitussäännöstä. Muutos ei vaikuta yhteisöveron maksuunpanoon. Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että muutosten verotuottovaikutus kunnille on neutraali. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen

vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 5 milj. euroa vuodelle 2023.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,1 mrd. euroa vuonna 2023, mikä on noin 16 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022. Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta. Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023.

(Lähde: VM/Kuntatalousohjelma, syksy 2022)

KUNTIEN VEROTULOENNUSTE 2021-2026

Kuntien verotulot vuosina 2021–2026, miljardia euroa (* Kuntaliiton veroennuste)						
	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Kunnallisvero	20,7	21,7	10,0	9,3	9,6	10,0
Yhteisövero	2,9	3,0	2,1	1,9	1,9	2,0
Kiinteistövero	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Verotulot yht.	25,5	26,8	14,1	13,3	13,6	14,1

1.2.6. Sote-uudistuksen vaikutukset kuntatalouteen

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirrolla kunnista hyvinvointialueille on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle.

Käyttötalouden muutos toteutuu siten, että siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia vastaavasti siirretään koko maan tasolla yhtä paljon tuloja, jotka koostuvat

peruspalvelujen valtionosuuksien niin sanotuista sote-perusteisista osista, yhteisövero-osuudesta, kunnallisverosta sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen korvauksista. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten nettomäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista taas siirtyy eniten kunnallisveroa eli noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruiseksi 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja

veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa. Siirtyvien valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten osuus nykyisestä on noin 70 prosenttia.

Viimeisimmän arviolaskelman mukaan uudistuksen jälkeen kunnilla olevien tehtävien kustannukset ovat noin 15,09 mrd. euroa vuoden 2022 tasolla. Euromääräisesti merkittävin tulo kunnille on edelleen kunnallisvero, noin 8,11 mrd. euroa. Sen suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) ei suuresti muutu, vaikka kunnallisveroa leikataan varsin voimakkaasti uudistuksen yhteydessä. Yhteisöveroa vähennetään 0,82 mrd. eurolla, jolloin kuntiin jää yhteisöveroa noin 1,63 mrd. euroa. Kiinteistövero ei ehdoteta muutoksia, jolloin sen määrä on edelleen noin 2,09 mrd. euroa. Kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta yli kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen jää noin 2,6 mrd. euroa, josta verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen osuus on noin 0,7 mrd. euroa. Tulosten tasauksen euromäärä ei suuresti muutu

uudistuksen yhteydessä, joten sen paino valtionosuusjärjestelmässä kasvaa oleellisesti. Näiden lisäksi veroperustemuutoksista aiheutuvien veromenetysten korvauksiin jää noin 0,83 mrd. euroa.

Lopulliset kuntakohtaiset laskelmat tehdään kesällä 2023 lopullisten tilinpäätöstietojen valmistuttua. Tuolloin päivittyvät kuntien rahoituslaskelmat ovat lopullisia ja niiden perusteella määritetään rahoitus vuodesta 2024 eteenpäin. Samassa yhteydessä muutetaan lopullisiksi myös sote-muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen ta-saus.

Uudistusten jälkeen verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, mutta verorahoituksen osalta valtionosuuksien osuus kasvaa joillakin kunnilla selvästi verrattuna nykytilanteeseen. Tämä selittyy sekä verotulojen poistumisella että valtionosuusjärjestelmään sisällytettävillä uudistuksen vaikutusten tasauselementeillä, jotka voivat olla joillekin kunnille huomattavan suuret.

(Lähde: VM/Kuntatalousohjelma, syksy 2022)

1.2.7. Taloudellinen tilanne Äänekoskella

Kaupungin talouskehitys on ollut viimeisimpien vuosien osalta nousujohteinen teollisuuden investointien ja talouden positiivisen kehityksen seurauksena. Taseessa kertynyt ylijäämä oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 11,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 alkuperäinen talousarvio oli 0,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Viimeisimmän ennusteen perusteella vuoden 2022 tulos näyttää muodostuvan 3,2 milj. euroa alijäämäiseksi. Tulosta heikentää mm. sairaanhoitopiirin alijäämien kattaminen sekä kustannusten nousu. Verotulot ovat kuitenkin kehittyneet alkuperäistä talousarviota paremmin ja työttömyys on alhaisemmalla tasolla vuosikausiin.

Äänekosken kaupungilla on käynnissä sote-kiinteistöjen myyntiprosessi. Mikäli myynti toteutuu, sillä on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen. Myyntitoimeksiannon mukaisesti prosessi pyritään saamaan vuoden loppuun mennessä toteutetuksi. Kiinteistöjen mahdollista myyntiä ei ole huomioitu talousarviossa.

Vuosikate

Talousarviossa vuoden 2023 tavoitteeksi asetetaan 8,7 miljoonaan euron vuosikate, jolloin se

kattaa poistoista noin 100 prosenttia. Vuosikatteen riittävyydellä suhteessa poistoihin mitaten kaupungin tulorahoitus on tasapainossa vuonna 2023. Taloussuunnitelman mukaan kaupungin vuosikate ei kata poistoja vuosina 2024 - 2026.

Vuonna 2023 ja vuosina 2025-2026 vuosikate riittää kattamaan investoinnit. Vuonna 2024 vuosikate on nettoinvestointeja pienempi. Investointitason tulisi olla vuosikatetta pienempi, jotta kaupungin velkamäärä ei kasvaisi. Vuodelle 2023 on suunniteltu noin 8,0 miljoonan nettoinvestoinnit. Suunnitelmavuosina 2024-2026 nettoinvestoinnit ovat keskimäärin 4,7 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen ennustetaan olevan vuonna 2023 noin 8,7 miljoonaa euroa ja suunnitelmakauden lopulla 8,2 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmaan liittyy paljon epävarmuuskijöitä ja haasteita. Suurimmat riskit tulopuolella ovat verotulokertymät ja valtionosuudet. Valtionosuuslaskelmat ovat vielä alustavia ja ne päivitetään lopullisiksi vuoden 2022 tilinpäätöstietojen jälkeen, joten vuosien 2024-2026 tuloksen muodostumista on rahoituslaskelmien keskeneräisyyden vuoksi haastavaa ennakoita.

Taloussuunnitelmavuodet 2024-2026 näyttävät toteutuvan nykyisten tietojen perusteella voimakkaasti alijäämäisenä. Mikäli taloustilanne ei koheene edellä mainittujen suunnitelmavuosien osalta, kaupungin kertyneet ylijäämät tulee lähes kokonaisuudessaan käytetyksi. Tästä johtuen kaupungin tulee varautua talouden tasapainottamistoimenpiteiden etsimiseen jo talousarviovuoden 2023 aikana.

Lainakanta

Kaupungin lainakanta oli 71,3 miljoonaa euroa (3 890 €/asukas) vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Lisäksi kaupungin leasingvastuut olivat 45,5 miljoonaa euroa vuoden 2021 lopussa. Lainakanta 31.12.2022 on ennusteen mukaan 76,7 miljoonaa euroa, joten lainakanta kasvaa noin 5,5 miljoonaa euroa vuonna 2022. Lainakannan kasvuun vaikuttaa voimakkaasti sairaanhoitopiirille maksettavat alijäämät (4,25 milj. euroa).

Taloussuunnitelman mukaan lainakanta laskee hiukan vuonna 2023 ja lainaa tulee olemaan vuoden 2023 lopussa noin 76,1 milj. euroa (4 226 €/asukas). Leasingvastuiden määräksi arvioidaan 43,0 miljoonaa euroa vuoden 2023 lopussa. Leasingvastuiden määrä kasvaa noin 22,5 miljoonaa euroa vuonna 2025 Koulunmäen koulun C-rakennuksen sekä Koiviston päiväkodin rakennushankkeista johtuen. Leasingvastuiden kokonaismäärä on edellä mainittujen hankkeiden valmistuttua noin 62,1 miljoonaa euroa (huomioitu vuosittaiset lyhennykset).

Tilikauden tulos

Vuosi 2023 on talousarvion mukaan noin 24 000 euroa ylijäämäinen. Suunnitelmavuosien 2024-2026 tulokset näyttävät muodostuvan reilusti alijäämäisiksi.

Tulo- ja kiinteistöveroprosentit	2019	2020	2021	2022	2023
Tuloveroprosentti	21,5 %	21,5 %	21,5 %	21,5 %	8,86 %
Kiinteistöveroprosentti					
yleinen kiinteistövero	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
vakituinen asuinrakennus	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
muut asuinrakennukset	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
rakentamaton asuinpaikka	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
voimalaitosrakennukset	2,85	2,85	2,85	3,10	3,10

Talouden tunnuslukuja, 1 000 €	TP2019	TP2020	TP2021	TPE2022	TA2023
Verotulot					
Kunnan tulovero	60 452	61 432	63 994	64 632	31 943
Kiinteistövero	5 096	4 896	5 367	5 662	5 693
Yhteisövero	8 023	8 519	11 933	9 898	5 612
Verotulot yhteensä	73 572	74 847	81 295	80 191	43 249
Muutos %	-2,0 %	1,7 %	8,6 %	-1,4 %	-46,1 %
Valtionosuudet	42 963	51 751	49 850	52 245	15 571
Muutos %	-0,5 %	20,5 %	-3,7 %	4,8 %	-70,2 %
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	116 534	126 598	131 145	132 437	58 820
Muutos %	-1,4 %	8,6 %	3,6 %	1,0 %	-55,6 %
Toimintakate	-112 060	-117 254	-121 281	-128 271	-50 866
Muutos %	1,4 %	4,6 %	3,4 %	5,8 %	-60,3 %
Vuosikate	6 212	11 076	11 022	5 236	8 724
Muutos %	-34,8 %	78,3 %	-0,5 %	-52,5 %	66,6 %
€/asukas	331	596	602	285	485
Vuosikate/poistot %	86,85 %	128,81 %	123,12 %	62,33 %	100,28 %
Poistot	7 152	8 599	8 953	8 400	8 700
Tilikauden yli-/alijäämä	-920	2 491	2 083	-3 164	24
Kertynyt yli-/alijäämä	7 550	10 041	11 012	7 848	7 872
Nettoinvestoinnit	14 716	8 393	7 818	7 500	8 024
Investointien tulorahoitus %	38,39 %	121,67 %	127,14 %	69,81 %	108,72 %
Lainakanta 31.12.	78,2	74,1	71,3	76,7	76,1
Muutos %	21,1 %	-5,2 %	-3,9 %	7,6 %	-0,8 %
€/asukas	4 169	3 991	3 890	4 169	4 226

1.3. Äänekosken kaupunkistrategia

Kuntalaki 37 §

1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain (410/2015) mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkä aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetty palveluvelvoitteet
- omistajapolitiikka
- henkilöstöpolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös strategian toteutumisen arviointi ja seuranta.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä määritetään, että talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Äänekosken kaupunkistrategia

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 14.3.2022 kaupunkistrategian (Äänekoski-ilmiö) vuosille 2022 - 2028. Äänekosken kaupunkistrategia on kaupungin tärkein strategiatason asiakirja (päästrategia), jossa on koottuna yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet lähivuosiksi sekä pitkän aikavälin strateginen suunta. Ilmiö on todellisen ajattelu- ja toimintatavan muutoksen tulos. Kokeilemme rohkeasti uutta, emmekä pelkää erottua joukosta. Tähtäämme korkealle, emmekä häpeile sitä. Emme kysy miksi, vaan miksi ei?

Äänekosken aktivoitavat arvot:

- Olemme tasapuolisia ja oikeudenmukaisia
 - Kohtelemme työkavereita, asukkaita ja alueen yrityksiä tasapuolisesti. Olemme kannustavia ja rakentavia. Palvelemme päätöksillä jokaista. Olemme toiminnassamme oikeudenmukaisia ja noudatamme demokratian periaatteita.
- Toimimme kestävästi
 - Huolehdimme ympäristöstämme niin, että voimme jättää sen tuleville sukupolville parempana. Toimimme luontoa säästävästi, taloutta kehittäen, sujuvaa yhteistyötä ja aitoa äänekoskelaisuutta vahvistaen.
- Haemme aktiivisesti uusia ja innovatiivisia ratkaisuja
 - Seuraamme ympäristöä ja sen kehitystä. Kyseenalaistamme vanhoja toimintatapoja. Oivallamme ja uudistamme. Kehitämme omaa ja työyhteisömme innovatiivisuutta ja uudistumiskykyä.

Äänekoski-ilmiön missio 2028:

- Muodostamme alueen yritysten, yhteisöjen ja julkisten toimijoiden kanssa hyvän elämän alustan ja turvaverkon, jonka päälle asukkaamme voivat rakentaa itsensä näköistä elämää tänään ja huomenna.
- Hyvän elämän alusta koostuu ympäristöstä, puhtaasta luonnosta, palveluista ja sosiaalisuudesta sekä vahvoista panostuksistamme lapsiin ja nuoriin.
- Äänekoskella on tilaa kehittyä ja kehittää. Aukkailla on vapaus valita elämänsä suunta kaikkialla Äänekoskella.

Äänekoski-ilmiön visio 2028:

- Vuonna 2028 Äänekoski on tyylistään tunteutu, kokoaan vaikuttavampi kestävä kehityksen ja hyvän elämän pikkujättiläinen. Meillä kaikki tukee toimivaa arkea.
- Äänekoski toimii yritystensä tukena globaalilla pelikentällä, mutta on silti inhimillisesti läsnä. Luomme ilmiötä, joka perustuu eri toimijoiden väliseen osallistuvaan yhteistyöhön ja näyttää mallia muulle Suomelle.

Äänekoski-ilmiön kolme ulottuvuutta ja tavoitetta ovat:

- Hyvä elämä
 - Meillä jokainen ottaa vastuun paremmasta huomisesta. Me toimimme alustana asukkaidemme hyvälle ja omannäköiselle elämälle sekä elinikäiselle kehitymiselle huomioiden erityisesti lapset ja nuoret.
 - Tavoitteena on, että meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset.
- Kestävä ympäristö
 - Teemme ja tuemme kestävä kehitystä kaikessa toiminnassamme.
 - Tavoitteena on, että olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2030.
- Vaikuttavat elinkeinot
 - Mahdollistamme kansainvälisen biokierrotalouden ekosysteemin, älykkään liiketoiminnan ja rittäjyyden kehittymisen. Olemme edelläkävijä lasten ja nuorten rittäjyyskasvatuksessa.

- o Tavoitteena on, että olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna.

Äänekoski-ilmiötä toteutetaan yhdessä kuntalaisten kanssa. Käännämme ajatustavan rohkeasti pääläelle. Emme tee päätöksiä suljettujen ovien takana, vaan tuomme toiminnan asukkaiden arkeen. Osallistamme asukkaat rohkeasti mukaan myös päätösten mukaisen toiminnan toteuttamiseen.

Edellä mainittuja kolmea ulottuvuutta mitataan valtuustoon nähden sitovilla vuosikohtaisilla mittareilla ja niille asetetuilla tavoitteilla. Tulokset mittareineen ja tavoitteineen on esitetty tämän talousarvion kohdassa 3.1.-3.2. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosisakaus- ja tilinpäätöksen yhteydessä.

1.4. Konsernin toiminta ja talous

1.4.1. Yleistä

Kaupungin konserniyhteisöistä suurin vaikutus kaupungin omaan talouteen on Äänekosken Energia Oy:llä. Konsernin muilla yhteisöjen

Strategian toimeenpano-ohjelmat

Kaupunkistrategiaa täydentämään ja strategian toteuttamiseksi laaditaan erilliset strategian toimeenpano-ohjelmat. Toimeenpano-ohjelmia laaditaan mm. seuraavista asiakokonaisuuksista:

- Elinkeino- ja kilpailukykyohjelma
- Työllisyysohjelma
- Kaupunkirakennepohjelma
- Kulttuuri- ja liikuntaohjelma
- Opetus- ja kasvatustoimialan palveluohjelma
- Ympäristöohjelma
- Omistajapolitiikka
- Henkilöstöpolitiikka
- Hyvinvoinnin edistämisen ohjelma (johon sisältyy osin kotouttamisohjelma, ikä ja vammaispoliittiset ohjelmat sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)

toiminnoilla ja niissä tapahtuvilla muutoksilla ei ole ennakoitavissa kaupungin talouteen merkittäviä talousvaikutuksia.

1.4.2. Kaupungin yleiset konsernitavoitteet

1. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista ja yhtiöiden liiketoiminnan on oltava kannattavaa.
2. Toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toteuttaminen
3. Konsernin ja kaupunginhallituksen välisen omistajaohjauksen kehittäminen edelleen
4. Konserniyhtiöiden on laadittava suunnitelma vuoden 2023 aikana päästöjänsä pienentämiseksi
5. Konserniyhtiöiden tulee aktiivisesti etsiä toimenpiteitä energiankulutuksen pienentämiseksi

1.4.3. Yhtiökohtaiset tavoitteet

Ääneseudun Asunnot Oy

1. Asuntojen käyttöastetavoite yli 90 %
2. Yhtiön toiminnan on oltava taloudellisesti kannattavaa
3. Vedenkulutuksen pienentäminen
 - vedenkulutus alle 130 l/vrk/hlö

2. Äänekosken kaupungille tuloutetaan 1 650 000 euroa (osingot, korot ja takauspalkkiot)
3. Sähköstä vähintään 90 % on tuotettu päästöttömällä tuotannolla
4. Kaukolämmöstä yli 99,5 % on tuotettu uusiutuvalla tuotannolla

Äänekosken Energia Oy

1. Liikevoitto 1 700 000 euroa

Äänekosken Kiinteistöhoito Oy

1. Strategisen kumppanuuden vahvistaminen

2. Työntekijöiden sairaspöissaolujen vähentäminen
3. Toiminnasta aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen alentaminen

Ääneseudun Kehitys Oy

1. Erikseen määrättyjen hankkeiden hallinta

Proavera Oy

1. Vuokrattavien tilojen käyttöaste 90 %
2. Ajoneuvojen CO₂-päästöjen alentaminen
3. Vuokrausliiketoiminnan tulos positiivinen
4. Positiivinen liiketoiminnan tulos

Äänekosken Asumispalvelusäätiö

1. Positiivinen liiketoiminnan tulos
2. Tarjoaa äänekoskelaisille vanhuksille kohtuullisia vuokra-asuntoja
3. Vuokrattavien tilojen käyttöaste vähintään 95 %

4. Kattaa vuokratuloilla kiinteistöjen hoito- ja pääomameno

Keitele-Museo Oy

1. Positiivinen liiketoiminnan tulos

Kiinteistöosakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas

1. Hoito- ja pääomakulujen pysyminen kiinteistöyhtiössä kohtuullisena
2. Kaupungin hallinnassa olevien tilojen käyttöasteen nostaminen

Kiinteistöosakeyhtiö Suolahden Keskusraitti

1. Tilojen käyttöasteen pitäminen korkeana ja tyhjien tilojen aktiivinen vuokraaminen
2. Energiatalouden kehittäminen, säästökohteiden kartoitus ja käytön tehostaminen
3. Rakennusten kunnon ylläpito

1.5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Äänekosken kaupunginvaltuusto on 13.10.2014 (§ 77) hyväksynyt Äänekosken kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja määrännyt ne tulemaan voimaan 1.11.2014 alkaen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa on määräykset seuraavista asioista:

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoite ja tarkoitus
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

- Kokonaisvaltainen riskienhallinta ja sisäinen valvonta osana kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi
- Tilivelvollisuus

Ohjeen mukaan

- **Valtuusto** päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuusto hyväksyy hallintosäännön, johon on sisällytetty tarvittavat määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Valtuusto arvioi toiminnan ja talouden tavoitteiden asettamisen ja määrärahojen myöntämisen yhteydessä päätösten vaikutuksia ja riskejä. Valtuusto käsittelee tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille hyväksyessään

tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun ja tilintarkastuskertomuksen perusteella.

- **Kaupunginhallituksella ja kaupunginjohtajalla** on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. **Kaupunginhallitus** laatii selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta osana tilinpäätöksen toimintakertomusta. **Kaupunginjohtajalla** on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien yksityiskohtaisesta ohjeistamisesta.
- **Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet (lautakunnat)** vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.
- **Johtavien viranhaltijoiden**, erityisesti tilitoimikuntien, tehtävänä on toimeenpanna sisäisen valvontaa ja riskienhallintaa vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.
- **Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat** vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konserni johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta.
- **Konsernijohto (kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus)** vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta (konsernivalvonta).
- **Tarkastuslautakunta** vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida arviointikertomuksessa, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

- **Tilintarkastajan** tehtävänä on tarkastaa viimeistään toukokuun loppuun mennessä kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen laatiminen ja antaa kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset ja esitetään, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle myöntää vastuuvapaus.
- **Henkilöstö** hoitaa tehtäväkuvansa mukaiset tehtävät ja niihin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt, toimii tavoitteiden ja annettujen sääntöjen mukaisesti, kehittää toimintatapoja sekä ylläpitää ja jatkuvasti kehittää ammatillista osaamistaan.

Edellä mainitun lisäksi valvontaa on ohjeistettu myös talousohjeessa. Talousohje tuli voimaan 1.11.2017.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kaupungissa on käytössä menetelmä sisäisen valvonnan toimivuuden ja tilan arviointiin. Menetelmää varten on laadittu oma yhtäläinen ohjelma, johon on koottu kaikki tunnistetut sisäisen valvonnan arviointikohteet. Kohteita on tunnistettu noin 150 ja kohteet on jaettu viiteen eri pääryhmään COSO-mallin mukaisen sisäisen valvonnan viitekehysten mukaisesti:

- valvontaympäristö
- informaatio ja kommunikaatio
- valvontatoimenpiteet
- riskienarviointi
- seuranta

Kohteet arvioidaan asteikolla 1 - 4. Yhteenvedon voidaan todeta, että sisäisen valvonnan tila on kaupungissa kohtalaisen hyvällä tasolla. Suurimmat puutteet ovat informaation ja seurannan osilla.

Arvioinnit tehdään vuosittain toimialoittain ja tulosten yhteenvedon esitetään tilinpäätöskertomuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2023

Talousarvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman laadintaprosessia kehitetään

edelleen niin, että kaupungin strategiset tavoitteet ja taloudelliset mahdollisuudet kytkeytyvät kiinteämmin riskien arviointiin ja hallintakeinojen laadintaan. Riskien arviointiprosessia tuetaan riskienhallinnan työkalua kehittämällä.

Onnistuneella riskienhallinnalla pystytään mahdollisimman hyvin huomioimaan muuttuneen

toimintaympäristön haasteet sekä hallitsemaan tunnistettuja riskejä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulevan talousarviokauden tavoitteena on osaltaan turvata kaupungin toimintaedellytykset löytämällä keskeisimmät organisaation riskit ja luoda niihin hallintakeinoja.

1.6. Henkilöstö

1.6.1. Henkilöstömuutokset vuoden 2023 talousarviossa

Painopisteet ja keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä 1.1.2023 hyvinvointialueelle siirtyy noin puolet Äänekosken kaupungin henkilöstöstä liikkeenluovutuksena hyvinvointialueen palvelukseen.

Kaupunginhallitus hyväksyy marraskuussa 2022 Äänekosken kaupungin henkilöstöpoliittiset linjaukset, jotka ulottuvat vuoteen 2028. Henkilöstöpoliittisissa linjauksissa määritellään Äänekoski-ilmioon pohjautuvat tavoitteet henkilöstön ja työyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen, osaavan työvoiman saatavuuteen (veto- ja pitovoima), osaamisen kehittämiseen sekä johtamiseen ja esihenkilötyöhön. Myös työkyvyn tukeminen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa korostuu erityisesti psykososiaalisen kuormituksen osalta.

Henkilöstöpoliittisten linjausten tärkeimmät toimenpiteet on koottu kolmen kärkitavoitteen alle, jotka ovat

- Hyvä työelämä
- Kestävä työympäristö

- Sujuva ja vaikuttava työ

Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan henkilöstöpoliittisissa linjauksissa esitetyillä mittareilla ja raportoinnilla

- Henkilöstökysely (em. kärkitavoitteet sekä johtaminen ja esihenkilötyö)
- Terveysperusteiset poissaolot
- Lähtövaihtuvuus

Työnantajan tuki ePassi- etuuteen oli vuonna 2022 poikkeuksellisesti 400 euroa (ns. koronapalkitseminen). Vuodelle 2023 työnantajan tukeen on varattu 250 euroa työntekijää kohden. Käyttömahdollisuus on kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointipalvelujen lisäksi myös terveystalouteen. Kustannusvaikutus vuodelle 2023 on noin 150 000 euroa.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstöresurssit vähenevät vuoden 2022 talousarviosta 606,5 htv. Henkilöstöresurssien väheneminen johtuu hyvinvointialueudistuksesta.

TALOUSARVIOON SISÄLTÄVIEN HENKILÖSTÖRESURSSIEN MUUTOS VUODESTA 2022 VUOTEEN 2023

HENKILÖSTÖRESURSSIT	TA2022	TA2023	Muutos	Hanketyön osuus	
Keskushallinto	75	61	- 14 htv	5 htv	Hyvinvointialueelle siirtyvät (-10): kuntouttava työtoiminta -4, sosiaalihajaaja -1, henkilöstöpalvelut -3, talouspalvelut -2. Hankkeet -3,5htv, lähetti -0,6 htv. Määräaikainen henkilöstö: starttipaja 2, Opso- ja Kykyä Työelämään- hankkeet 3 htv, metsuri (maankäyttöpalvelut).
Sosiaali ja terveys	497,5	0	- 497,5 htv		Sosiaali- ja terveystaloudet siirtyvät hyvinvointialueelle.
Opetus ja kasvatus	454,5	434	- 20,5 htv	25 htv	Hyvinvointialueelle siirtyvät -31,5 htv. Lisäykset Koiviston päiväkotia + 3 htv, valmistava opetus +6 htv, Note-ryhmä +1 htv, kotouttaminen +1htv. Hanketyö 25 htv (31 henk.)
Kulttuuri ja liikunta	52	52		1 htv	Hanke: terveystaloudetprojekti
Kaupunkirakenne ja ympäristö	83,5	60	- 23,5 htv	1 htv	Ruokapalvelut: hyvinvointialueelle siirtyminen -26 henk. Vastaava ruoanjakaja-siivoaja Koiviston päiväkotia, määräaik. vastaava ruoanjakaja Tekelle (+1,5). Hanke: ilmastokoordinaattori
Yhteensä	1162,5	607	- 555,5 htv	32 htv (-2,5)	
Palkallisten vapaiden sijaiset	68 htv	17 htv	- 51 htv		

Henkilöstömenot

Talousarvion kohdassa 2.2.2 on esitetty henkilöstömenot vuodelle 2023.

Uusien vakinaisten virkojen ja toimien perustaminen (6)

Talousarvioon sisältyy uusien vakinaisten virkojen ja toimien perustamista seuraavasti:

Opetus- ja kasvatus (5)

- 3 varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tointa Koiviston päiväkotia
- osa-aikainen (85%) koulunkäynninohjaajan toimi Note - ryhmään
- nuorisotyöntekijän toimi etsivään nuorisotyöhön (tehtävää hoidettu määräaikaisten henkilöstöjärjestelyin)

Kaupunkirakenne- ja ympäristö (1)

- osa-aikainen (30 t/v) vastaavan ruoanjakaja - siivoajan toimi Koiviston päiväkotia

Kokoaikaisten virkojen ja toimien osa-aikaistaminen (2)

Talousarvioon sisältyy virkojen ja toimien osa-aikaistamista seuraavasti:

Kaupunkirakenne ja ympäristö (3)

- lakkautetaan kokoaikainen vastaavan ruoanjakajan toimi Sumiaisten koululla ja perustetaan kaksi osa-aikaista vastaavan ruoanjakajan tointa (20 t/v) Sumiaisten koululle ja Konginkankaan koululle

Virkojen ja toimien lakkauttaminen (hyvinvointialue - 545,5 ja muut -6)

Talousarvioon sisältyy virkojen ja toimien lakkauttamisia seuraavasti:

Sosiaali ja terveys (hyvinvointialue -472 kokonaista virkaa/tointa ja -10 osa-aikaista virkaa/tointa)

- sosiaali- ja terveystaloudetjohtajan virka
- sosiaalityön johtajan virka
- palvelujohtajan virka (arjen tuen palvelut)
- ylilääkärin virka
- apulaisylilääkärin virka
- 12 terveystaloudetlääkärin virkaa
- psykiatrian erikoislääkärin virka
- vastaavan hammaslääkärin virka
- 8 hammaslääkärin tointa
- johtavan hoitajan virka
- mielenterveys- ja päihdepalvelujen johtajan virka
- 3 osastonhoitajan virkaa
- 2 apulaisosastonhoitajan tointa
- vastaavan fysioterapeutin virka
- 83 kokoaikaista sairaanhoitajan tointa
- 2 osa-aikaista sairaanhoitajan tointa
- 2 terveydenhoitajan tointa
- 7 fysioterapeutin tointa
- 5 suuhygienistin tointa
- 3 toimintaterapeutin tointa
- 16 perushoitajan tointa
- 12 hammashoitajan tointa
- kuntohoitajan toimi
- 2 kokoaikaista välinehuoltajan tointa

- osa-aikainen (30t/v) välinehuoltajan toimi
- 6 terveyskeskusavustajan tointa
- 2 osastonsihteerin tointa
- 7 laitoshuoltajan tointa
- johtavan sosiaalityöntekijän virka
- 10 sosiaalityöntekijän virkaa
- 3 psykologin tointa
- perhetyön esimiehen virka
- päivätoimintojen esimiehen virka
- 2 vastaavan ohjaajan virkaa
- vastaavan ohjaajan toimi
- 3 kuntoutusohjaajan tointa
- 4 palveluohjaajan virkaa
- palveluohjaajan toimi
- 3 sosiaali-ohjaajan virkaa
- 16 ohjaajan tointa
- 8 perhetyöntekijän tointa
- 6 palveluvastaavan virkaa (arjen tuki)
- 2 palveluasumisen johtajan virkaa
- palvelukeskuksen johtajan virka
- kotihoidon johtajan virka
- 215 koko-aikaista hoitajan tointa
- 4 osa-aikaista hoitajan tointa
- vanhustyöntekijän toimi
- 2 osa-aikaista vanhustyöntekijän tointa
- taloussuunnittelijan toimi
- etuussihteerin virka
- toimistosihteerin virka
- 8 toimistosihteerin tointa
- 0,5 varastotyöntekijän toimi

Opetus ja kasvatus (hyvinvointialue - 31,5 ja muut -5)

- 3 koulupsykologin tointa
- 3 vastaavan koulukuraattorin tointa
- osastonhoitajan virka
- 15 terveydenhoitajan tointa
- 0,5 toimintaterapeutin toimi
- psykologin virka
- psykologin toimi
- sosiaalityöntekijän toimi
- 2 puheterapeutin tointa
- 3 kodinhoitajan tointa
- 1 toimistosihteerin toimi (perheneuvola)

- 2 luokanopettajan virkaa (Koulunmäen yhtenäiskoulu)
- 3 perhepäivähoitajan tointa

Kaupunkirakenne ja ympäristö (hyvinvointialue - 26)

- 2 ruokapalveluesimiehen virkaa
- 15 kokin tointa
- 8 ruokapalvelutyöntekijän tointa
- 1 kahvilanhoitajan toimi

Keskushallinto (hyvinvointialue -11, muut -1)

- vastaavan ohjaajan virka (kuntouttava työtoiminta)
- 2 ohjaajan tointa (kuntouttava työtoiminta)
- atk - suunnittelijan toimi
- 2 atk - tukihenkilön tointa
- 3 palkkasihteerin tointa
- 2 taloussihteerin tointa

- lähetin toimi 1.4.2023

Henkilöstörakenteen muutokset (3)

Talousarvioon sisältyy seuraavat henkilöstörakenteen muutokset:

Opetus ja kasvatus (2)

- lakkautetaan perhepäivähoitajan toimi ja perustetaan varhaiskasvatuksen opettajan toimi Mikonpuiston päiväkotiin
- lakkautetaan perhepäivähoitajan toimi ja perustetaan varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimi Ääneniemien päiväkotiin

Keskushallinto (1)

- lakkautetaan valmentajan toimi ja perustetaan vastaavan valmentajan virka työllisyyspalveluihin 1.8.2023 alkaen

Nimikemuutosten perusteena on se, että uusi nimike kuvaa paremmin työn sisältöä. Talousarvioon sisältyy seuraavat nimikemuutokset:

Kulttuuri ja liikunta

- vapaa-aikajohtajan virkanimike muutetaan kulttuuri- ja liikuntajohtajaksi

Keskushallinto

- monistaja - vahtimestarin toimi muutetaan vahtimestarin toimeksi

Muita henkilöstöressurssien muutoksia (4)

Opetus ja kasvatus (4)

- 2 varhaiskasvatuksen opettajan tointa siirretään Koulunmäen esiopetuksesta ja kerhotoiminnasta Koiviston päiväkotiin
- varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimi siirretään kerhotoiminnasta Koiviston päiväkotiin
- luokanopettajan virka siirretään Koulunmäen yhtenäiskoulusta valmistavaan opetukseen

Määräaikainen henkilöstö

Opetus ja kasvatus

- määräaikainen henkilöstö v. 2023: valmistava opetus 6, yhteisöohjaajat 2, nuorisotyöntekijä etsivässä nuorisotyössä, hyvinvointikoordinaattori, kotouttamisen työntekijä
- hanketyöntekijöitä 25 htv (31 henk.)

Kaupunkirakenne ja ympäristö

- vastaava ruoanjakaja 20 t/v Teken väistötiloissa
- ilmastokoordinaattori

Keskushallinto

- työllisyysyksikön määräaikainen henkilöstö: hanketyöntekijät 4 (3 htv) ja nuorten starttipaja 2. Lisäksi määräaikainen työntekijä metsien ja puistojen raivaamiseen maankäyttöpalveluihin.

Yhteenveto

Kaupungin henkilöstön kokonaismäärä puolittuu ensi vuonna johtuen hyvinvointialueuudistuksesta. Hanketyön osuus on edelleen merkittävä opetuksen ja kasvatuksen toimialalla.

Vuonna 2023 korostuu kaupungin tehtävä hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edistämisessä sekä kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyökumppanuuksien ja rajapintojen rakentaminen (mm. kotouttaminen, perhekeskus, oppilashuolto, hyvinvoinnin edistäminen). Lisäksi vuonna 2023 jatkuu kaupungin toimintojen sopeuttaminen muuttuneeseen tilanteeseen mm. tehtäviä uudelleen järjestellen. Yhteistyössä toimialojen kanssa pyritään edelleen mahdollisimman hyvää ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun muutos huomioiden.

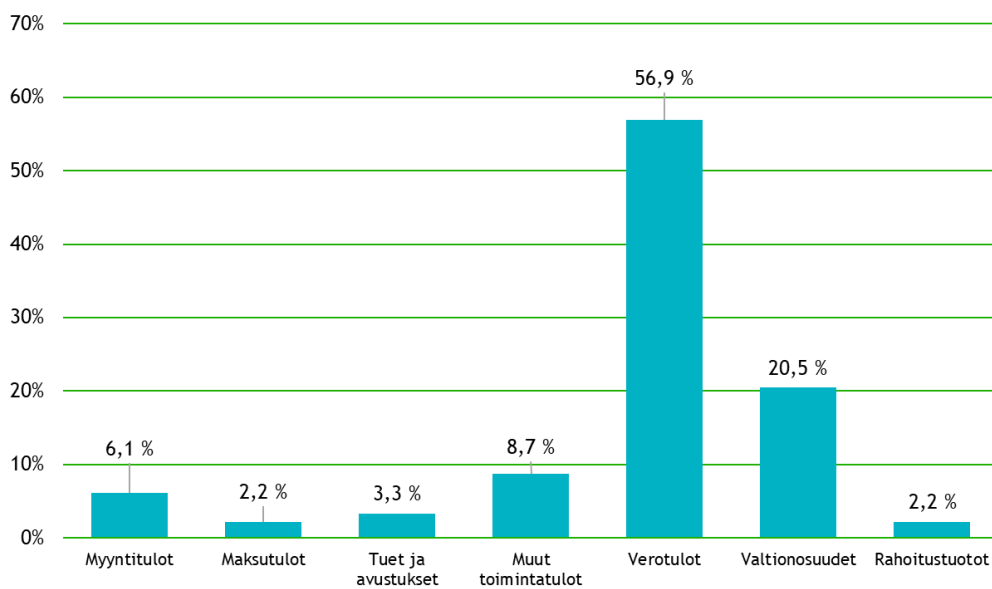
2. TULOSLASKELMA

2.1. Yleistä tuloslaskelmasta

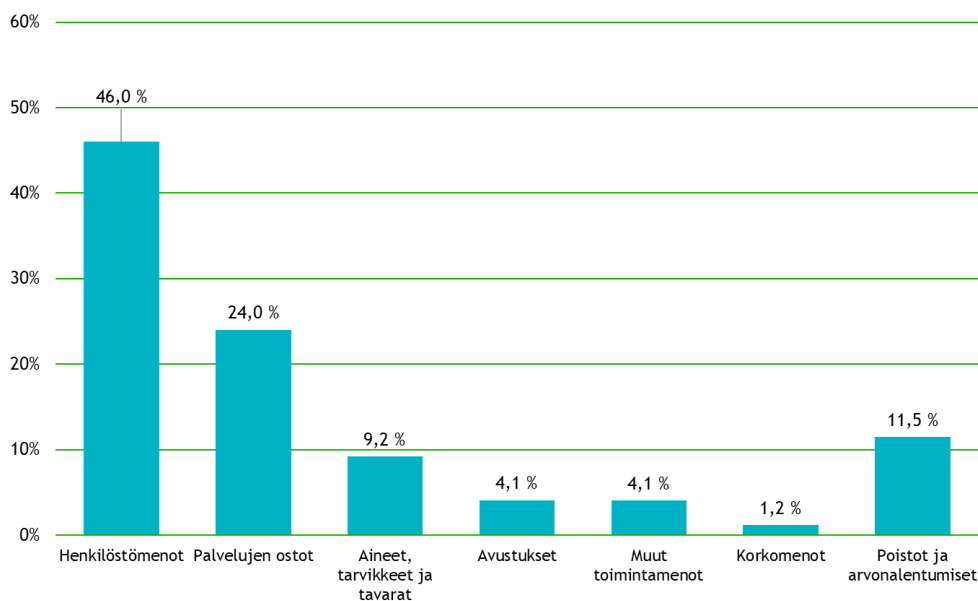
Tässä luvussa on esitetty Äänekosken kaupungin tuloslaskelma vuodelle 2023. Taloussuunnitelma vuosille 2023 - 2026 on esitetty luvussa 6.

2.2. Tuloslaskelma

TULOT TULOSLASKELMASSA 2023 (%)

MENOT TULOSLASKELMASSA 2023 (%)

TULOSLASKELMA 2023, 1 000 €

TULOSLASKELMA, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos -% TA2023/TA2022	Muutos € TA2023/TA2022
Toimintatulot					
Myyntitulot	8 162	7 729	4 666	-39,6 %	-3 062
Maksutulot	9 188	9 767	1 664	-83,0 %	-8 103
Tuet ja avustukset	5 695	2 505	2 528	0,9 %	22
Muut toimintatulot	3 713	3 492	6 649	90,4 %	3 156
Valmistus omaan käyttöön	16				
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-63 574	-65 661	-34 950	-46,8 %	30 710
Palvelujen ostot	-65 265	-61 910	-18 235	-70,5 %	43 675
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 370	-8 885	-6 994	-21,3 %	1 891
Avustukset	-5 406	-5 390	-3 111	-42,3 %	2 280
Muut toimintamenot	-4 441	-4 402	-3 082	-30,0 %	1 320
Toimintakate	-121 281	-122 755	-50 866	-58,6 %	71 889
Verotulot	81 295	78 691	43 249	-45,0 %	-35 443
Valtionosuudet	49 850	51 451	15 571	-69,7 %	-35 880
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	557	570	570	0,0 %	0
Muut rahoitustulot	1 341	1 200	1 100	-8,3 %	-100
Korkomenot	-740	-600	-900	50,0 %	-300
Muut rahoitusmenot	-1	0	0		
Vuosikate	11 022	8 558	8 724	1,9 %	167
Poistot ja arvonalentumiset	-8 953	-8 500	-8 700	2,4 %	-200
Tilikauden tulos	2 069	58	24	-57,8 %	-33
Tilinpäätössiirrot	14	0	0	0,0 %	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 083	58	24	-57,8 %	-33
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
	TP2021	TA 2022	TA 2023		
Toimintatulot / Toimintamenot, %	18,08	16,06	23,36		
Vuosikate / Poistot, %	123,11	100,68	100,28		
Vuosikate, euroa / asukas	602	465	485		
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	18 318	18 400	18 000		

2.2.1. Toimintatulot

Toimintatulot sisältävät myynti-, maksu- ja muut toimintatulot sekä saadut tuet ja avustukset. Toimintatulojen arvioidaan laskevan vuoden 2022 alkuperäisestä talousarviosta 8,0 miljoonalla eurolla (-34,0 %). Toimintatuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 15,5 miljoonaa euroa.

Myyntitulot

Myyntituloihin kirjataan tulot tavaroiden ja palveluiden myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset kattavaan hintaan. Myyntitulojen arvioidaan laskevan 3,1 miljoonaa euroa (-39,6 %). Myyntituloihin on budjetoitu 0,5 miljoonaa euroa sotekiinteistöjen lasikutustuloja.

Maksutulot

Maksutuloihin kirjataan asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Tällaisia ovat esim. hoitopäivämaksut, lukukausimaksut, suunnittelu- ja mittaustoimen maksut, rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut sekä maankäyttö- ja kehittämismaksut.

Maksutulojen arvioidaan laskevan 8,1 miljoonalla eurolla (-83,0 %) vuoden 2022 tasosta. Opetus- ja kasvatustoimialan maksutulot vähenevät 0,3 miljoonaa euroa. Vähennyksestä 0,2 miljoonaa euroa aiheutuu hoitopäivämaksujen laskusta.

Tuet ja avustukset

Tiliryhmään tuet ja avustukset kirjataan mm. saadut tuet ja avustukset valtiolta ja EU:lta. Tuot ja

avustukset on budjetoitu vuoden 2022 tasossa ja ovat 2,5 miljoonaa euroa.

Muut toimintatulot

Tiliryhmään muut toimintatulot kirjataan toimintatulot, jotka eivät kuulu yllä mainittuihin tiliryhmiin, tällaisia ovat mm. vuokratulot, pysyvien vastaavien myyntivoitot sekä kaavamuutosten luovutusvoitot.

Muihin toimintatuloihin on budjetoitu 6,6 miljoonaa euroa, joka on 3,2 miljoonaa euroa (90,4 %) enemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa. Muissa toimintatuloissa vuokratulot kasvavat 3,3 miljoonaa euroa. Muihin toimintatuloihin on budjetoitu soteikiinteistöjen vuokratuloja 3,7 miljoonaa euroa. Muista toimintatuloista pysyvien vastaavien myyntivoittojen ennakoitaan vähenevän 0,15 miljoonaa euroa.

2.2.2. Toimintamenot

Henkilöstömenot

Henkilöstömenoihin kirjataan palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut (mm. eläkkeet sekä sairaus-, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksut).

Henkilöstömenot laskevat yhteensä noin 30,7 miljoonaa euroa (-46,8 %). Palkat ja palkkiot laskevat 24,3 miljoonaa euroa (-46,9 %) ja työnantajan sivukulut laskevat 6,4 miljoonaa euroa (-46,2 %). Henkilöstömenoihin on budjetoitu 1,81 %:n palkankorotus vuodelle 2023 (3,1 %:n korotus 1.6.2023 alkaen).

Palvelujen ostot

Palvelujen ostoihin kirjataan sekä ulkoiset että sisäiset palvelujen ostot.

Palvelujen ostojen arvioidaan laskevan 43,7 miljoonaa euroa (-70,5 %) vuoden 2022 tasosta. Palvelujen ostot laskevat kaupunkirakennetoimialalla 3,1 miljoonaa euroa ja keskushallinnossa 0,7 miljoonaa euroa. Opetus- ja kasvatustoimialalla palvelujen ostot on budjetoitu vuoden 2022 tasossa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kirjataan mm. toimistotarvikkeet, kirjallisuus, lääkkeet,

hoitotarvikkeet, lämmitys, sähkö, vesi, pienkalusto ja rakennusmateriaalit.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin budjetoitaan 2023 vuodelle 7,0 miljoonaa euroa, mikä on 1,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmään on budjetoitu 1,0 miljoonan euron varaus sähkön hinnan nousuun vuonna 2023.

Avustukset

Avustuksiin kirjataan Äänekosken kaupungin vuosittain myöntämät avustukset kotitalouksille ja yhteisöille.

Vuodelle 2023 budjetoitaan kotitalouksille myönnettäviin avustuksiin 0,7 miljoonaa euroa ja yhteisöille myönnettäviin avustuksiin 2,4 miljoonaa euroa. Yhteensä avustuksiin budjetoitaan 3,1 miljoonaa euroa, mikä on 2,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022.

Muut toimintamenot

Muihin toimintamenoihin kirjataan mm. vuokrat, vahingonkorvaukset, edustusmenot ja jäsenmaksut.

Muihin toimintamenoihin budjetoitaan 3,1 miljoonaa euroa vuodelle 2023, mikä on 1,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2022

talousarviossa. Muissa toimintamenoissa vuokra-menot laskevat 1,3 miljoonaa euroa.

2.2.3. Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtion-osuuksilla.

Vuoden 2023 toimintakatteen arvioidaan olevan -50,9 miljoonaa euroa, mikä on 71,9 miljoonaa euroa (-58,6 %) pienempi kuin vuoden 2022 talousarviossa.

2.2.4. Verotulot

Verotuloennusteet vuosille 2023 - 2026 perustuvat Kuntaliiton syyskuussa 2022 laatimaan veroennustekehikkoon sekä omaan arvioon verotulojen kehityksestä. Verotulojen määräksi ennustetaan 43,2 miljoonaa euroa vuonna 2023 mikä on 35,4 miljoonaa euroa (-45,0 %) vähemmän vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Kuntaliiton viimeisimmän veroennusteen sekä oman arvioon perusteella vuoden 2022 verotulokertymä on

80,2 miljoonaa euroa. Verotuloissa hyvinvointialueuudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy viiveellä. Vuosien 2023 ja 2024 verotuloihin vaikuttaa vielä ennen verovuotta 2023 maksuunpannut verot. Ne kertyvät vielä vanhoilla veroperusteilla ja korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja nostavat siten verojen määrää väliaikaisesti, erityisesti vuonna 2023 ja osittain vielä 2024.

VEROTULOJEN KEHITYS 2019-2026

Verotulot (* ennuste), 1 000 €	2019	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Kunnallisvero	60 452	61 432	63 994	64 631	31 944	29 966	30 607	31 626
Yhteisövero	8 023	8 519	11 933	9 898	5 693	5 168	5 361	5 540
Kiinteistövero	5 096	4 896	5 367	5 662	5 612	5 612	5 612	5 612
Verotulot yhteensä:	73 572	74 847	81 295	80 191	43 249	40 746	41 580	42 778
Muutos edelliseen vuoteen (%)	-2,0 %	1,7 %	8,6 %	-1,4 %	-46,1 %	-5,8 %	2,0 %	2,9 %

Kunnallisvero

Äänekosken kaupungin veroprosentti vuodelle 2023 on 8,86 % eli 12,64 % vähemmän kuin vuonna 2022 (21,5 %). Sote-uudistuksesta johtuen kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023 ja valtion verotusta kiristetään vastaavasti. Vuoden 2023 kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 31,9 miljoonaa euroa, mikä on 32,7 miljoonaa euroa (-50,6 %) vähemmän kuin vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa on arvioitu.

Yhteisövero

Yhteisöveronsaajia ovat valtio ja kunnat. Osana verorahoituksen siirtoa hyvinvointialueille,

kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla. Kuntaryhmän yhteisöveron alustava jako-osuus vuodelle 2023 on 23,91 % (33,76 % vuonna 2022). Talousarviossa kaupungin vuoden 2023 yhteisöveron määräksi on arvioitu 5,7 miljoonaa euroa, joka on 2,9 miljoonaa euroa (-34,0 %) vähemmän, kuin vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2023 arvioidaan 5,6 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa. Kiinteistöveroissa ei tapahdu muutoksia hyvinvointialueuudistuksesta johtuen.

2.2.5. Valtionosuudet

Äänekosken kaupungin vuoden 2023 talousarviossa peruspalvelujen valtionosuuden arvioidaan olevan Kuntaliiton 20.9.2022 ennakkolaskelman perusteella ilman verotuloihin perustuvaa tasausta 10,8 miljoonaa euroa, josta sote-uudistuksen muutosrajoittiminen osuuden arvioidaan olevan 3,4 miljoonaa euroa ja järjestelmämuutoksen tasauksen (siirtymätasaus) 3,4 miljoonaa euroa. Verotulomenetysten korvausten arvioidaan olevan 3,1 miljoonaa euroa. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin lisää valtionosuutta 306 000 euroa vuonna 2023. Äänekosken kaupungin HYTE-kerroin on vuoden 2023 valtionosuuslaskelman perusteella 0,57 ja väestöllä painotettu kerroin on 0,89. Yhteensä peruspalvelujen valtionosuus sekä verotulomenetysten korvaus ovat 13,9 miljoonaa euroa eli laskua vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion mukaisesti valtionosuuksiin on noin 32,2 miljoonaa euroa (-69,9 %).

Verotulojen tasausjärjestelmä tasaa alle valtakunnan keskiarvon olevien kuntien verokertymää. Äänekosken kaupunki saa verotulojen tasausta vuonna 2023 noin 2,5 (6,6) miljoonaa euroa, eli verotulojen tasaus vähenee 4,0 miljoonaa euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on

koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköihin tarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (mm. maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (mm. kansalaisopistot, musiikkioppilaitokset, teatterit, liikunta ja nuorisotyö). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määräksi on arvioitu -0,9 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Vuoden 2023 arvioidut valtionosuudet ovat muutokset ja korvaukset huomioiden yhteensä 15,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuuksien arvioitu kokonaismäärä on 52,2 miljoonaa euroa, joten valtionosuudet laskevat 36,7 miljoonaa euroa (-70,2 %) vuonna 2023.

Lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2023 tehdään joulukuussa 2022. Myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta vuodelle 2023 tehdään päätökset vuoden 2022 loppuun mennessä. Koska valtionosuuksien lopullinen määrä tiedetään vasta vuodenvaihteessa, mahdolliset muutokset käsitellään talousarviomuutoksena vuonna 2023.

VALTIONOSUUDET 2019-2023

Valtionosuudet, 1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022 (ennuste)	TA 2023	Muutos (1 000 €)	Muutos - %
Peruspalvelujen valtionosuus	38 806	38 411	35 028	36 625	37 089	10 799	-26 290	-70,9 %
Verotulomenetysten korvaus		8 551	8 496	9 488	9 434	3 089	-6 345	-67,3 %
Verotuloihin perustuva valtionosuusksien tasaus	5 206	5 381	7 517	6 548	6 567	2 528	-4 039	-61,5 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 050	-592	-1 191	-1 209	-845	-845	0	0,0 %
Valtionosuudet yhteensä:	42 963	51 751	49 850	51 451	52 245	15 571	-36 674	-70,2 %

2.2.6. Rahoitustulot- ja menot

Korkotulot

Korkotulojen osuus vuoden 2023 talousarvioon suunnitellaan 0,6 miljoonaa euroon. Korkotulot ovat vuoden 2022 talousarvion tasolla.

Muut rahoitustulot

Muihin rahoitustuloihin kirjataan mm. osinkotulot, korvaukset jäännöspääomasta, verotilitysten korot ja viivästyskorkotulot.

Muihin rahoitustuloihin budjetoidaan 1,1 miljoonaa euroa vuodelle 2023, mikä on 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa.

Korkomenot

Korkomenoiksi vuodelle 2022 budjetoidaan 0,9 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa.

Muut rahoitusmenot

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. maksetut viivästyskorot. Muihin rahoitusmenoihin ei budjetoida määrärahaa vuodelle 2023.

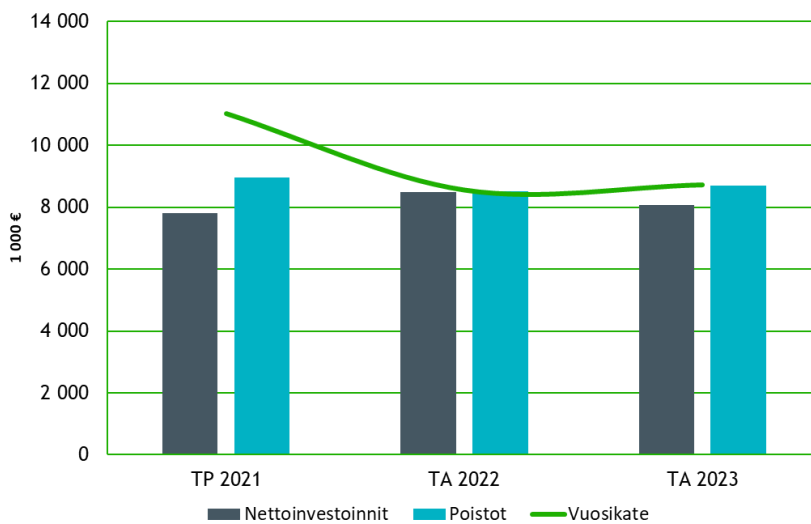
2.2.7. Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulospito, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen, että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotantotekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyys arvioidaan

ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

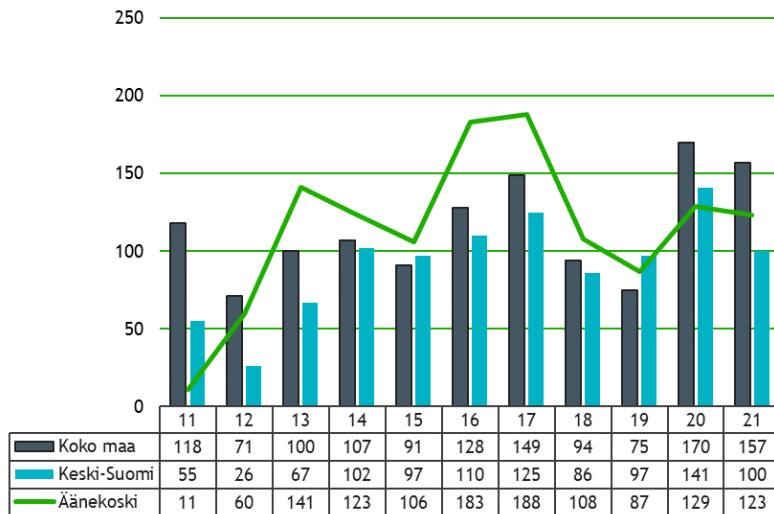
Vuonna 2023 vuosikatteen ennustetaan olevan 8,7 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaan vuosikate kattaa poistoista 100,28 %.

VUOSIKATTEEN KEHITYS VERRATTUNA NETTOINVESTOINTEIHIN JA POISTOIHIN, 1 000 €

VUOSIKATTEEN KEHITYS €/AS, 2012 - 2021

VUOSIKATE %:A POISTOISTA KEHITYS 2012-2021

2.2.8. Poistot

Poisto tarkoittaa pitkävaikutteisen tuotannontekijän hankintamenon kirjaamista kuluiksi vaikutusaikanaan. Poistoaika ja poisterät määritellään tuotannontekijän taloudellisen pitoajan mukaan. Poistoja tehdään tilikausittain ja poistot kirjataan kirjanpitoon.

Vuodelle 2023 suunnitelman mukaiset poistot ovat 8,7 miljoonaa euroa, eli 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa. Lisäpoistoihin ei budjetoida määrärahaa vuodelle 2023, samoin kuin vuoden 2022 talousarviossa.

2.2.9. Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voi pääsääntöisesti tehdä enintään tuloslaskelman erän Tilikauden tulos osoittaman ylijäämän verran. Talousarviossa tuloksen käsitteilyerät ovat ohjeellisia, lopullisesti niistä päätetään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Vuoden 2023 tilikauden tulokseksi ennakoidaan 0,024 miljoonaa euroa ylijäämää.

Kun huomioidaan vuoden 2021 tilinpäätöksessä kertynyt ylijäämä (11,0 miljoonaa euroa) ja vuoden 2022 ennustettu tulos (alijäämää 3,2 miljoonaa euroa), on Äänekosken kaupungin kertynyt ylijäämä vuoden 2023 tilinpäätöksen jälkeen 7,9 miljoonaa euroa.

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

TULOSLASKELMA LAUTAKUNTATASO

TOIMINTAKATE				Muutos
LAUTAKUNNITTAIN 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA2023/TA2022
Tarkastuslautakunta				
Toimintatulot	0	0	0	
Toimintamenot	-44	-51	-52	3,8 %
Toimintakate (netto)	-44	-51	-52	3,8 %
Kaupunginhallitus				
Toimintatulot	3 459	3 283	2 539	-22,7 %
Toimintamenot	-11 314	-13 652	-12 475	-8,6 %
Toimintakate (netto)	-7 855	-10 368	-9 935	-4,2 %
Sosiaali- ja terveyslautakunta				
Toimintatulot	11 351	8 651	0	-100,0 %
Toimintamenot	-78 270	-74 159	0	-100,0 %
Toimintakate (netto)	-66 919	-65 508	0	-100,0 %
Opetus- ja kasvatustalokunta				
Toimintatulot	2 537	2 194	2 427	10,6 %
Toimintamenot	-30 950	-30 871	-30 632	-0,8 %
Toimintakate (netto)	-28 413	-28 677	-28 205	-1,6 %
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta				
Toimintatulot	608	704	688	-2,3 %
Toimintamenot	-4 220	-4 504	-4 647	3,2 %
Toimintakate (netto)	-3 612	-3 800	-3 959	4,2 %
Kaupunkirakennelautakunta				
Toimintatulot	8 619	8 470	9 662	14,1 %
Toimintamenot	-22 469	-22 136	-17 783	-19,7 %
Toimintakate (netto)	-13 850	-13 667	-8 122	-40,6 %
Ympäristölautakunta				
Toimintatulot	200	190	190	0,0 %
Toimintamenot	-789	-876	-782	-10,7 %
Toimintakate (netto)	-588	-686	-591	-13,7 %
Yhteensä:				
Toimintatulot	26 775	23 493	15 506	-34,0 %
Toimintamenot	-148 056	-146 248	-66 371	-54,6 %
Toimintakate (netto)	-121 281	-122 755	-50 866	-58,6 %
Toimintakate	-121 281	-122 755	-50 866	-58,6 %
Verotulot	81 295	78 691	43 249	-45,0 %
Valtionosuudet	49 850	51 451	15 571	-69,7 %
Rahoitustulot ja -menot				
Korkotulot	557	570	570	0,0 %
Muut rahoitustulot	1 341	1 200	1 100	-8,3 %
Korkomenot	-740	-600	-900	50,0 %
Muut rahoitusmenot	-1	0	0	
Vuosikate	11 022	8 558	8 724	1,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 953	-8 500	-8 700	2,4 %
Tilikauden tulos	2 069	58	24	-57,8 %
Tilinpäätössirrot	14	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 083	58	24	-57,8 %
TULOSLASKELMAN	TP 2021	TA 2022	TA 2023	
Toimintatulot / Toimintamenot, %	18,08	16,06	23,36	
Vuosikate / Poistot, %	123,11	100,68	100,28	
Vuosikate, euroa / asukas	602	465	485	
Asukasmäärä 31.12. (Ennuste)	18 318	18 400	18 000	

Käyttötalouden toimintamenot laskevat vuoden 2022 alkuperäisestä talousarvion tasosta -54,6 % eli 79,9 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueuudistuksen vaikutus menojen laskusta on noin 83,1

miljoonaa euroa. Kaupungille jäävän toiminnan osalta menot kasvavat siten noin 3,2 miljoonaa euroa (4,9 %).

3.1. Tulokortit (kaupunki)

Vuosi	2023
Tulokortti	Tavoitetaso
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna	
Maankäytön, tonttitarjonnan, infrarakentamisen ja toimintaedellytysten varmistaminen	
Myydyt/vuokratut yritystontit (kem2)	2500
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys joukkoliikennepalveluihin (Lähtötaso 2,1)	3
Asukastyytyväisyys: Joukkoliikennepalvelut	4
Kestävä ympäristö	
Olemme hiilineutraali kaupunki 2030	
Pienennämme aktiivisesti oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle	
Kaupungin kiinteistöjen energiataloudellisuus: Sähkön kulutus (kWh / m2)	67
Kaupungin kiinteistöjen energiataloudellisuus: Kaukolämmön kulutus (kWh / m2)	148
Kasvihuonekaasupäästöt (Lähtötaso 96 kt CO2e)	88
Mahdollistamme tehokkaan kierrättämisen ja edistämme materiaalien uudelleenkäyttöä	
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys kaupungin kierrätysmahdollisuuksiin	3,3
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Vahvistamme monipuolista harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa	
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys tapahtumatoimintaan	4
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys kulttuuri-toiminnan monipuolisuuteen	4
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys harrastusmahdollisuuksiin	4
Mahdollistamme elinikäisen kehittämisen ja rakennamme osallisuutta, jotta jokainen on osa jotakin yhteisöä	
Osallistavien tilaisuuksien lukumäärä (kyläillat, kyläparlamentti, seurafoorumi, kaavoitusiltapäivä, asiakasraadit)	15
Koulutusaste, toisen asteen suorittaneiden määrä % (Lähtötaso 70,3)	72,5
Avoimen korkeakouluopiskelun (korkeakoulustipendi) opintopisteiden lukumäärä (Lähtötaso 109)	150
Kehitämme terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä – elävää keskustaa ja aktiivisia kyliä	
Nettomuutto (Lähtötaso -147 kpl)	-100
Hyte-kerroin (Lähtötaso 0,57)	0,6
Asukastyytyväisyyskysely: Tyytyväisyys kaupungin palveluihin	4,2
Asukastyytyväisyyskysely: Palvelujen saatavuus	4,2
Asukastyytyväisyyskysely: Asukkaiden viihtyvyys (Lähtötaso 3,3)	4,2

3.2. Tulokortit (toimialakohtaiset)

3.2.1. Keskushallinto (elinvoima)

Vuosi	2023
Tulokortti	Tavoitetaso
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna	
Yritysten liiketoiminnan kehittämisen tukeminen	
Yritystyytyväisyyskysely, asteikko 4-10 (Lähtötaso 6,9)	8
Työpaikkaomavaraisuusaste (Lähtötaso 104,6 %)	104
Uusien yritysten houkuttelevuus sekä yrittäjyyteen kasvattaminen ja tukeminen	
Yritysten lukumäärän nettokasvu (lkm)	20
Yritysneuvonta (kontaktien lkm)	340
Työttömyysprosentti (vuoden ka)	10
Perustetut yritykset (lkm)	60
Kesäyrittäjyysseteli (myönnettyjen setelien lkm)	80

3.2.2. Opetus ja kasvatus

Vuosi	2023
Tulokortti	Tavoitetaso
Kestävä ympäristö	
Olemme hiilineutraali kaupunki 2030	
Pienennämme aktiivisesti oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle	
Ruokahävikin määrä toimialan yksiköissä yhteensä (Lähtötaso 6000 l/v)	5500
Kaikissa toimialan yksiköissä jätteiden lajittelupisteet (toteuma %)	100
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Mahdollistamme elinikäisen kehittymisen ja rakennamme osallisuutta, jotta jokainen on osa jotakin yhteisöä	
Toisen asteen opiskelupaikka, prosenttia/ikäluokka	100
Toisen asteen opiskelun keskeytyspäätökset, lkm	0
Peruskoulun päättötodistuksen saajat, prosenttia/ikäluokka	100

3.2.3. Kulttuuri ja liikunta

Vuosi	2023
Tuloskortti	Tavoitetaso
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Vahvistamme monipuolista harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa	
Uimahallien kävijämäärät	80000
Seniorikorttien määrä	500
Musiikkiopiston oppilasmäärä	400
Liikuntatilojen käyttövuorojen määrä (sisä- ja ulkotilat)	6000
Kulttuuritilojen käyttövuorojen määrä	1300
Kulttuuritilojen ja tapahtumien kävijämäärät	20000
Kulttuuritapahtumien määrä	130
Kirjastojen lainausten määrä	220000
Kirjastojen kävijämäärä	120000
Juniorikorttien määrä	200
Erytysliikunnan ryhmien määrä	60
Erytysliikunnan ryhmien käyntikertojen määrä	8000

3.2.4. Kaupunkirakenne ja ympäristö

Vuosi	2023
Tuloskortti	Tavoitetaso
Vaikuttavat elinkeinot	
Olemme Suomen tuottavin ja vaikuttavin kaupunki asukasmäärään suhteutettuna	
Maankäytön, tonttitarjonnan, infrarakentamisen ja toimintaedellytysten varmistaminen	
Erittäin huonokuntoiseksi luokitellut kadut (Lähtötaso 28,8 km)	28,3
Kestävä ympäristö	
Olemme hiilineutraali kaupunki 2030	
Suosimme kestävää rakentamista ja ekologisia materiaaleja	
Ympäristövaikutusten huomiointi kilpailutetuissa hankinnoissa (% hankinnoista)	80
Puurakentamisen osuus kaikesta rakentamisesta (%)	65
A-luokiteltujen investointien toteuttaminen energiatehokkaasti (elinkaaritarkastelu tehty/ei tehty, % toteutetuista investoinneista)	80
Mahdollistamme tehokkaan kierrättämisen ja edistämme materiaalien uudelleenkäyttöä	
Kierrätysaste (Lähtötaso 42 %)	45
Hyvä elämä	
Meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset	
Kehitämme terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä – elävää keskustaa ja aktiivisia kyliä	
Strateginen kumppanuus, käyttäjäkyselyn tulos (Lähtötaso 3)	4
Asukastytyväisyyskysely: Tyytyväisyys katujen kunnossapitoon (Lähtötaso 2,6)	3,1

3.3. Tarkastuslautakunta

Toiminta-ajatus

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;

TALOUSARVIO 2023

Tarkastuslautakunta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-44	-51	-52	3,8 %
Toimintakate (netto)	-44	-51	-52	3,8 %

3.4. Kaupunginhallitus

3.4.1. Toiminta-ajatus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloushoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviin koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheutta.

Tarkastusyhtiönä toimii BDO Auditor Oy ja vastuullisena tilintarkastajana HT, JHT Minna Ainasvuori huhtikuusta 2021 alkaen.

3.4.2. Talousarvio 2023

Kaupunginhallitus (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	3 459	3 283	2 539	-22,7 %
Toimintamenot	-11 314	-13 652	-12 475	-8,6 %
Toimintakate (netto)	-7 855	-10 368	-9 935	-4,2 %

3.4.3. Henkilöstö

Kaupunginhallitus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Vakinaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	56,6/ 58	59,6/60	53	53	53	53
Osa-aikaiset	0	0	0	0	0	0
Määräaikaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	14	15	8	4	4	4
Osa-aikaiset	0	0	0	0	0	0
Yhteensä						
Kokoaikaiset	70,6/72	74,6/75	61	57	57	57
Osa-aikaiset	0	0	0	0	0	0

3.4.4. Hallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Hallintopalvelut vastuualueena sisältää mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kanslia-toiminnan, kunnallisverotuksen, historiikin,

vuokra-asumispalveluiden, monistamon, vss -toiminnan ja vaalien kustannuspaikat.

TALOUSARVIO 2023

Hallintopalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	28	33	31	-6,7 %
Toimintamenot	-2 122	-2 100	-1 889	-10,1 %
Toimintakate (netto)	-2 094	-2 067	-1 858	-10,1 %

Hallintopalveluiden toimintamenot vähenevät noin 211 200 euroa (-10,1 %). Vähennys aiheutuu

pääosin sote-uudistuksesta johtuvasta kuntien verotuskustannusten laskusta.

3.4.5. Talous-, tietohallinto- ja liikennepalvelut

Toiminta-ajatus

Vastuualue sisältää talous- ja tietohallinnon sekä liikennepalveluiden kustannuspaikat.

Taloushallinnon kustannuspaikan toiminnan pääpaino on kaupungin taloushallintopalvelujen tuottamisessa. Keskeisimmät toiminta-alueet ovat

yleisen talouskehityksen seuraaminen, kaupungin taloussuunnittelujärjestelmän kehittäminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, kirjanpito, talousraportoinnin tuottaminen, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, maksuliikenne, kaupungin rahoitus ja riskien hallinta sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Vastuualue vastaa liikennepalveluista. Tavoitteena on järjestää laadukkaat kuljetuspalvelut kaupungin eri toimialoille, palvelevat joukkoliikennepalvelut sekä kehittää Ääneseudun liikenneympäristöä liikennejärjestelmätyöllä.

TALOUSARVIO 2023

Talous-, tietohallinto ja liikennepalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	256	152	183	20,1 %
Toimintamenot	-1 440	-1 621	-1 565	-3,4 %
Toimintakate (netto)	-1 183	-1 469	-1 383	-5,9 %

Talous-, tietohallinto- ja liikennepalveluiden toimintatulot kasvavat noin 30 000 euroa joukkoliikenteen avustuksista johtuen. Toimintamenot laskevat 55 870 euroa (-3,4 %). Henkilöstömenot

vähenevät 88 400 euroa (sote), palveluiden ostot kasvavat 37 430 euroa (joukkoliikenne) ja muut toimintamenot kasvavat 4 900 euroa.

3.4.6. Henkilöstöpalvelut

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalveluiden perustehtävä on henkilöstöressurssien suunnittelu, tarkoituksenmukainen kohdentaminen ja kehittäminen sekä henkilöstöstrategian mukaisten toimintakäytäntöjen

edistäminen. Henkilöstöpalvelut vastuualueena sisältää palkkahallinnon, työmarkkinatoiminnan, työterveydenhuollon, työsuojelun ja muut henkilöstöpalvelut kustannuspaikat.

TALOUSARVIO 2023

Henkilöstöpalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	266	230	118	-48,7 %
Toimintamenot	-1 563	-1 970	-1 254	-36,3 %
Toimintakate (netto)	-1 296	-1 740	-1 136	-34,7 %

Henkilöstöpalveluiden toimintakate pienenee noin 600 000 euroa. Toimintakatteen vähennys aiheutuu keskitettyjen henkilöstöhallinnon palveluiden tulojen ja menojen vähenemisestä (soteen

siirtyvän henkilöstön osuus) sekä soteen siirtyvän henkilöstön palkkamenojen vähenemisestä.

3.4.7. Elinvoimayksikkö

Toiminta-ajatus

Elinvoimayksikön päätehtävä on kaupunkistrategian toimeenpanosta vastaaminen elinkeino- ja aluekehittämisen sekä työllisyyspolitiikan osalta.

Elinvoimayksikkö muodostuu kahdesta tulosalueesta, jotka ovat: elinkeino ja kilpailukyky sekä työllisyys. Elinvoimayksikön runko muodostuu alue- ja kaupunkikehittämisestä, yrityspalveluista, sijoittumispalveluista, markkinoinnista,

matkailusta, ansalaisaktivismista/osallistamisesta ja hankehallinnasta ja -neuvonnasta sekä työllisyyspalveluista.

TALOUSARVIO 2023

Elinvoimayksikkö (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	1 309	1 273	920	-27,7 %
Toimintamenot	-5 096	-5 331	-4 836	-9,3 %
Toimintakate (netto)	-3 788	-4 057	-3 916	-3,5 %

Elinvoimayksikön toimintakate laskee noin 141 300 euroa (-3,5 %). Vähennys aiheutuu pääosin kuntouttavan työtoiminnan siirtymisestä hyvinvointialueelle.

Elinkeino ja kilpailukyky

Vuonna 2023 kehittämisen teemat ovat yritysilmapiirin edelleen kehittäminen, verkostoitumisen edistäminen, Business Äänekoski brändin palveluiden parempi esille tuominen, kestävän kehityksen ja digitaalisuuden parempi hyödyntäminen liiketoiminnan kehittämisessä, biokiertoalouden, uudistuvan teollisuuden ja teollisuusmatkailun edistäminen sekä osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen.

Alue- ja kaupunkikehittämisen päämääränä on asukkaiden ja elinkeinoelämän toimintaympäristön sekä kasvuedellytysten tukeminen. Kaupunki-kehitysprojektien toteutusta koordinoidaan elinvoimayksikössä ja toteutetaan yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Vuoden 2023 painopistealueita ovat Kaupungin alue- ja toimintaympäristön kehittämissuunnitelman laatiminen ja kärkihankkeiden nimeäminen ja käynnistäminen/eteenpäin vieminen. Tärkeimpinä kehittämisympäristöinä ovat Äänekosken keskusta, Kotakennäs I ja II, Hirvaskangas ja Suolahden Wanha Aseman seutu. Yritysneuvonnan osalta järjestetään teemoitettuja info- ja verkostoitumistilaisuuksia, tarjotaan alkavan, toimivan ja omistajanvaihdokseen liittyviä palveluja sekä tuodaan digitaalisia ja kestävän kehityksen ratkaisuja yritystoiminnan kehittämiseen. Osallistaminen ja yhteisöllisyys korostuu mm. Ääne Hubilla tehtävässä yhteistyössä. Näillä toimenpiteillä tavoitellaan verkostojen rakentumista, osaamisen lisäämistä alueelle ja työpaikkojen määrän kasvua olemassa oleviin yrityksiin sekä sijoittumisia alueelle.

Elinvoimayksikkö toteuttaa kyltien ja taajamien kehittämistoimintaa erityisesti osallistamisen ja markkinoinnin keinoin. Osallistamalla aktiivisesti kyläparlamenttitoimintaan, kyläyhdistysten kokouksiin ja muuhun kehittämiseen lisäämme vuorovaikutusta asukkaiden ja kaupungin välillä. Leader Viisari alueen laajentuminen koko kaupungin alueelle mahdollistaa rahoituksen laajemman hakemisen kehittämiskohteisiin. Näillä toimilla parannetaan kyltien ja taajamien viihtyvyyttä sekä palveluja. Kaupunkimarkkinoinnin tavoitteena on luoda positiivinen ja elinvoimainen kaupunkikuva Äänekoskesta asukkaille, houkuttella kaupunkiin uusia asukkaita ja yrityksiä. Tavoitteena on luoda yhteisöllinen ja vuorovaikutteinen Äänekoski, jossa jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa koko kaupungin ja oman asuinalueensa yhteisten asioiden suunnitteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Kaupunkimarkkinoinnin toimenpiteitä vuonna 2023 ovat kaupungin näkyvyyden lisääminen, strateginen sisältömarkkinointi, tapahtumien järjestäminen ja digitaalisen saavutettavuuden jatkokehittäminen. Matkailun kehittäminen tähtää ensisijaisesti matkailijan alueella viipymän piteneemiseen Äänekoskella. Kasvua tavoitellaan markkinoinnin, tuotteistamisen ja eri matkailukeskittymien kehittämisellä.

Matkailumarkkinoinnin osalta tehdään yhteistyötä Visit Jyväskylän Regionin kanssa näkyvyyden ja myynnin lisäämiseksi. Matkailua kehitetään lisäksi yrityskohtaisin toimenpitein ja yritysverkostoja luomalla. Vuonna 2023 tavoitellaan matkailun edistämistä digitaalisen ja kohdennettujen markkinaviestien ja teollisuusmatkailun avulla.

Vuonna 2023 jatketaan Vihreä Uusiutuva Äänekoski -hankkeen toteutusta ympäristöohjelmaa jalkauttamalla. Lisäksi haetaan uusia kohdennettuja hankeavustuksia, joilla pystytään

kehittämään Äänekosken elinkeinoelämää ja edistämään kaupunkistrategian toteutusta.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluissa jatketaan toimenpiteitä, joiden avulla parannetaan työnhakija-asiakkaiden työmarkkinatilannetta, tuetaan työllistymistä yrityksiin/muihin organisaatioihin ja kunnan omiin yksiköihin sekä parannetaan osaavan työvoiman saatavuutta alueella.

Äänekosken kaupunki on mukana Jyväskylän seudun työllisyyskuntakokeilussa yhdessä Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen kanssa. Kokeilu käynnistyi 1.3.2021 ja kokeilua jatketaan vuoden 2024 loppuun saakka. Työllisyyskuntakokeilussa on Äänekosken työllisyyspalveluille siirretty noin 1050 työnhakija-asiakasta sekä TE-hallinnon resursseja ja toimivaltaa.

Vuoden 2023 aikana tulee voimaan uusia lakeja ja lakimuutoksia mm. palkkatukilaki. Lisäksi vuoden 2023 toimintaa ohjaa uusi asiakaspalvelumalli, jossa asiakkaan omaa roolia vahvistettiin mm. työnhakuvelvollisuudella. Lisäksi tulevan vuoden aikana otetaan käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä TEA ja sähköinen ajanvarausjärjestelmä.

TE-palvelut, Kansaneläkelaitos ja kunta ovat tuottaneet lain mukaisen TYP - palvelun vuoden 2016 alusta. Työllisyyskuntakokeilun myötä TYP toiminta on liitetty osaksi kuntakokeilun työkyvyn vahvistamisen palvelutiimiä julkisen työvoimapaalvelulain ja sosiaaliohjauksen tehtävien osalta. Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaaliohjauksen TYP-palveluun tuottaa hyvinvointialue. Työllisyyskuntakokeilu vastaa ainoastaan TYP-asiakkaiden kohdalla Julkisen työvoimapaalvelulain mukaisista tehtävistä. Myös kuntouttavan työtoiminta ja siihen liittyvät yhteistyösopimukset siirtyvät hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen.

Työllisyyspalvelut tukevat ja auttavat sekä työnhakijoita että työnantajia rekrytointiin liittyvissä asioissa kuten tähänkin asti on tehty. Työnantajat voivat hakea Äänekoski-lisää työttömän

työllistämiseen tai oppisopimuskoulutukseen sekä työllisyyspalvelut myöntävät vuonna 2023 työllisyysavustusta alueella toimiville yhdistyksille ja säätiöille työllisyysedistämiseen. Työllisyyspalvelut vastaavat kaupungin palkkatukityösuhteisten ja oppisopimustyöntekijöiden rekrytointiprosessista, veloitetyöllistämisestä ja työnantajayhteistyön rakentamisesta.

Suolahden työpajatoiminnassa edelleen jatketaan kiinteistöryhmän, kunnossapito-osaston ja media-keskuksen toimintaa ja kehittämistä sekä panostetaan olemassa olevien työtehtävien opinnollistamiseen. Opsopankki - ja Kykyä työelämään ESR-hankkeet jatkavat toimintaa vuoden 2023 elokuun loppuun saakka hankesuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisesti.

Nuorille suunnattu ohjaamo toiminta lakkautettiin vuoden 2022 aikana asiakas vähyyden vuoksi. Nuori voi tulla ilman ajanvarausta työllisyyspalveluihin kysymään neuvoa ja apua tilanteeseensa, me autamme hänet oikean palvelun piiriin. Jatkamme kaikkien 9. luokan päättäneiden nuorten kesätyöllistämistä sekä kesäryhtäjäyys- ja kesätyösetelien myöntämistä nuorille. Työllisyyspalvelut on hakenut aluehallintoviranomaiselta rahoitusta nuorten työpajatoimintaan (yksilövalmennus ja starttivalmennus) tarjotakseen matalan kynnyksen ryhmätoimintapalvelua nuorille.

Vuoden 2025 alusta alkaen on suunniteltu toteuttavan TE-palveluiden laajempi uudistus. Uudistuksessa on suunniteltu siirrettäväksi työnhakija-, työnantaja- ja yrityspalvelut ja sekä näihin liittyvät hankinnat ELY-keskuksesta kuntien vastuulle. Tämän uudistuksen myötä TE-palveluiden henkilöstö ja osa ELY-keskuksen henkilöstöstä siirtyisi kuntiin. Äänekosken kaupungin työllisyyspalvelut osallistuvat uudistuksen suunnitteluun ja valmisteluun jo vuoden 2023 aikana sekä käy yhteistoiminta-alueen muodostamiseen liittyviä keskusteluja alueen kuntien kanssa. TE-palvelut uudistukseen liittyvä lain voimaantulo on arvioitu tulevan voimaan maaliskuussa 2023 ja yhteistoiminta-alue(et) tulee muodostaa syksyyn 2023 mennessä.

3.4.8. Maankäyttö

Maankäyttöpalveluiden tehtävänä on huolehtia kaupungin maa- ja metsäomaisuudesta sekä riittävästä tonttitarjonnasta. Palvelu vastaa maanhankinnasta, maan vaihtamisesta, myymisestä ja vuokraamisesta, maaomaisuuden kehittämisestä ja maankäytön suunnittelusta alueellaan.

Maaomaisuutta pyritään hankkimaan strategisesti tärkeiltä alueilta niin, että maankäytön suunnittelulla ja monipuolisella tonttitarjonnalla pystytään vastaamaan kaupungin kehittämistarpeisiin.

Yritystoiminnan kehittämistarpeisiin vastataan asemakaavoittamalla alueita yhteistyössä toimijoiden, maanomistajien sekä kaupunkirakennepalveluiden ja ympäristötoimen kanssa. Muutoin asemakaavahankkeita käynnistetään alueilla, joilla kaupungin maaomaisuus on riittävä. Maankäyttöpalveluiden tehtävänä on kaavoituksen lisäksi asemakaavojen ja tonttijakojen rekisteröinnit, kiinteistörekisterin ylläpito asemakaavoituksilla keskusta-alueilla, tonttijakojen ja -karttojen laatiminen, kiinteistötoimitukset, tonttien hinnoittelu ja myynti/vuokraus päätökset, kaupakirjojen ja vuokrasopimusten laatiminen, lainhuutojen hakeminen, lohkomis- ja rasitetoimitusten tekeminen ja niiden rekisteröiminen, kiinteistörekisterinpitäjän päätökset (tunnus- ja laadun muutokset, kiinteistöjen yhdistäminen) sekä muut

kiinteistökauppoihin liittyvät toimenpiteet. Osoitejärjestelmän ylläpito koko kaupungin maa-alueella kuuluu maankäyttöpalveluiden tehtäviin. Toimintaan kuuluu lakisääteiset nähtävillä asetukset niin kiinteistötoimessa kuin kaavoituksessa.

Maankäyttö huolehtii paikkatiedosta, eli karttaomaisuuden hankinnasta ja ylläpidosta, kaupungin selainpohjaisten karttapalveluiden ajantasaisuudesta, maastomittauksista ja karttojen hyväksymisestä. Paikkatiedon ohjelmistojen ja kaluston pitäminen ajan tasalla on keskeistä ja jatkuvaa toimintaa. Paikkatiedon ohjelmistot ovat keskeisiä viranomaistoiminnan työvälineitä kaupungin eri toimialoilla ja etenkin teknisissä palveluissa.

TALOUSARVIO 2023

Maankäyttö (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	1 556	1 595	1 245	-21,9 %
Toimintamenot	-930	-947	-969	2,3 %
Toimintakate (netto)	626	648	276	-57,4 %

Maankäytön toimintatulot laskevat 350 000 euroa (-21,9 %). Vähennyksen aiheuttaa maankäyttösopimuksen poistuminen (300 000 euroa) ja puun myyntitulojen väheneminen (50 000 euroa). Toimintamenot kasvavat 21 600 euroa (2,3 %).

Toimintavuonna maanhankintaa pyritään keskitämään strategisesti tärkeille alueille, erityisesti Hirvaskankaalle ja keskeisille liikennepaikoille Honkolaan. Suolahden, Sumiaisen ja Konginkankaan taajamien osalta tehdään täydentävää maanhankintaa tarpeen mukaan.

Vuoden 2023 aikana pyritään edellisen vuoden tapaan saattamaan päätökseen pitkään vireillä olleita asemakaavahankkeita. Asemakaavoituksen yhteydessä tarkastellaan mahdollisuutta vapaiden tonttien yhdistämisestä viereisiin tontteihin. Äänejärven itärannan asemakaavahanketta viedään eteenpäin ja Laajalahden alueen maankäytön järjestämistä tutkitaan yleiskaavaa tarkemmalla tasolla. Tavoitteena on täsmentää alueiden tarkoituksenmukainen maankäyttö asemakaavoituksella. Asemakaavan muutoshankkeissa keskitytään Koulunmäen ympäristön ja Häränvirranpuiston asemakaavan laatimiseen. Vanhojen asemakaavojen ajanmukaistaminen jatkuu mm. Suolahdessa.

Pääosa vuoden 2023 asemakaavahankkeista toteutetaan omana työnä. Konsulttityötä hyödynnetään lähinnä tarvittavien selvitysten laadinnassa. Uusien konsulttitoimen asemakaava- tai yleiskaavahankkeiden aloittaminen harkitaan tapauskohtaisesti hankkeiden käynnistäminen yhteydessä. Yleiskaavoituksen osalta tavoitteena on kyläyleiskaavojen ajanmukaisuuden tarkastelu avaamalla kaavoja valmisteluun kylittäin. Vuonna 2023 viedään eteenpäin Mämmen osayleiskaava II hanketta. Tarkastelut on tarkoitus tehdä kaupungin omana työnä, mikä sitoo resursseja entisestään.

Yritystonttien osalta jatketaan asemakaavoitusta Hirvaskankaan yritystoimintojen alueella. Tavoitteena on saada asemakaava valtuuston käsiteltäväksi kesän aikana.

Toimintavuonna suoritetaan asemakaava-alueiden kiinteistöolojen selkiinnyttämistä kaavatonttien muodostamisella ja yleisten alueiden toimituksilla (puisto- ja katualueiden muodostaminen).

Maankäyttöpalveluissa tonttivuokrat ja puunmyyntitulot varmistavat tasaisen tulovirran. Uusien tonttien markkinoinnissa keskitytään Hirvaskankaan ja Kotakennäs II alueen markkinointiin. Yritys- ja asuintonttien houkuttelevuutta

kohennetaan markkinoinnin visuaaliseen ilmeeseen ja tiedon saatavuuden parantamisen kautta.

Paikkatiedon yleistä tiedon saatavuutta parannetaan erityisesti ajantasa-asetakaavan osalta. Ensimmäisenä uutena osana karttapalveluun siirretään Hirvaskankaan asemakaava-alue.

3.4.9. Muu toiminta

Toiminta-ajatus

Muu toiminta sisältää vesiosuuskuntien avustamisen, muun toiminnan sekä kehittämisen kustannuspaikat.

TALOUSARVIO 2023

Muu toiminta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	44	0	43	0,0 %
Toimintamenot	-162	-1 683	-1 961	16,6 %
Toimintakate (netto)	-119	-1 683	-1 918	14,0 %

Kevan perimät eläkemenoperusteiset maksut poistuvat vuoden 2022 loppuun mennessä ja korvautuvat jatkossa kuntien ja hyvinvointialueiden maksamilla tasausmaksuilla. Äänekosken kaupungin osuus ensi vuoden tasausmaksusta on 1,2 miljoonaa euroa ja maksu on budjetoitu muun toiminnan vastuualueelle. Muun toiminnan vastuualueella on lisäksi 294 700 euron varaus

koronapotilaiden hoitoon keväällä 2020 osallistuneiden kertapalkkioihin. Kertapalkkion maksamisesta päätetään valtakunnallisesti. Vuoden 2022 talousarvioon sisältyi 1,3 miljoonan euron keskitetty palkankorotusvaraus. Lisäksi muun toiminnan vastuualueelle on varattu 50 000 euroa ilmiötekojen toteuttamiseen.

3.5. Opetus- ja kasvatuslautakunta

3.5.1. Toiminta-ajatus

Opetuksen ja kasvatuksen toimiala vastaa lasten ja perheiden palveluista, opetuspalveluista ja nuorisopalveluista.

3.5.2. Talousarvio 2023

Opetus- ja kasvatuslautakunta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	2 537	2 194	2 427	10,6 %
Toimintamenot	-30 950	-30 871	-30 632	-0,8 %
Toimintakate (netto)	-28 413	-28 677	-28 205	-1,6 %

3.5.3. Henkilöstö

Opetus- ja kasvatuslautakunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Vakinaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	400,5/410	411,5/ 421	388/392	389/390	389	388
Osa-aikaiset	14	12	9	9	9	9
Määräaikaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	34	33	39	33	33	33
Osa-aikaiset	2	1	1	1	1	1
Yhteensä						
Kokoaikaiset	434,5/444	444,5/454	427/431	422/423	422	421
Osa-aikaiset	16	13	10	10	10	10

Henkilöstötaulukko sisältää 25 htv hanketyössä vuonna 2023. Taulukko ei sisällä sivutoimisia tuntiopettajia.

3.5.4. Lasten, perheiden ja nuorten palvelut

Toiminta-ajatus

Lasten ja perheiden palveluiden perustehtävänä on lasten, nuorten ja heidän perheidensä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta, neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa sekä nuorisotyötä.

Painopisteenä perustehtävän toteuttamisessa on ennaltaehkäisevä toiminta, varhainen tuki ja kuntoutus moniammatillista asiantuntijuutta hyödyntäen.

TALOUSARVIO 2023

Lasten, perheiden ja nuorten palvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	1 090	1 323	1 368	0,0 %
Toimintamenot	-10 913	-11 695	-10 881	-7,0 %
Toimintakate (netto)	-9 823	-10 371	-9 514	-8,3 %

Hallinto

Perhepalveluiden hallinnossa työskentelee 1,5 toimistosihteerä ja perhepalvelujohtaja.

Hallinnossa mm. tehdään viranhaltijapäätöksiä ja valmistellaan asioita lautakuntaan. Kuntalaisille annetaan palveluohjausta kaikissa perhepalveluiden toimintayksiköissä.

VARHAISKASVATUS

Päiväkoti	Lapsiryhmiä/paikkoja (ei mukana pelkän eon ryhmät/paikat) 31.10.2022	Henkilöstö	Lapset yhteensä (ei mukana pelkän eon lapset) 31.10.2022
Alkulan päiväkoti	3 ryhmää/54	10	49
Karhunlähteen päiväkoti	5 ryhmää/80	17	78
Katvelan päiväkoti	4 ryhmää/75	12	60
Kellosepän päiväkoti	4 ryhmää/68	17	62
Koiviston päiväkoti	3 ryhmää/53	8	42
Konginkankaan päiväkoti	2 ryhmää/33	6	26
Koulunmäen päiväkoti	6 ryhmää/117	20	72
Mikonpuiston päiväkoti	7 ryhmää/112 + 8 pph varahoito	31	131
Piilolan päiväkoti	2 ryhmää/42	6,5	38
Tiitelän päiväkoti	2 ryhmä/29	6	26
Ääneniemen päiväkoti	3 ryhmää/54	13	37
Yhteensä	41/725	146,5	621

Päiväkotihoidossa (osa- ja kokopäivähoito) on lokaan 2022 lopulla yhteensä 621 lasta. Vuotta aiemmin vastaava luku oli 579 lasta.

Perhepäivähoidossa on aktiiviyössä 6 hoitajaa lokakuussa 2022 ja hoitopaikkoja 24.

Talousarvion tekovaiheessa lokakuun lopussa 2022 lasten määrä kaupungin järjestämässä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on yhteensä 675 lasta, edellisenä vuonna vastaavana aikana palveluiden piirissä oli 665 lasta.

Varhaiskasvatukselle tyypillinen ilmiö on lapsimäärän suuri vaihtelu vuoden aikana.

Kaupunginhallituksen päätöksellä varhaiskasvatuksen talousarvioon on lisätty 15 000 euroa lapsille jaettavien ksylitolipastillien hankintaa varten.

Ostopalvelut /päiväkotihoido ja perhepäivähoito

Perhepalvelujohtajan päätöksellä päivähoiton ostopalveluja voidaan käyttää tarvittaessa. Kunnalliset hoitopaikat täytetään pääosin ensin. Lautakunnassa on määritelty kriteerit, joiden mukaan tehdään yhteistyötä yksityisten toimijoiden kanssa.

Äänekoskella viheralueella toimii yksi yksityisellä toimimillä toimiva perhepäivähoitaja. Kaupungin viranhaltijat valvovat yksityistä varhaiskasvatustoimintaa. Lisäksi kunnallista ja yksityistä

varhaiskasvatusta ostetaan eri paikoista tarpeen mukaan (mm. sijoitetut lapset).

Esiopetus

Toimintakaudella 2022-2023 esiopetuksessa on 187 lasta, joista yhdellä on pidennetty oppioikeus ja kahdella erityisen tuen päätös.

Päiväkotien (Koulunmäki, Konginkangas, Tiitelä, Katvela, Kelloseppä, Alkula ja Koivisto) esiopetusryhmät muodostuvat sekä pelkkää esiopetusta saavista lapsista että niistä lapsista, jotka tarvitsevat varhaiskasvatusta esiopetuksen lisäksi.

Hietaman koululla tarjotaan esiopetusta 9 lapselle. Kerhomuotoista toimintaa ei järjestetä täydentämään esiopetusta.

Varhaiskasvatuksen erityisopetus

Äänekosken varhaiskasvatuksessa on seitsemän varhaiskasvatuksen erityisopettajan tointa, jotka kaikki on täytetty vakinaisesti. Ryhmissä työskentelevät varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat Koulunmäen esiopetuksessa, Karhunlähteen päiväkodissa ja Alkulan päiväkodissa. Kolme varhaiskasvatuksen erityisopettajaa toimii kiertävinä erityisopettajina tuottaen tukea kaikille päiväkoille. Yksi erityisopettaja toimii määräaikaaisesti (hanke) varhaiskasvatuksen tuen koordinaattorina. Konginkankaan, Tiitelän (Sumiainen) ja Hietaman esioppilaille tuotetaan erityisen tuen palvelut perusopetuksen erityisopettajaresurssin avulla.

Perusopetus

Toimintakaudella 2022-2023 päiväkodeissa on esiopetuksessa 1 lapsi, jolle on myönnetty pidennetty oppivelvollisuus. Tämän lapsen kustannukset laskutetaan perusopetuksesta.

Perhekeskustoiminta

Äänekosken perhekeskus Kerkän tehtävänä on tukea vanhemmuutta tarjoamalla perheille kohtamispaiikkoja, vertaistukea sekä apua arjen jaksamiseen tai pulmiin. Toiminta on ennalta ehkäisevää, perheyhteyttä ja perheen toimintakykyä vahvistavaa. Jäljellä olevaa hankerahaa käytetään perhekeskustoiminnan toteuttamisesta aiheutuviin kuluihin, palveluihin ja hankintoihin. Perhekeskustoiminnalla on toimitilat Koulunmäen yhteiskoulun (KYK) uudisrakennuksessa. Perhekeskuksessa työskentelee varhaisen tuen ohjaaja ja perhekeskuskoordinaattori.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyö tarjoa palveluita 12-29 vuotiaille nuorille. Palveluiden piirissä olevat nuoret ovat pääosin 12-17-vuotiaita. Nuorisopalveluissa tuotetaan avointa tilatyötä, koulun nuorisotyötä, liikkuvaa nuorisotyötä, kohdennettua ryhmätoimintaa, kansainvälistä toimintaa, leirejä ja retkiä, nuorisovaltuuston ohjausta sekä etsivää nuorisotyötä. Osallisuus-, tieto- ja neuvontapalvelut sisältyvät kaikkien toimintaan. Nuorten hyvinvoinnin edistämiseen (osallistava budjetointi) on varattu 25 000 euroa.

Nuorisotilat:

- Nuorisokeskus Spotti, Kotakennäntie 21
- Nuorisotila Suolahti, Kellosepänkatu 21
- Nuorisotalo Vapari, Konginkangas Kansakoulutie 1 B
- Nuorisotila, Sumiainen, Sumiaistraitti 17

Nuorisopalveluiden työmuodot

Yhteisöllinen nuorisotyö

Yhteisöllinen nuorisotyö toimii nuorten lähialueilla ja elinpiireissä. Se tarjoaa mahdollisuuksia myös pidempikestoiseen sosiaalisen ja yksilöllisen kasvun tukemiseen. Yhteisöllistä työtä toteutetaan Äänekoskella avoimessa tilatyössä, klubitoiminnassa, koulun nuorisotyössä, liikkuvassa/jalkautuvassa nuorisotyössä sekä digitaalisessa nuorisotyössä. Digitaalinen nuorisotyö tarjoaa nuorille samankaltaista kohtaamista ja tukea, kuin

avoin nuorisotilatyö. Digitaalisen nuorisotyön muotoja ovat Discord-verkkonuorisotila, pelitoiminta ja sosiaalisen median viestintä. Retket, tahtumat ja leirit ovat yhteisöllisen työn työmenetelmiä, samoin nuorille suunnattu kulttuuritoiminta. Liikkuvan nuorisotyön yksikkö Kesäkaara on yhteisöllisen nuorisotyön käytössä kesäaikaan, huhtikuulta lokakuulle, noin 7 kk ajan. Se mahdollistaa nuorisotilan kaluston kuljettamisen ja toiminnan toteuttamisen nuorten suosimilla paikoissa ja ulkoalueilla (ostoskeskukset, kadut, puistot, rannat ja viheralueet).

Kohdennettu nuorisotyö, ml. etsivä nuorisotyö

Kohdennetun nuorisotyön tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja löytää heille tarvittavaa apua ja tukea. Työskentelyyn ohjautaan nuoren omasta aloitteesta, vanhempien yhteydenoton kautta, eri oppilaitosten tai viranomaisten toimesta. Kohdennettu nuorisotyö on ohjattua ja tavoitteellista toimintaa, jolla on kasvatuksellisia ja kehitykseen kiinnittyviä päämääriä. Nuorisopalvelut järjestävät pienryhmätoimintaa monialaisesti yhdessä alueen muiden toimijoiden/palveluiden kanssa (mm. perhekeskus, seurakunta, vapaa-aikapalvelut, oppilas- ja opiskeluhuolto, Poke). Vuonna 2022 toteutetaan mm. tyttöjen tilatoimintaa Konginkankaalla, tyttöjen ilta - ja poikien ilta -toimintaa Äänekoskella sekä kerho- ja vapaa-ajantoimintaa nuorille yksinäisyyden vähentämiseksi.

Pienryhmätoiminnan lisäksi kohdennettua nuorisotyötä tehdään yksilötyönä. Äänekoskella yksilöllisestä työstä vastaa ensisijaisesti etsivä nuorisotyö 15-29 -vuotiaiden nuorten osalta.

Etsivässä nuorisotyössä on työskennellyt kaksi vakinaista työntekijää (nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyö). Vuonna 2023 perustetaan kolmas vakinaainen toimi. Lisäksi etsivää nuorisotyötä tekee yksi määräaikainen työntekijä. OPM avustukseen on noin 120 000 euroa. Lisäksi Äänekoski on hakenut ja saanut 15 000 euroa etsivän nuorisotyön maakunnalliseen koordinointiin. Koordinaattorina toimii yksi etsivää työtä tekevä nuorisotyöntekijä noin 25 % työaikaosuudella.

Kansainvälinen nuorisotyö

Kansainvälisen nuorisotyön tavoitteena on vahvistaa nuoren monikulttuurisia kokemuksia, tukea oman kulttuurin tuntemusta ja kulttuurien välistä vuoropuhelua, tukea osallisuutta ja sosiaalisten taitojen kehittymistä ryhmätoiminnan avulla sekä

luoda mahdollisuuksia itsetuntemuksen, suvaitsevaisuuden ja itseilmaisun kehittämiseen. Erasmus+ -ohjelman myötä nuorisovaihdot, kansainvälinen vapaaehtoistoiminta sekä koulutukset ovat tiivis osa äänekoskelaista nuorisotyötä. Koronavuosina kansainvälisyys toimintaa ei ole toteutettu. Vuoden 2023 aikana tullaan uusia Erasmusvaihtoja etsimään aktiivisesti.

Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus

Osallisuustoiminnan keskiössä on luoda luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja vahvistaa nuorten osallistumista demokraattiseen toimintaan, kuulemiseen ja vaikuttamiseen. Äänekoskella osallisuustoimintaa toteutetaan nuorisovaltuustotoiminnan ja muiden osallisuusryhmätöiminnan kautta (mm. tilatiimit avoimessa tilatöiminnassa). Nuorisotyön tehtävänä on saada nuorten ääni kuuluviin, kannustaa nuoria ottamaan kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin.

3.5.5. Opetuspalvelut

Toiminta-ajatus

Opetuspalvelun perustehtävä on tuottaa laadukasta opetussuunnitelmien mukaista

Nuorisovaltuuston tehtävänä on em. lisäksi myös tehdä aloitteita ja kannanottoja sekä tiedottaa nuoria kunnan päättäjien toiminnasta sekä auttaa nuoria löytämään keinoja vaikuttaa. Äänekoskella nuorisovaltuuston koko on enintään 20 nuorta (+ varajäsenet), tällä hetkellä nuorisovaltuustoon kuuluu 10 nuorta. Valtuustotoiminta on ohjattua, tavoitteellista nuorisotyötä, jonka tavoitteena on nuorten osallisuuden ja vaikuttajaosaamisen vahvistaminen.

Kotouttaminen

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kaupungille jää edelleen tiettyjä kotouttamiseen liittyviä tehtäviä. Vuoden 2023 talousarviossa on varauduttu yhden henkilön palkkaamiseen kotouttamisen tehtäviin.

yleissivistävää perusopetusta ja lukiokoulutusta, sekä tarjota tasokasta aamu- ja iltapäivätoimintaa.

TALOUSARVIO 2023

Opetuspalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	1 448	871	1 059	21,6 %
Toimintamenot	-20 037	-19 176	-19 751	3,0 %
Toimintakate (netto)	-18 589	-18 305	-18 692	2,1 %

Hallinto

Hallinnossa työskentelee opetus- ja kasvatustajien lisäksi kaksi toimistosihiteeriä. Opetuspalveluiden hallintoon kuuluu myös kasvun ja oppimisen palveluiden koordinaattori. Hänen tehtäviinsä kuuluvat mm. opetussuunnitelmantöön koordinaatio, hankkeiden hallinta, erityisopetuksen ja täydennyskoulutuksen suunnittelu. Hyvinvointityön johtaminen kuuluu opetus- ja kasvatustajalle. Toimialan hallintoon on palkattu määräaikaan työsuhteeseen koko kaupungin hyvinvointityötä koordinoimaan hyvinvointikoordinaattori.

Psykososiaaliset oppilashuollon palvelut siirtyvät 1.1.2023 hyvinvointialueelle. Vuoden 2023 talousarviossa tämä merkitsee 330 800 euron vähennyistä hallinnon henkilöstömenoihin.

Toimialan hankkeet

Projektit sisältävät valtion erityisavustuksilla rahoitettavat hankkeet. Hankerahoituksesta tullaan käyttämään etsivään nuorisotyöhön 202 000 euroa, esi- ja perusopetukseen 826 000 euroa ja varhaiskasvatukseen 653 000 euroa. Kaupungin omahoitusosuus on 311 000 euroa.

HANKKEET VUONNA 2023:

Hanke	Kp	Tulot	Henkilöstö- menot	Aineet ja tarvikkeet	Palvelujen ostot	Menot yht.	Kaupungin rahoitusosuus
Kaikki harrastamaan	40230	50 000				-80 000	-30 000
Esi- ja perusopet. kehittäminen	40209	359 800	-473 300			-473 300	-113 500
Varhaiskasv. tasa-arvon edistäminen 22-23	32055	315 000	-315 000			-315 000	0
Varhaiskasvatuksen kehittäminen 22-23	32056	48 900	-62 300			-62 300	-13 400
Vaka-lain muk. tuen uudistaminen 22-23	32057	225 000	-160 000	-5 000	-60 000	-225 000	0
Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu 21-24	32054	0	-40 000	-1 500	-9 000	-50 500	-50 500
Lukutaidon edistäminen	40226	2 300	-16 400			-16 400	-14 100
Perusopetuksen sitouttavan koulu yhteistyön pilotointi 22-23	40228	69 600	-80 000			-80 000	-10 400
Perusopetuksen sitouttavan koulu yhteistyön pilotointi	40198	21 600	-33 597			-33 597	-11 997
Hyvinvointikoordinaattori 2022-2023	40229	142 900	-142 900			-142 900	0
Etsivä työ	51474	120 000	-170 200	-2 200	-14 680	-187 080	-67 080
Etsivä työ koordinaattori	51471	15 000	-3 500	-5 500	-6 000	-15 000	0
YHTEENSÄ		1 370 100	-1 497 197	-14 200	-169 680	-1 681 077	-310 977

Perusopetus

Äänekoskella on yhteensä 7 perusopetusta antavaa koulua: kaksi yhtenäiskoulua ja viisi alakoulua. Suolahden yhtenäiskoulun uudisrakennus otettiin käyttöön keväällä 2019 ja Koulunmäen yhtenäiskoulun uusi osa syksyllä 2019. Koiviston koulun uudisrakennus otettiin käyttöön

kevätlukukauden 2020 alussa. Koulunmäen yhtenäiskoulun C-rakennuksen tilatarveraportti valmistui alkukesästä 2022 ja hankesuunnitelma syksyllä 2022. Uusi C-rakennus on suunniteltu otettavan käyttöön syksyllä 2025. Hankeen kustannusarvio on purkutöineen ja väistötalokustannuksineen 21 milj. euroa.

TILASTOPÄIVÄN 20.9.2022 MUKAINEN TILANNE

Koulu	Perusopetusryhmiä	Opettajia	Ohjaajia	Oppilaita
Koulunmäen yhtenäiskoulu	43	75 + 4 (Valo)	18 + 3 (Valo)	908
Suolahden yhtenäiskoulu	30	51	10	589
Honkolan koulu	6	7 + 1 kiertävä	1	97
Koiviston koulu	5	6 + 1 kiertävä	1	76
Konginkankaan koulu	4	5	1	70
Hietaman koulu	5	6 + 1 kiertävä	1	76
Sumiaisten koulu	5	6	1	65
Yhteensä				1 881

Kouluilla on yhteensä 4 koulusihteeriä ja 5 virka-rehtoria: kaksi yhtenäiskoulun rehtoria, kaksi apulaisrehtoria ja yksi lukion rehtori.

Vuoden 2023 syksyllä opetusryhmien määrä laskee luokilla 1-6 kahdella ryhmällä (63) ja vastaavasti luokilla 7-9 opetusryhmien lukumäärä pysyy syksyn 2022 tasolla (32). Oppilasmäärä laskee syksyllä 2023 67 oppilaalla (1 814 perusopetuksen oppilasta syksy 2023).

Vuoden 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä esitetään seuraavia muutoksia hyväksyttäväksi henkilöstösuunnitelman käsittelyn yhteydessä:

Lakkautetaan kaksi luokanopettajan virkaa, jotka ovat jääneet avoimiksi oppilasmäärän vähentymisen vuoksi.

Perustetaan luokanopettajan virka perusopetukseen valmistavaan opetukseen.

Perustetaan koulunkäynninohjaajan toimi, joka sijoitetaan Note-ryhmään.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on kunnille vapaaehtoista. Mikäli kunta järjestää toimintaa, saa se valtionosuutta ryhmää kohti tuotettujen toimintatuntien mukaan.

Äänekosken kaupunki toteuttaa iltapäivätoimintaa Hietaman, Honkolan, Konginkankaan ja Koiviston sekä Koulunmäen ja Suolahden yhtenäiskouluilla. Myös Sumiaisten koululla varaudutaan iltapäivätoiminnan tuottamiseen syksystä 2023. Lukuvuonna 2022-2023 Sumiaisissa ei ole ollut

riittävästi ilmoittautuneita Ip-toimintaan, joten ryhmää ei ole perustettu.

Koulunmäen ja Suolahden yhtenäiskouluilla järjestetään toimintaa erityisen tuen lapsille. Koskelan Settlementti järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa Äänekosken keskustassa sekä iltapäivätoimintaa Suolahdessa. Toimintaa avustetaan 190 000 eurolla vuonna 2023. Kaupunki saa myös Koskelassa järjestetystä toiminnasta valtionosuu-den.

Opetus- ja kasvatustalautakunta säätelee päätöksil-lään toiminnan järjestämistä.

Muut peruskoulut

Äänekoskelaisia lapsia opiskelee mm. Valteri kou-luissa ja muiden opetuksen järjestäjien kouluissa. Vastaavasti Äänekoskella opiskelee vieraskunta-laista lasta erilaisista syistä johtuen. Talousarvi-oon merkitään menoiksi kotikuntakorvaukset,

jotka valtionvarainministeriö ohjaa suoraa tuloiksi niille kunnille, joissa Äänekoskelaisia lapsia on pe-rusopetuksessa. Vastaavasti saamme tuloja mui-den kuntien oppilaiden meillä opiskelun perusteella. Valtiovarainministeriön ennakkotiedon mukaan menoja meille kertyy 398 156 euroa ja tu-loja 267 943 euroa. Nettomenot ovat kotikunta-korvauksissa ennakkotietojen perusteella -130 216 euroa.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaita on 64. Aikuisten perusopetuksessa arvioidaan opiskelevan ensi vuonna 5-10 henkilöä.

Lukio

Toisen asteen koulutusta tuottaa Äänekosken lu-kio. Lukion opiskelijamäärä on pysynyt viime vuo-det noin 300 opiskelijassa. Äänekosken perusope-tuksen ikäluokasta siirtyy omaan lukioon noin 40 % ikäluokasta. Vieraskuntalaisia lukiossamme opis-kelee 11.

Oppilaitos	Opetusryhmiä	Opettajia	Ohjaajia	Opiskelijoita
Äänekosken lukio	12	27	0	296 lukiolaista 4 aikuista 17 kaksoistutkinto

3.6. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

3.6.1. Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta vastaa Äänekos-ken kulttuuri- ja liikuntapalveluista ja ratkaisee kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja museolain, sekä

taiteen perusopetuksen ja musiikkioppilaitoksia koskevan lainsäädännön mukaiset kunnille kuulu-vat asiat.

3.6.2. Talousarvio 2023

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	608	704	688	-2,3 %
Toimintamenot	-4 220	-4 504	-4 647	3,2 %
Toimintakate (netto)	-3 612	-3 800	-3 959	4,2 %

3.6.3. Henkilöstö

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Vakinaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	48,5/49	49,5/50	49/50	49/50	49/50	49/50
Osa-aikaiset						
Määräaikaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	4	3	3	3	3	3
Osa-aikaiset						
Yhteensä						
Kokoaikaiset	52,5/53	52,5/ 53	52/ 53	52/ 53	52/ 53	52/53
Osa-aikaiset						

Henkilöstötaulukko ei sisällä sivutoimisia tuntiopettajia.

3.6.4. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut tuottaa yhdessä eri toimijoiden kanssa (yhteiset ja yksityiset) laadukkaita ja monipuolisia kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan kaikki kuntalaiset ja korostetaan

ennaltaehkäisevän toiminnan merkitystä. Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden vastuualue sisältää hallinto- ja kansalaistoiminnan, kirjastoiminnan, kulttuurityön, liikuntatyön ja Ala-Keiteleen musiikkiopiston tulosalueet.

TALOUSARVIO 2023

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	608	704	688	0,0 %
Toimintamenot	-4 220	-4 504	-4 647	3,2 %
Toimintakate (netto)	-3 612	-3 800	-3 959	4,2 %

Hallinto- ja kansalaistoiminta

Tulosalueen kautta koordinoidaan avustuksia kansalaisopistotoimintaan ja taiteen perusopetuksen tukemiseen (Koskela), kyläyhdistysten kohde- ja perusavustuksiin sekä luottamushenkilöiden palkkioihin. Lisäksi tulosalueen talousarviossa on kaupungin juhlatilaisuuksiin liittyvät määrärahat (itsenäisyyspäivän juhla, veteraanipäivän juhla, uudenvuoden juhla, jne.). Tulosalue sisältää vapaa-aikajohtajan ja toimistosihteerin palkan. Tulosalueen keskeinen toiminta on kulttuuri- ja liikuntapalveluiden hallinnollinen työ, sekä avustusten koordinointi.

Kirjastotoiminta

Kirjastotoiminnan tulosalueen tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja

käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjastopalveluja tarjotaan neljässä kirjastossa: Äänekoskella pääkirjastossa, Suolahdessa, Konginkankaalla ja Sumiaisissa. Konginkankaan ja Sumiaisten omatoimikirjastot parantavat kirjastopalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä

edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastolla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto on lähipalvelu, jolla tulee olla riittävät aukioloajat. Palveluiden järjestämisessä on huomioitava tasa-arvon vahvistaminen sekä toiminnan lähtökohtina olevat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Kirjastopalveluiden suurimmat menoerät ovat henkilöstön palkkakustannukset, kirjastoaineistomenot ja ICT-palvelut, joilla täytetään kirjastolain velvoite kirjasto- ja tietopalveluhenkilöstöstä sekä uusiutuvasta kirjastokokoelmasta ja -välineistöstä. Tulot kertyvät pääosin myöhästymismaksuista ja aineiston korvauksista.

Kulttuurityö

Kulttuurityön tulosalueen tehtävänä on tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita Äänekoskella ja tukea avustusten kautta paikallisten yhdistysten, yksityishenkilöiden ja muiden yhteisöjen kulttuuritoimintaa.

Kulttuurityön tavoitteena on lisätä ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia kulttuuritoiminnan kautta ja parantaa osaltaan kulttuurin harrastusmahdollisuuksien saatavuutta ja saavutettavuutta alueella taiteen perusopetustoimintaa tukemalla.

Lisäksi kulttuurityön tehtävänä on koordinoita museotoiminnan kautta paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja kotiseututyön edistämistä.

Keskeisiä toimintamuotoja ovat avustusten myöntäminen, erilaisten konserttien, näyttelyiden ja muiden tapahtumien järjestäminen, sekä kulttuurikasvatus ja taiteen soveltavien menetelmien hyödyntäminen kulttuurihyvinvointipalveluissa eri kohderyhmien kanssa.

Kulttuurityön tulosalueen suurimmat menot koostuvat henkilöstön palkkakuluista, avustuksista, tapahtumien järjestämisestä aiheutuvista kuluista sekä taiteen perusopetuksen kuluista. Tulot kertyvät pääosin pääsylippituloista.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tulosalue tuottaa kaikille kuntalaisille liikuntalaissa määritetyjä liikuntapalveluita ottaen huomioon harrasteliikunnan,

kilpaliikunnan, lasten- ja nuorten liikunnan, sekä erityisryhmien tarpeet. Liikuntapalveluiden tulosalue vastaa liikuntapaikkaverkoston ylläpitämisestä ja kehittämisestä, järjestää ohjattua liikuntaa erityisryhmille ja huolehtii koulujen uimaopetuksesta. Lisäksi se vastaa ostopalveluiden kautta liikuntapaikkojen kunnossapidosta, sekä myöntää avustuksia liikuntajärjestöille.

Liikuntapalveluiden tulosalueen menot koostuvat liikuntapaikkojen hoitamisesta, hallinnon kuluista, liikuntaseurojen avustuksista ja urheilijastipendeistä. Liikunnan ohjaustoimintaan ja erityisryhmien liikuntaan on varattu määrärahat omille kustannuspaikoilleen. Äänekosken uimahallin ja Suolahden uimahallin hoitajien ja uinninvalvojien, sekä Pankkarin ja liikuntatalon liikuntavahtimestareiden palkkamenot on varattu liikuntapalveluiden tulosalueen talousarvioon. Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito hoidetaan pääosin ostopalveluna Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:n kautta. Osa haja-asutusalueiden liikuntapaikkojen (ladut ja kentät) kunnossapidosta hoidetaan yhdistysten, yksityishenkilöiden ja yrittäjien toimesta.

Liikuntapalveluiden tulosalueen tulot koostuvat pääosin uimahallien ja kuntosalien pääsymaksuista, sekä ohjaustoiminnan osallistumismaksuista.

Äänemäen laskettelurinnettä hoidetaan Äänekosken Urheilijoiden toimesta yhteistyösopimuksen puitteissa.

Musiikkiopisto

Ala-Keiteleen musiikkiopiston tulosalue antaa oppilaan yksilölliset ominaisuudet ja tavoitteet huomioon ottavaa musiikin- ja soitonopetusta, jonka päämääränä on vahvistaa oppimisen iloa soitto- ja laulutaidon, yhteismusisoinnin ja musiikin perusteiden oppimisen sekä niiden edelleen kehittämisen kautta. Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta harjoitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä luoda oppilaalle perusta elinikäiselle myönteiselle musiikkisuhteelle.

Musiikkiopistolle arvioitu valtiosuus 609 174 on laskettu OKM:n vuodelle 2022 vahvistetulla yksikköhinnalla 83,96 €/ opetustunti. Vuoden 2023 tuntiperusteisen opetustunnin yksikköhinnan suuruus varmistuu loppuvuodesta 2022. Musiikkiopiston valtiosuuteen oikeuttava vahvistettu tuntimäärä vuodelle 2022 on 12 729 tuntia.

Arviot oppilasmääristä (ka.) perusopetuksessa ja syventävissä opinnoissa vuodelle 2023 ovat seuraavat: Hankasalmi 11, Konnevesi 9, Laukaa 60, Uurainen 20, Äänekoski 158 oppilasta eli yhteensä 258 oppilasta. Varhaisiän musiikkikasvatuksen (VaMu) oppilasmäärän on arvioitu olevan ka.95 oppilasta, mikä on hiukan vähemmän kuin arvio vuodelle 2022.

Musiikkiopiston oppilasmaksuja on kauttaaltaan korotettu noin 1,5 % 1.1.2023 alkaen. Oppilaspaikan arvioitu hinta kunnille on liki samalla tasolla kuin arvio vuodelle 2022.

Perus- ja syventävät opinnot

- tae 2023: 1 166 € / oppilas (258 opp.)
- tae 2022: 1 173 € / oppilas (264 opp.)
- tp 2021: 930 € / oppilas (258 opp.)

Varhaisiän musiikkikasvatus

- tae 2023: 498 € / oppilas (95 opp.)
- tae 2022: 475 € / oppilas (100 opp.)
- tp 2021: 307 € / oppilas (97 opp.)

Palkkamäärärahat on laskettu 1.8.2022 tiedossa olevan henkilökunnan, palkkatason ja opetustuntimäärän mukaan niin, että mahdolliseen vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava palvelusaika on huomioitu. Laskelmissa on huomioitu 2,31 % korotus sisäisiin vuokriin, hallintopalveluihin ja palkkoihin. Henkilösivukulut on laskettu 22,80 % mukaan. Ulkoisiin tilavuokriin on lisätty 1,5 % korotus. Kevään 2023 viikkotuntimäärä on samalla tasolla kuin syksyn 2022 tuntimäärä. Syksyn 2023 tilanne perustuu arvioon ja on hiukan korkeampi kuin kevään 2023 tuntimäärä. Opetuksen kokonaistuntimäärä vuodelle 2023 on arviolta noin 13 000 tuntia, mikä on tasoltaan aiempien vuosien kaltainen.

3.7. Kaupunkirakennelautakunta

3.7.1. Toiminta-ajatus

Kaupunkirakennelautakunta vastaa tilaajana toimitilojen suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja huolehtii rakennuttajavalvonnasta sekä isännöitsijävelvoitteista ja omaisuuden arvon säilyttämisestä. Toimiala rakentaa tai rakennuttaa sekä hallitsee kunnan omassa käytössä olevia toimitiloja ja tilaajana vastaa niiden ylläpidosta ja hoidosta.

Lautakunta vastaa yhdyskuntateknisen rakentamisen ja yleisten alueiden suunnittelusta ja rakentamisen valvonnasta sekä tilaajana hoidosta ja kunnossapidosta.

Lautakunta valmistelee vesihuollon yleistä kehittämistä ja toiminta-aluepäätöksiä koskevat asiat.

Lautakunta huolehtii kunnalle lainsäädännössä osoitetusta asuntotoimea, tie- ja vesiliikennettä ja romuajoneuvoja koskevista tehtävistä.

Kaupunkirakennelautakunnan ruokapalvelut tuottavat ravitsemussuosituksen mukaisia, laadukkaita, turvallisia ja kasvatusta tukevia ateriapalveluja asiakkaiden tarpeisiin.

Nykyisen henkilökunnan kehittämisessä panostetaan toimialan prosessien ymmärtämiseen, oppimiseen ja käyttöönottoon sekä talouden-, rakentamisen- ja palvelun tuottamisen kustannusseurannan kouluttautumiseen.

3.7.2. Talousarvio 2023

Kaupunkirakennelautakunta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	8 619	8 470	9 662	14,1 %
Toimintamenot	-22 469	-22 136	-17 783	-19,7 %
Toimintakate (netto)	-13 850	-13 667	-8 122	-40,6 %

Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa on huomioitu mm. hyvinvointialueen tuomat muutokset tilojen hallinnassa, vuokrissa ja sote-kiinteistöjen siivouskuluissa. Myös pelastustoimen maksuosuus poistuu vuoden 2023 alusta. Lisäksi talousarviossa on huomioitu kansainvälisestä tilanteesta johtuva energian hinnan nousu.

Kaupunkirakennepalvelut pyrkii tulevien vuosien aikana siirtymään ennakoivaan kiinteistöhuoltoon ja sen suunnitelmalliseen toteuttamiseen. Tehokaan energiankäytön rinnalla päivittäisessä toiminnassa otetaan entistä voimakkaammin huomioon ilmasto- ja ympäristövaikutukset. Nykyisten toimintatapojen ja uusien toimintamallien kehittäminen jatkuu ja niiden mittarit valitaan tarkoituksenmukaisesti.

Toiminnan muutoksessa tulee huomioida ns. turhista tiloista luopuminen. Taloussuunnitelmassa ennakoidaan myös, että myytävien ja kaupungin käytöstä poistettujen rakennusten ja alueiden tila-, käyttö- ja hoitokustannukset jäävät pois vähentäen kokonaiskuluja. Jotta asetetut tavoitteet saavutetaan, tulee kaupungin omistamat tyhjät ja vajaakäyttöiset tilat ja rakennukset myydä tai jatkopaljastaa uuteen, kaupungin tarvitsemaan käyttöön. Luovutusvoittojen saamiseksi on tehtävä päätöksiä joidenkin isompien kiinteistökohteiden myymiseksi mm. Teollisuuskadulla sijaitseva Teknologikeskuksen tila ja Yrittäjänkadun kiinteistö.

Tavoitteiden laadinnassa korostetaan erityisesti mitattavuutta. Tavoitteista laaditaan erilliset tuloskortit. Talousarvion laadinnassa on huomioitava, että valtuuston käsittelyssä olevien tavoitteiden tulee olla helposti seurattavia. Talousarvion laadintaprosessin yhteydessä huomioidaan kokonaisvaltaisesti kaikki organisaation toimintaan liittyvät riskit ja laadinnan yhteydessä talousarvioissa esitettyihin taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin liittyvät riskit on tunnistettava, analysoitava, sekä arvioitava niiden merkitys suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja organisaatioon. Toimialan riskit määritellään sen operatiivisessa johtoryhmässä.

Riskienhallinnalla ja siihen liittyvillä menetelmillä voidaan riskejä ennalta ehkäistä sekä edelleen hallita riskejä Äänekosken kaupungin rakennusprojektien, oli ne talonrakentamista tai infrarakentamista, niiden kaikissa vaiheissa. Varautumis-toimena voi olla esim. henkilöstön kouluttamista, kehitysprojekteja tai muuta vastaavaa toimintaa, jotka kaikki tähtäävät toiminnan kehittämiseen ja parantamiseen. Lisäksi tulemme kaupunkirakennepalveluissa täsmentämään tai kehittämään uusia konkreettisia riskienhallinnan apuvälineitä rakennushankkeen eri vaiheisiin. Samalla määritetään ne kaikki keskeiset riskienhallinnan toimenpiteet, joita voidaan toistaa kaikissa tulevissa hankkeissa.

Kaupunkirakennelautakunnan talousarvioesityksen toimintatulot ovat 9,7 miljoonaa euroa ja toimintamenot 17,8 miljoonaa euroa ja toimintakate 8,1 miljoonaa euroa. Toimintakate on 40,6 % vähemmän kuin vuonna 2022. Kaupunkirakennelautakunnan nettoinvestointiesitys vuodelle 2023 on 8,0 miljoonaa euroa ja leasingkohteiden 7,3 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät muutokset verrattuna vuoteen 2022 verrattuna ovat:

- Vuokratuottojen ja muiden laskutustulosten lisäys hyvinvointialueen vuokraamista kaupungin omistamista sote-kiinteistöistä noin 4 milj. €
- Energian hinnan noususta johtuva sähkökustannusten lisäys noin 1 milj. € ja lämmityskustannusten lisäys noin 11 %.
- Pelastustoiminnan maksuosuuden poistuminen noin 1,7 milj. €.
- Kaupungin vuokraamien sote-kiinteistöjen nettomenojen poistuminen noin 850 000 €.
- Sote-kiinteistöjen siivousmenojen poistuminen noin 470 000 €
- Terveyskeskusravintokeskuksen ja Konginkankaan palvelukeskuksen ateriaturvaintoisten siirtyminen hyvinvointialueelle

3.7.3. Henkilöstö

Kaupunkirakennelautakunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Vakinaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	72	73	47	47	47	47
Osa-aikaiset	5	7	9	9	9	9
Määräaikaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	0	0	0	0	0	0
Osa-aikaiset	1	1	1	1	0	0
Yhteensä						
Kokoaikaiset	72	73	47	47	47	47
Osa-aikaiset	6	8	10	10	9	9

Taulukko ei sisällä investointikohteille palkattuja.

3.7.4. Kaupunkirakennepalvelut

Toiminta-ajatus

Vastuualue vastaa hallinnosta, kaupungin toimittolojen ylläpidosta, kunnossapidosta ja siivouksesta sekä hoitaa kiinteistöomaisuuteen liittyvät uudisrakennus- ja korjausinvestoinnit. Tavoitteena on tarjota kaupungin palvelutoiminnan käyttöön turvalliset, terveelliset ja hyväkuntoiset tilat

kustannustehokkaasti sekä taata kaupungin kiinteistöomaisuuden arvon säilyminen.

Vastuualue vastaa katujen, puistojen, uimarantojen ja satamien suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.

TALOUSARVIO 2023

Kaupunkirakennepalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	3 104	2 962	6 585	0,0 %
Toimintamenot	-16 041	-15 741	-15 158	-3,7 %
Toimintakate (netto)	-12 938	-12 779	-8 573	-32,9 %

Vastuualueen palvelutaso ja pääsuoritteet

Palvelutaso toteutetaan kiinteistönhoidon ja siivouksen mitoitusten, kadunhoito- ja viheralueluokitusten sekä investointiohjelman, talousarvion mukaisena.

Vastuualueelle kuuluvien rakennusten kerrosala on noin 174 000 m² ja tilavuus noin 717 000 m³. Hoidettavia katuja noin 223 km ja kevyen liikenteen väyliä noin 65 km. Avustettavia yksityisteitä on 395 km, viheralueita on yli 50 ha ja puistometsiä on 555 ha. Uimarantoja Äänekoskella on 29 kpl ja leikkipuistoja 28 kpl. Satamia on 12 kpl ja noin 800 venepaikkaa, joista yli 500 on laituripaikkoja.

Kaupunkirakennepalveluiden nettoinvestointiesitys kokonaisuudessaan on 8,0 miljoonaa euroa sisältäen kaikki investointiohjelman kohteet.

Kaupunkirakennepalveluiden isoimpia investointeja ovat Konginkankaan kevytliikenneväylä (yhteishanke ELY:n kanssa), Koulunmäen yläkoulun väistötilat, Likolahdenkadun kevytliikenneväylän rakentaminen ja kadun peruskorjauksen aloittaminen ja Monitoimiaukion rakentaminen.

Leasingrahoituksella esitetään käynnistettäväksi Koulunmäen yhtenäiskoulun C-osan uudisrakentaminen sekä uuden Koiviston päiväkodin rakentaminen Koiviston koulun laajenuksena.

3.7.5. Ruokapalvelut

Toiminta-ajatus

Ruokapalvelut tuottavat lakisääteisiä ravitsemussuosituksen mukaisia, korkealaatuisia, laadukkaita, turvallisia, kasvatusta tukevia

ateriapalveluja asiakkaiden tarpeisiin. Ruokapalveluja tarjotaan päiväkotien ja koulujen, asiakkaille sekä henkilöstölle.

TALOUSARVIO 2023

Ruokapalvelut (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	5 515	5 508	3 077	-44,1 %
Toimintamenot	-4 733	-4 671	-2 625	-43,8 %
Toimintakate (netto)	782	836	451	-46,0 %

Päivittäin valmistetaan koulu- ja päiväkotilounaita noin 3 300 annosta. Käytettävien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on korkea, esim. liha- ja leipomotuotteet sekä peruna 100 %. Ruokalista- ja reseptiikkasuunnittelulla sekä elintarvikehankinnoilla panostetaan lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä ravitsemukseen. Lisäksi ruokapalveluiden

asiakkaita ohjataan ravitsemussuosituksen mukaisiin valintoihin. Ruokapalveluille myönnettiin sydänmerkki keväällä 2021.

Hankinnoissa on huomioitu myös kestävän kehityksen ja ympäristövastuullisuuden näkökulma.

3.8. Ympäristölautakunta

3.8.1. Toiminta-ajatus

Lautakunnan perustehtävänä on huolehtia ympäristölautakunnan alaisista lakisääteisistä tehtävistä.

Lautakunnan talousarvioon sisältyy myös ylikunnallisesti hoidettavia viranomaistehtäviä.

3.8.2. Talousarvio 2023

Ympäristölautakunta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	200	190	190	0,0 %
Toimintamenot	-789	-876	-782	-10,7 %
Toimintakate (netto)	-588	-686	-591	-13,7 %

3.8.3. Henkilöstö

Ympäristölautakunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Vakinaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	6	6	6	6	6	6
Osa-aikaiset						
Määräaikaiset vakanssit						
Kokoaikaiset	0	0	1	0	0	0
Osa-aikaiset						
Yhteensä						
Kokoaikaiset	6	6	7	6	6	6
Osa-aikaiset						

Henkilöstötaulukossa ei ole huomioitu yhteistyötä lähikuntien kanssa.

3.8.4. Ympäristövalvonta

Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena on vastata ympäristölautakunnan alaisista lupa- ja valvontatehtävistä, sekä riittävästä ympäristön seurannasta säädösten mukaisesti ja paikallisten olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Rakentamisen ja

ympäristönsuojelun ohjauksessa ja neuvonnassa on tavoitteena edistää hyvää rakentamistapaa ja kaupunkikuvaa, sekä luonnonsuojelun ja kestävä kehityksen huomioon ottamista kunnan toiminnassa.

TALOUSARVIO 2023

Ympäristövalvonta (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	200	190	190	0,0 %
Toimintamenot	-438	-506	-512	1,2 %
Toimintakate (netto)	-237	-316	-321	1,9 %

Ympäristövalvonnan menoiksi on arvioitu 511 790 euroa vuonna 2023. Pääosa kuluista on henkilöstömenoja. Nähtävillä ei ole olennaisia muutoksia toimintaympäristössä. Toimintojen luvittamisessa ja valvonnassa tehtävien siirto valtiolta kunnille näyttää edelleen jatkuvan ja lisäksi säädösmuutokset lisäävät ympäristövalvonnan tehtäviä. Rakennusvalvonnan sähköinen asiointikanava on kallistunut viime vuosina. Palvelujen toteuttaminen sähköisesti on kuitenkin välttämätöntä ja mahdollistaa myös nopean tietojen siirtelyn.

Ympäristövalvonnan tuloiksi vuonna 2023 on arvioitu 190 400 euroa. Uuden rakentamisen, sitä koskeva lupavolyymi sekä lupatulojen arvioidaan olevan suuruusluokassaan parin edellisen vuoden keskiarvoisella tasolla vuonna 2023. Ympäristönsuojelun valvontatulot hakevat edelleen tasoaan

kunnan luvittamien toimintojen lakisääteisen valvonnan oltua käynnissä vasta muutaman vuoden. Suunnitelmallinen valvonta on vasta käynnistetty, jolloin resurssit eivät vielä mahdollista koko tavoitellun määrän tarkistamista ja lisäksi jälkivalvontaan menee paljon resursseja.

Uusien maa-ainestulosten määrän ei odoteta enää merkittävästi kasvavan, mutta vanhoja lupia uusitaan edelleen. Vireille tulevilla määrillä voi olla merkittävää vaihtelua vuosien välillä, joka vaikuttaa myös resurssien käyttämistä muihin lakisääteisiin tehtäviin. Ympäristölupamenettely on monissa toiminnoissa korvautunut rekisteröinnillä valvonnan painottuessa jälkivalvontaan.

Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan keskeisiä lupasuoritteita ovat rakennus-, toimenpide-, purku-, maisematyö-, ympäristö- ja maa-

aineslupapäätökset, sekä meluilmoituspäätökset. Päätökset ovat maksullisia. Lisäksi lain edellyttämästä rekisteröinnistä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään peritään maksu. Sen sijaan päätöksistä hakemuksiin, jotka koskevat vapauttamisesta vesihuoltolaitosten (käytännössä osuuskuntien) verkostoista, ei ole oikeutta periä maksua. Ilmanlaadun tarkkailu on muuttunut vuonna 2020 konsultilta ostettavaksi palveluksi, jossa kaupunki on vain yhtenä maksajana mukana.

Henkilöstö

Ympäristövalvonnan vastuualueella on olemassa kuusi vakanssia, joista viisi on virkoja (ympäristöpäällikkö, kaksi ympäristötarkastajaa, johtava rakennustarkastaja sekä rakennustarkastaja) ja yksi on toimistosihteerin toimi. Ympäristövalvonnan vastuualueen päätulosalueet ovat rakennusvalvonta sekä ympäristönsuojelu. Lisäksi määräaikaisessa toimessa on aloittanut ilmastokoordinaattori (9/22-12/23), jonka palkkamenot menevät keskushallinnosta (ympäristöministeriön hankerahoitus).

3.8.5. Ympäristöterveydenhuolto

TALOUSARVIO 2023

Ympäristöterveydenhuolto (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-298	-300	-200	-33,3 %
Toimintakate (netto)	-298	-300	-200	-33,3 %

Äänekosken kaupungin ympäristöterveydenhuollon kustannukset laskevat 100 000 euroa, joten kaupungin maksuosuus on noin 200 000 euroa.

3.8.6. Maaseutuasiat

TALOUSARVIO 2023

Maaseutuasiat (1 000 €)	TP2021	TA2022	TAE2023	Muutos -% 2023/2022
Toimintatulot	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-53	-70	-70	0,0 %
Toimintakate (netto)	-53	-70	-70	0,0 %

Saarijärven tuottamien maaseutuelinkeinoviranomaisen palvelujen kustannusten on arvioitu pysyvän noin 70 000 eurossa.

4. INVESTOINTIOSA

Talousarviossa hyväksytään euromääräinen investointikatto vuosille 2023 - 2026. Investointikaton perusteena on talousarviovuoden 2023 sekä taloussuunnitelmavuosien vuosikate. Investointikatto on sitova valtuustoon nähden talousarviovuonna 2023 ja suunnitelmavuosille 2024 - 2026 hyväksytään investointikatosta vain ne merkittävät kohteet, jotka sitoudutaan varmasti toteuttamaan (investointipooli).

Kaikki merkittävät investointikohteet suunnitellaan erillisinä kohteinaan ja kohteilla on oma kustannusarvio sekä arvioitu toteutusvuosi tai vuodet. Kokonaiskustannusarvio on merkittävän investointikohteen sitova taso.

Lisäksi talousarviossa kootaan yhteen pieniä investointikohteita (nippuja), joille hyväksytään talousarviossa vuosittainen investointimääräraha. Nipuille varatut investointimäärärahat ovat sitovia, ei yksittäisten kohteiden. Talousarviovalmistelun yhteydessä yksittäiset kohteet ovat luetteloitu investointisuunnitelmassa, mutta kohteille ei aseteta sitovaa toteutusvuotta tai kustannusarviota.

Vuodelle 2023 on suunniteltu noin 8,0 miljoonan euron nettoinvestoinnit (hyväksytyt erilliskohteet 3,8 milj. euroa, hyväksytyjen erilliskohteiden muutokset 0,9 milj. euroa, uudet erilliskohteet 0,8 milj. euroa ja investointiniput 2,5 milj. euroa). Suunnitelmavuosina 2024-2026 nettoinvestoinnit ovat yhteensä keskimäärin 4,7 miljoonaa euron vuositasolla. Vuoden 2023 nettoinvestointien määrä on 0,5 miljoonaa euroa alhaisempi kuin vuoden 2022 alkuperäisessä talousarviossa.

Vuosien 2015 - 2022 investointien omahankintamenojen keskiarvo on noin 9,2 miljoonaa euroa ja poistojen keskiarvo on noin 8,1 miljoonaa euroa/vuosi. Vuoden 2023 investointien määrä on

1,2 miljoonaa euroa investointien omahankintamenojen keskiarvoa alhaisempi ja poistojen keskiarvon tasolla.

Vuoden 2023 talonrakennuksen isoimpia investointeja ovat Suolahden yhtenäiskoulun vanhan osan saneeraus, museon peruskorjaus, kaupungintalon vesikaton kunnostus ja Lehtolan palvelukeskuksen vesiputkien uusiminen.

Kunnallisteknisen puolen isoimpia investointeja ovat Kirkkokadun peruskorjaus, Likolahdenkadun peruskorjaus ja kevytliikenneväylän rakentaminen sekä Konginkankaan kevytliikenneväylän rakentaminen.

Puistojen ja yleisten alueiden osalta toteutetaan mm. Alkulan päiväkodin piha-alueen peruskorjaus, teemapuiston rakentaminen rantapuistoon sekä monitoimiaukion rakentaminen.

Muista maanrakennushankkeista toteutetaan mm. sammutusvesisäiliöiden rakentaminen Koukkuniemeen ja Hirvaskankaalle.

Maa- ja metsäalueiden hankintoihin varataan 0,4 miljoonaa euroa. Maa- ja metsäalueiden hankinnoista ei tehdä poistoja, eli ne eivät heikennä kaupungin tuloista vaan lisäävät kaupungin tuloja kaavoituksen ja jalostetun maan myynnin kautta.

Leasingrahoituksella esitetään käynnistettäväksi Koulunmäen yhtenäiskoulun C-osan uudisrakentaminen sekä uuden Koiviston päiväkodin rakentaminen Koiviston koulun laajenuksena.

Suunnitelman mukaisella investointivauhdilla kaupungin lainakanta on vuoden 2023 lopussa noin 76,1 miljoonaa euroa. Vuosina 2023, 2025 ja 2026 vuosikate riittää suunniteltujen investointien toteuttamiseksi. Vuonna 2024 investoinnit ovat vuosikatetta suuremmat.

4.1. Investointisuunnitelma: Hyväksytyt erilliskohteet, ei muutostarvetta (kustannusarvio sitova)

				Kustannusarvio	2023	2024	2025	2026
Kaupunkirakennelk	Irtain omaisuus	Varavoimakone	Uusi varavoimakone	-100 000	0	0	-100 000	0
	Liikenneväylät ja sillat	Hirvimäki	Hirvimäen alueen katujen rakentaminen/sopimus	-260 000	-140 000	0	0	0
		Jaakopintie, Äki	Jaakopintien rakentaminen Ääneniemeen	-380 000	0	-30 000	-350 000	0
			Jaakopintien ARA-avustus	114 000	0	0	114 000	0
		Kirkkokatu, Äki	Kirkkokadun peruskorjaus	-300 000	-300 000	0	0	0
		Kotakennäntie, Äki	Katusuunnitelma (sis. suunnitelma turvallisuuden parantamiseksi)	-200 000	-200 000	0	0	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, liikennejärjestelyt, Äki	Koulunmäen yhtenäiskoulun alueen liikennejärjestelyjen parantaminen	-400 000	-50 000	-350 000	0	0
		Likolahdenkatu, Äki	Likolahdenkadun kevytliikenneväylän rakentaminen ja kadun peruskorjaus	-820 000	-420 000	-350 000	0	0
		Laajalahden uusi alue, Äki	Laajalahden (ns. pikku-venetsian) kadut, suunn. 2024	-30 000	0	-30 000	0	0
		Riihijärvenkatu, peruskorjaus, Sti	1. osan päällystäminen ja viimeistely v. 2022. 2. osa vuonna 2024	-460 000	0	-390 000	0	0
		Erkonkatu, Äki	Uuden kadun rakentaminen ja saastuneiden maainesten poisto	-450 000	-30 000	-420 000	0	0
			Erkonkadun ARA- avustus	135 000	0	135 000	0	0
		Äänekoskentie	Henttalan alue ja Hiskinmäki, liikennejärjestelyt	-500 000	-100 000	0	-400 000	0
		Konginkankaan kevytliikenneväylä	Kevytliikenneväylän kaupungin osuus	-500 000	-500 000	0	0	0
			Pankkisillan peruskorjaus	-680 000	-70 000	0	0	0
	Puistot, uimarannat, pihat ja yleiset alueet	Rantapuisto, teemapuisto, Äki	Teemapuiston rakentaminen	-400 000	-400 000	0	0	0
		Eerolankatu/Piilolanniemi	Yhteisö- ja terapiapuutarhan rakenteet	-30 000	-15 000	0	0	0
	Muut maanrakennushankkeet	Alkulan päiväkodin piha, Sti	Piha-alueen peruskorjaus	-300 000	-300 000	0	0	0
	Talonrakennus/Saneeraus	Museo, Äki	Peruskorjaus	-1 000 000	-400 000	-350 000	-50 000	0
		Lehtolan palvelukeskus, Sti	Vesiputkien uusiminen (vesivuotoja)	-200 000	-200 000	0	0	0
		Kaupungintalo, Äki	Kaupungintalon vesikaton kunnostus ja maalaus	-250 000	-220 000	0	0	0
		Vanha tehtaan paloasema, Äki	Remontointi/kuvataidetilat (suunnittelu)	-50 000	0	-50 000	0	0
		Sammonkatu 4 (tarvikekeskus), Äki	Vesikaton korjaus	-200 000	0	-200 000	0	0
		Suolahden yhtenäiskoulu, vanha osa	IMS (ilmamääräsäädin), ulkooverhouden uusiminen	-720 000	-420 000	0	0	0
		Arkistotilat (suunnittelu 2024)	Arkistojen yhdistäminen	-50 000	0	-50 000	0	0
Kaikki yhteensä				-8 031 000	-3 765 000	-2 085 000	-786 000	0

4.2. Investointisuunnitelma: Hyväksytyjen erilliskohteiden muutokset (kustannusarvio sitova)

				Kustannusarvio	2023	2024	2025	2026
Kaupunkirakennelk	Irtain omaisuus	Keylight katuvalaistus järjestelmä	Ohjelmiston päivittäminen ja katuvalaistus inventointi	-40 000	-40 000	0	0	0
	Puistot, uimarannat, pihat ja yleiset alueet	Monitoimiaukio, Äki	Monitoimiaukion rakentaminen	-500 000	-500 000	0	0	0
	Muut maanrakennushankkeet	Koulunmäen yhtenäiskoulu, Äki	Saattoliikennealueen liikennejärjestelyt	-120 000	-20 000	-100 000	0	0
		Sammutusvesisäiliöt, Koukkuniemi ja Hirvaskangas	Sammutusveden turvaaminen	-300 000	-100 000	-200 000	0	0
	Talonrakennus/Saneeraus	Koulunmäen yhtenäiskoulu B-rakennus, Äki	Lukitus	-100 000	-10 000	-90 000	0	0
		Kirjasto, Suolahti	Vesikaton korjaus	-100 000	0	0	-100 000	0
		Kaupungintalo, Äki	Kaupungintalon peruskorjaus tai uudisrakennus	0	-200 000	0	0	0
		Kovalan maja, Äki	Peruskorjaus	-200 000	0	-10 000	-190 000	0
		Uimahalli, Sti	Peruskorjaus	-4 500 000	-50 000	-2 800 000	-1 650 000	0
Kaikki yhteensä				-5 860 000	-920 000	-3 200 000	-1 940 000	0

4.3. Investointisuunnitelma: Uudet erilliskohteet (kustannusarvio sitova)

				Kustannusarvio	2023	2024	2025	2026
Kaupunkirakennelk	Liikenneväylät ja sillat	Keiteleentie, Sti	Keiteleentien peruskorjaus välillä Sumiaistentie-Äänekoskentie	-250 000	-20 000	-230 000	0	0
		Pursikuja, Venekatu	Mustanniemen satama-alueen katujen rakentaminen	-100 000	-100 000	0	0	0
		Koukkuniemen lumenkaatopaikan tieyhteys	Lumenkaatopaikan ajoyhteyden uudelleen järjestäminen	-50 000	-50 000	0	0	0
	Muut maanrakennushankkeet	Sirkkaharjun maankaatopaikka	Kameravalvonta, puomit, alueen opasteet	-60 000	-60 000	0	0	0
	Talonrakennus/Saneeraus	Museo, Äki	Avustus	250 000	95 000	0	95 000	0
		Uimahalli, Sti	Avustus	700 000	0	300 000	400 000	0
		Teollisuuskatu 1-3, Äki	Koulunmäen yläkoulun väistötilat	-510 000	-510 000	0	0	0
		Wahlmannintalo	remontin loppuun saattaminen yläkerta, keittiö, lukitus, kamera ja rikosilmoitinjärjestelmä	-100 000	-100 000	0	0	0
Kulttuuri- ja liikuntalok	Irtain omaisuus	Museo	Irtaimisto	-100 000	0	-100 000	0	0
Kaupunginhallitus	Irtain omaisuus	GPS-vastaanotin/mittaustoimi	Pakollinen uusiminen	-25 000	-25 000	0	0	0
		Uusi palvelin / ICT	Uusi palvelin	-32 000	-32 000	0	0	0
		Drone/mittaustoimi	(tyhjä)	-40 000	-40 000	0	0	0
Kaikki				-317 000	-842 000	-30 000	495 000	0

4.4. Investointisuunnitelma: Investointiniput (ei kohdekohtaisia kustannusarvioita, sitovuustaso nippu)

				2023	2024	2025	2026
Kaupunkirakennelk	Irtain omaisuus	Keittiökalusteet	Keittiöiden kalusteiden uusiminen	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Liikenneväylät ja sillat	Katuvalaistus	Konginkankaan katuvalot, Ruotintie, Marjamaankatu alue poikkikatuineen, Matinkatu, Harjusenkatu, Suhakantie, katuvalaistuksen muuttaminen energiatehokkaammaksi	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
		Kevytliikenneväylien parantaminen	Kevytliikenneväylien vaurioiden korjaaminen	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
		Pienet liikennejärjestelyt	Liikenneturvallisuuden parantamiskohteita, katuinvestointi	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
		Asfalttoinnit ja päällystekorjaukset	Vanhon katujen päällystyskorjaukset: Kotakennäntie, Mämmensalmentie, Römminkatu, Kauppakatu, Hämeentie, Torikatu, Mälikatu, Mariantie, Emmantie, Hautalantie, Välskärantie, Pitäjänsuontie, Kukkoniementie, Piilolantie, Siiantie, Aatulantie, Koskelan ram	-250 000	-400 000	-400 000	-400 000
	Puistot, uimarannat, pihat ja yleiset alueet	Uimarannat ja luontokohteet	Suojärven uimaranta: kuntoilulaitteita, leikkivälineitä, rannan kunnostaminen, valaistuksen uusinta Uimarantojen kunnostaminen: käymälät rannoille	-50 000	-15 000	-15 000	-15 000
		Pankkarin alueen kehittäminen, Äki	Vihersuunnitelman toteutus, penkit, iso Ä, toiminnallinen hulevesiallas	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
		Vanhon aseman seutu, Sti	Aseman seudun kunnostaminen: ratapihan korjaaminen, alueen valaistus ja sähköistys	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
		Puistot, leikkipuistot, katuviheralueet	Puistojen, leikkipuistojen ja katuvihrealuiden kunnostaminen	-80 000	-50 000	-30 000	-30 000
	Muut maanrakennushankkeet	Kaupungin valokuituverkko	Valokuituverkon laajentaminen	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
		Taajamien infrasuunnittelu	Hankkeiden suunnittelu	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
		Liikuntapuiston stadion hanke	Nurmikentän uusiminen	0	-250 000	0	0
		Lähiliikuntapaikat	Koiviston koulun piha, Konginkankaan urheilukentän ja tenniskentän kunnostus	-80 000	0	-150 000	0
		Liikuntapuisto, Äki	Varastorakennus, väylät, viherrakentaminen ja opasteet, pyöräparkit, tekonurmikenttä, hiihtostadionin nurmikun poisto, ulkokuntoilupiha	-20 000	0	-300 000	0
		Äänemäki, Äki	Avustus	67 000	26 800	0	0
			Hiihtohissi, 3. rinne, juoksuportaat	-200 000	-240 000	-70 000	0
		Pururadat, kaukalot ja kentät	valaistuksen uusiminen, latu- ja kenttäpohjien parantaminen	-100 000	-100 000	-100 000	0
	Satamat ja laiturit	Satamat	Mustaniemen sataman traileriensäilytysalueen laajennus, Mustaniemen sataman ilmasähkölinojen lasku maahan ja sähkökaapin uusiminen, Mustaniemen sataman maksuautomaatin uusinta, Mustaniemen sataman sosiaalitulit ja jääpalakone Suolahden sataman vuokravenelaiturien saneeraus (1 per vuosi), Konginkankaan sataman septipumpun uusiminen Konginkankaan sataman vierasvenelaiturin puuosien uusinta.	-100 000	-80 000	-80 000	-80 000
	Talonrakennus/Saneeraus	Kaupungintalo, Äki	Kaupungintalon pienet korjaukset, pintaremontit, huonejärjestelyt ym.	-50 000	0	0	0

			2023	2024	2025	2026
	Muut talonrakennushankkeet	Konginkankaan palvelukeskuksen roskakatos ja pesuhuone, Karhunlähteen päiväkodin piha-alueen leikkivälineet uusiminen, Koiviston koulun leikkivälineet, Konginkankaan paloasema pihan salaojituksen uusiminen, Nuorisokeskus spotin patolevyt ja ulkopuoliset sadevedet, Sumiaistentie 102 vesikaton korjaus. Hiskin mökin roskakatoksen uusiminen ja turvajärjestelmät. Kangaslammen leirikeskus wc-rakennuksen uusiminen. Kirjaston esteettömyys. Alkulan päiväkodin jäähdytys, Hietaman koulun kuulusjärjestelmä ja välituntikellot, Huuhaan puiston varastorakennus, Kellosepän päiväkodin kaapiston uusiminen ja jätekatos, Lehtolan palvelutalo lukitus, Liikuntatalon alakerran sisäänkäynnin korjaus, Lukion aurinkopaneelien lisäys, Päiväkotien aurinkopurjeet, Sumiaisten koulun julkisivumaalaus, Suojärven uimaranta talviuintipaikan pukusuojan rakentaminen, Tiitelän päiväkodin pihan leikkivälineiden uusiminen, Torin Grilli keittiön päivittäminen ja pinnat, Ylipainehalli ulkovalaistus kaapelointineen, Tiitelän päiväkodin vesijohtojen uusiminen, Sumiaisten yläkoulun vesijohtojen uusiminen	-300 000	-550 000	-550 000	0
	Liikuntapuiston stadion hanke	Avustus	25 600	0	0	0
		Katsomon korjaus	-280 000	0	0	0
	Liikuntatalo, Äki	Julkisivun korjaus, aulan valaistuksen uusiminen, sosiaalitilolien suunnittelu	-50 000	-80 000	0	0
	Taidemuseo, Äki	Valaistuksen uusiminen ja ikkunoiden UV-suojaus, teosvarasto ja kalusto	-50 000	0	-250 000	0
	Rakennusten valaisimien uusiminen energiatehokkaammiksi	Äänekosken kaupungin kiinteistöjen poistuvien elohopea lamppujen korvaaminen led-valaisimilla	-30 000	-30 000	-10 000	-10 000
Kaupunginhallitus	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Liittymämaksut	-100 000	-100 000	-100 000	0
	Maa- ja metsäalueet	Maa- ja metsäalueiden osto	-400 000	-400 000	-400 000	0
		Maa- ja metsäalueiden myynti	100 000	100 000	150 000	0
	Rakennukset	Rakennukset	-100 000	-100 000	-100 000	0
Kaikki			-2 497 400	-2 718 200	-2 855 000	-985 000

4.5. Investointitulot ja -menot yhteensä

	2023	2024	2025	2026
Investointitulot	287 600	561 800	759 000	0
Investointimenot	-8 312 000	-8 595 000	-5 845 000	-985 000
Yhteensä (netto)	-8 024 400	-8 033 200	-5 086 000	-985 000

4.6. Leasingrahoituksella toteutettavat investointikohteet

			Kustannusarvio	2023	2024	2025	2026
Kaupunkirakennelk	Talonrakennus/Saneeraus	Koulunmäen yhtenäiskoulu: Yläkoulu, musiikkiopisto,	Uusi rakennus	-21 000 000	-6 000 000	-10 000 000	-4 850 000
		Piilolan palvelukeskus, Äki	Kulunvalvontajärjestelmän uusiminen (hedsam)	-50 000	-50 000	0	0
	Talonrakennus/Uudisrakentaminen	Koiviston päiväkoti	Uusi päiväkoti koulun yhteyteen	-1 500 000	-1 200 000	0	0
Kaikki yhteensä				-22 550 000	-7 250 000	-10 000 000	-4 850 000

5. RAHOITUSOSA

Tässä luvussa on esitetty Äänekosken kaupungin rahoitussuunnitelma vuosille 2023 - 2026. Suunnitelmavuosien vuosikatteet ovat luvun 6 talous-suunnitelman mukaisia ja investointien rahavirrat investointisuunnitelman (luku 4) mukaisia.

Talousarvioon on kuntalain 110 §:n 4 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve kate-taan.

Rahoitussuunnitelma jakautuu kahteen osaan:

1. **Toiminnan ja investointien rahavirta** pitää sisällään
 - a. *toiminnan rahavirran*, joka muodostuu tulossuunnitel-masta siirtyvästä vuosikat-teesta ja satunnaisista eristä sekä tulo-rahoituksen kor-jauseristä sekä

- b. *investointien rahavirran*, joka muodostuu investointime-noista, investointeihin saa-duista rahoitusosuuksista ja käyttöomaisuuden luovutustu-loista.

2. **Rahoituksen rahavirtaan** budjetoidaan anto-lainojen, lainakannan ja oman pääoman muu-tokset.

Toiminnan ja investointien rahavirran ylijäämäi-nen summa osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulo-rahoituksella, investoin-tien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen summa osoittaa määrän, joka on ra-hoitettava pääomarahoituksella.

Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, mi-ten alijäämäinen nettokassavirta on rahoitukselli-sesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoi-tusaseman muuttamiseen.

RAHOITUSSUUNNITELMA 2023-2026

RAHOITUS, 1000 €	TP2021	TPE2022	TA2023	TS2024	TS2025	TS2026
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	11 022	5 236	8 724	7 736	6 562	6 029
Tulorahoituksen korjaukset	-532			0	0	0
Pakolliset varaukset	3 187	-3 123				
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-9 244	-8 000	-8 312	-8 595	-5 845	-985
Rahoitusosuudet investointeihin	575	500	288	562	759	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden l	851					
Toiminnan ja investointien rahavir	5 860	-5 387	700	-298	1 476	5 044
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-1	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			10 000	5 000	5 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 878	-2 944	-2 944	-2 944	-2 944	-2 948
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000	8 400	-7 700	-1 600	-3 400	-2 000
Oman pääoman muutokset	-1 113					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-773					
Rahoituksen rahavirta	-4 765	5 456	-644	456	-1 344	-4 948
Rahavarojen muutos	1 095	69	56	158	131	96
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
Investointien tulorahoitus, %	127,14	69,81	108,72	96,29	129,01	612,06
Pääomamenojen tulorahoitus, %	87,85	50,13	79,54	70,47	81,71	153,28
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	18 318	18 400	18 000	17 900	17 800	17 800

5.1. Toiminnan ja investointien rahavirta

Kaupungille syntyy 0,7 miljoonaa euroa rahoitus-
 ylijäämää vuonna 2023, joten investoinnit rahoitetaan kokonaan tulorahoituksella.

5.1.1. Toiminnan rahavirta

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskoh-
 taisesti tuloslaskelmassa. Tästä syystä rahoitus-
 laskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan

tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate, satunnai-
 set erät sekä tulorahoituksen korjaukset.

5.1.2. Investointien rahavirta

Investoinnit ja niiden rahoitusosuudet on esitetty yksityiskohtaisesti investointisuunnitelmassa. Vuodelle 2023 on budjetoitu investointeihin

määrärahoja yhteensä noin 8,0 miljoonaa euroa, mikä on 0,5 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 arvioitu investointien toteutuma.

5.2. Rahoituksen rahavirta

5.2.1. Antolainauksen muutokset

Antolainauksen lisäykseen budjetoidaan arvio suunnitelmakaudella myönnettävistä antolainoista ja

antolainasaamisten vähennykseen budjetoidaan antolainojen suunnitelmakauden lyhennykset.

5.2.2. Lainakannan muutokset

Lainakannan muutoksiin budjetoidaan pitkäaikaisen lainojen lisäys (uudet lainat) ja vähennys (lyhennykset) sekä lyhytaikaisten lainojen muutos (nettomääräisenä).

Rahoitussuunnitelman mukaan velkamäärä laskee 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2023 vuoden 2022

tasosta. Suunnitelmavuonna 2024 lainamäärä kasvaa, mutta vuosina 2025-2026 lainamäärä vähenee. Koko maan keskiarvo ”Lainaa asukasta kohti” oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 3 466 euroa, Äänekoskella 3 890 euroa ja Keski-Suomessa 2 992 euroa.

LAINAKANNAN KEHITYS 2021-2026

	TP2021	TPE2022	TA2023	TS2024	TS2025	TS2026
Pitkäaikaiset lainat	48 257	45 313	52 369	54 424	56 480	53 532
Lyhytaikaiset lainat	23 000	31 400	23 700	22 100	18 700	16 700
Lainamäärä	71 257	76 713	76 069	76 524	75 180	70 232
Laina / asukas €	3 890	4 169	4 226	4 275	4 224	3 946

5.2.3. Oman pääoman muutokset

Kunnassa oman pääoman muutoksiin siirretään kunnan muun taseyksikön peruspääoman lisäys, joka oikaisee edellä investointimenoihin merkityn

kunnan pääomasijoituksen muuhun taseyksikköön.

5.2.4. Muut maksuvalmiuden muutokset

Tähän kohtaan budjetoidaan toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden

muutos, saamisten muutos sekä korottomien velkojen muutos.

5.2.5. Muut merkittävät taloudelliset vastuut

Taselainojen lisäksi kaupunki on rahoittanut koulurakennushankkeita kiinteistöleasingrahoituksella 46,1 miljoonan euron edestä.

Leasingsopimusten vuokratustannukset kohdistuvat tuloslaskelmaan vuokramenoina. Vuoden 2023 talousarviossa tuloslaskelmaan kirjattavien koulurakennushankkeista aiheutuva leasingvuokramenon määrä on 1,6 miljoonaa euroa.

6. TALOUSSUUNNITELMA 2023-2026

6.1. Yleistä

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Alijäämän kattamista ei voida siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli, vaan yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään taloussuunnitelmassa.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Äänekosken kaupungilla on kertynyttä ylijäämää vuoden 2021 tilinpäätöksessä 11,0 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelman 2023 - 2026 mukaan kaupungin kertynyt ylijäämä on vuoden 2026 tilinpäätöksessä 3,0 miljoonaa euroa, mikäli suunnitelma-kaudella ei synny ennalta odottamattomia talouteen merkittävästi vaikuttavia muutoksia.

6.2. Taloussuunnitelman perusteet

Vuosi 2023 on taloussuunnitelmassa sama kuin edellä luvussa 2 (tuloslaskelma) on esitetty. Vuosien 2024-2026 laskennassa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Toimintatulot: korotus 1,5 % vuosille 2024-2026
- Henkilöstömenot: korotus 1,83 % vuodelle 2024, 1,82 % vuodelle 2025 ja 0,8 % vuodelle 2026
- Palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, avustukset ja muut toimintamenot: korotus 1,5 % vuosille 2024-2026.
- Verotulot: vuodet 2024 - 2026 Kuntaliiton veroennustekehikon sekä oman arvion mukaisesti
- Valtionosuudet: vuodet 2024-2026 VM:n arvion mukaisesti
- Korkotulot: Laskettu olemassa olevista antolainasopimuksista
- Muut rahoitustulot on arvioitu vuoden 2023 tasossa huomioiden muutokset vuosille 2024-2025
- Korkomenot: Laskettu nykyisen korkokannan ja arvioitun lainakannan mukaisesti

- Poistot: Poistolaskenta käyttöomaisuuskirjapidossa investointisuunnitelman mukaisesti sekä mahdollinen lisäpoisto

Vuosikatteen vuosina 2024 - 2026 ovat noin 6,0 - 7,7 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelman perusteella vuosien 2024-2026 tulokset näyttäisivät muodostuvan alijäämäisiksi. Mikäli taloustilanne ei kohene edellä mainittujen suunnitelmavuosien osalta, kaupungin kertyneet ylijäämät tulee lähes kokonaisuudessaan käytetyksi.

Taloussuunnitelmaan liittyy myös paljon muita epävarmuustekijöitä ja haasteita. Suurimmat riskit tulopuolella ovat verotulokertymät ja valtionosuudet. Valtionosuuslaskelmat ovat vielä alustavia ja ne päivitetään lopullisiksi vuoden 2022 tilinpäätöstietojen jälkeen, joten vuosien 2024-2026 tuloksen muodostumista on rahoituslaskelmien keskeneräisyyden vuoksi haastavaa ennakoita.

Menopuolella suurimmat riskit liittyvät toimialojen talouskurin noudattamiseen. Menoennusteet perustuvat indeksikorotuksiin tulevina vuosina eikä laskelma salli toimialoilta suurempia korotuksia.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2026

TULOSLASKELMA, 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot						
Myyntitulot	8 162	7 729	4 666	4 736	4 807	4 879
Maksutulot	9 188	9 767	1 664	1 689	1 944	1 143
Tuet ja avustukset	5 695	2 505	2 528	2 565	2 604	2 643
Muut toimintatulot	3 713	3 492	6 649	6 748	6 849	6 952
Valmistus omaan käyttöön	16					
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-63 574	-65 661	-34 950	-35 295	-35 937	-36 225
Palvelujen ostot	-65 265	-61 910	-18 235	-18 478	-18 670	-18 860
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 370	-8 885	-6 994	-7 129	-7 236	-7 344
Avustukset	-5 406	-5 390	-3 111	-3 157	-3 205	-3 253
Muut toimintamenot	-4 441	-4 402	-3 082	-3 128	-4 506	-4 573
Toimintakate	-121 281	-122 755	-50 866	-51 449	-53 349	-54 638
Verotulot	81 295	78 691	43 249	40 746	41 580	42 778
Valtionosuudet	49 850	51 451	15 571	17 669	17 561	17 119
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	557	570	570	570	570	570
Muut rahoitustulot	1 341	1 200	1 100	1 100	1 100	1 100
Korkomenot	-740	-600	-900	-900	-900	-900
Muut rahoitusmenot	-1	0	0	0	0	0
Vuosikate	11 022	8 558	8 724	7 736	6 562	6 029
Poistot ja arvonalentumiset	-8 953	-8 500	-8 700	-8 500	-8 500	-8 200
Tilikauden tulos	2 069	58	24	-764	-1 938	-2 171
Tilinpäätössiirrot	14	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 083	58	24	-764	-1 938	-2 171
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
	TP2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot / Toimintamenot, %	18,08	16,06	23,36	23,42	23,30	22,23
Vuosikate / Poistot, %	123,11	100,68	100,28	91,01	77,19	73,52
Vuosikate, euroa / asukas	602	465	485	432	369	339
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	18 318	18 400	18 000	17 900	17 800	17 800

7. TALOUSARVIO 2023 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

7.1. Talousarvion sitovuus

Kuntalaki ja kirjanpitolaki velvoittavat hoitamaan kaupungin taloutta hyväksytyin talousarvion mukaisesti, joten talousarvio on sitova ohje kaupunginhallitukselle, lautakunnille, viranhaltijoille ja työntekijöille, jotka osallistuvat määrärahojen käyttöön.

Käyttötalousosa

Vuoden 2023 talousarvio on valtuuston nähden sitova vastuualuetasolla tarkastuslautakunnan, opetus- ja kasvatustalouden lautakunnan, ympäristölautakunnan ja kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osalta. Keskushallinnon osalta talousarvion sitovuus on kaupunginhallituksen tasolla (pl. tarkastuslautakunta).

Investointiosa

Investoinneille hyväksytään euromääräinen investointikatto vuosille 2023-2026. Investointikatton perusteena on talousarviovuoden 2023 sekä taloussuunnitelmavuosien vuosikate.

Investointikatto on sitova valtuustoon nähden talousarviovuonna 2023 ja suunnitelmavuosille 2024 - 2026 hyväksytään investointikatosta vain ne merkittävät kohteet, jotka sitoudutaan varmasti toteuttamaan (investointipooli).

Kaikki merkittävät investointikohteet suunnitellaan yksilöityinä erillisinä kohteinaan ja kohteilla on oma kustannusarvio sekä arvioitu toteutusvuosi tai vuodet. Kokonaiskustannusarvio on merkittävän investointikohteen sitova taso.

Pienet investointikohteet niputetaan ja nipuille hyväksytään talousarviossa vuosittainen investointimääräraha. Nipuille varatut investointimäärärahat ovat sitovia, ei yksittäisten kohteiden. Talousarviovalmistelun yhteydessä yksittäiset kohteet ovat luetteloitu investointisuunnitelmassa, mutta kohteille ei aseteta sitovaa toteutusvuotta tai kustannusarviota.

Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä.

7.2. Talousarviomuutokset

Hallintokuntien tulee pitäytyä tiukasti laaditussa talousarviossa. Määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen. Lautakuntien tulee huolehtia talousarviossa myönnettyjen määrärahojen riittävydestä.

Jos määräraha ei riitä, on hyvissä ajoin ennen määrärahan loppumista selvitettävä mahdollisuudet toiminnan supistamiseen ja/tai sopeuttamiseen jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

Lisätalousarvioesitykset kaupunginvaltuustolle on riittävästi perusteltava. Perusteluissa on selvitettävä, onko toimialan muilta vastu- tai tulosalueilta odotettavissa säästöjä, ja mihin toimenpiteisiin on ryhdytty lisämääräraharakkeen välttämiseksi ja miksi tässä pyrkimyksessä ei ole onnistuttu. Lautakunnan tulisi ensisijaisesti pyrkiä kattamaan lisämääräraharakkeen lautakunnan

sisäisin määrärahasiirroin, ja vasta toissijaisena keinona anoa valtuustolta lisämäärärahaa.

Merkittävälle (yli 100 000 €) sitovan tason ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Investoinnit

Mikäli yksilöidyn erilliskohteen kokonaiskustannusarvio muuttuu:

- Muutos 0 € - 49.999 €, päättää tekninen johtaja
- Muutos 50.000 € - 99.999 € ja enintään 10 % kokonaiskustannusarviosta, päättää kaupunkirakennelautakunta
- Muutos 100.000 € - 199.999 € ja enintään 10 % kokonaiskustannusarviosta, päättää kaupunginhallitus
- Muutos yli 200.000 €, päättää valtuusto

7.3. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lautakunnan tulee seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mikäli talousarviovuoden aikana käy ilmeiseksi, että toimialueelle tai lautakunnalle talousarvion yhteydessä tai muutoin

asetettuja tavoitteita ei saavuteta, tulee lautakunnan esittää valtuustolle muutos tavoitteeseen ja sen mahdollinen vaikutus määräraharapeeseen ja/tai tuloarvioon.

7.4. Tuloslaskelma

Kaupunginhallituksen on informoitava valtuustoa talousarviovuoden aikana, mikäli toimintakate tai vuosikate on poikkeamassa oleellisesti talousarviossa ennakoidusta.

Mikäli vuosikatteen on syytä arvioida poikkeavan ennakoidusta euromääräisesti enemmän kuin puolen kunnallisveron prosenttiyksikön verran, tulee valtuustolle esittää tarvittavat ehdotukset talousarvion muuttamiseksi.

7.5. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman mukainen käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä on sitova.

Rahoituslaskelman mukainen antolainojen lisäyksen määrä on sitova.

Rahoituslaskelman mukainen pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäyksen määrä on sitova.

Talousarviolainojen ottamisesta on päätetty hallintosäännössä.

7.6. Käyttösuunnitelmat

Lautakunnan on tarvittaessa vahvistettava talousarvion käyttösuunnitelma, jolla tarkennetaan vastualueen määrärahan käyttöä ja tuloarvion saavuttamista lautakunnan päättämällä tulosityksiköjaotuksella.

Lautakunta päättää talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden puitteissa omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä asettaa tarkennetut toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet. Lautakunta voi delegoida käyttösuunnitelman laadinnan osaksi tai kokonaan alaisilleen viran- tai toimenhaltijoille.

7.7. Erityiset rajoitukset

7.7.1. Henkilöstö

Riippumatta em. talousarvion sitovuusohjeista, hallintokunnat eivät saa palkata uutta henkilökuntaa perustamalla uusia toimia ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Kun virka tai toimi jää vapaaksi viran- tai toimenhaltijan siirtyessä eläkkeelle tai muutoin pois

kaupungin palveluksesta, on toimialan tehtävä selvitys viran/toimen tehtävistä ja/tai siitä kuinka tehtävät hoidettaisiin, jos vakanssia ei täytettäisi. Kaupunginjohtaja/henkilöstöjohtaja päättää luvan antamisesta vakanssin täytölle.

7.7.2. Yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen

Uusien merkittävien yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen projektien käynnistämisestä päättää kaupunginhallitus. Toimialojen on

ylläpidettävä projektisalkkua kaikista merkittävimmistä hankkeista ja projekteista sekä esiteltävä ne kaupungin johtoryhmässä.

7.7.3. Muut rahoitusmenot

Talousjohtaja voi hyväksyä muihin rahoitusmenoihin merkittävä muuta menoa 10 000 euroa, käytettäväksi katteena vahingoista, varkauksista tms.

johtuviin korvaushankintoihin, joita ei omavastuun määrästä johtuen korvata vakuutuksista.

7.7.4. Investoinnit

Investointien ohjeellinen aktivointiraja on 10 000 euroa.

7.8. Raportointi

Lautakuntia, kaupunginhallitusta ja kaupunginvaltuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakuntia ja hallitusta on informoitava vähintään ensimmäisen ja toisen vuosikolmanneksen jälkeen sekä tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä niiden määrittelyn kehittämiseen ja mittaamiseen.

Talousjohtaja laatii osavuosisikatsaukset kausista 1-3, 1-6, ja 1-9 ja ne annetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

8. LIITTEET

8.1. Tuloslaskelma 2023, ulkoinen/sisäinen

Äänekosken kaupunki Sivu 1
13.12.2022

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti EUR
 Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2023 - 31.12.2023

	Budjetti 2023
ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	4.666.309
Maksutuotot	1.663.600
Tuet ja avustukset	2.527.502
Muut toimintatuotot	6.648.500
TOIMINTATUOTOT	15.505.911
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	-34.950.215
Palvelujen ostot	-18.234.710
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6.993.790
Avustukset	-3.110.800
Muut toimintakulut	-3.081.982
TOIMINTAKULUT	-66.371.497
TOIMINTAKATE	-50.865.586
Verotulot	43.248.600
Valtionosuudet	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	13.327.000
Muut valtionosuudet	2.244.300
Valtionosuudet	15.571.300
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	570.000
Muut rahoitustuotot	1.100.000
Korkokulut	-900.000
Rahoitustuotot ja -kulut	770.000
VUOSIKATE	8.724.314
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-8.700.000
Poistot ja arvonalentumiset	-8.700.000
TILIKAUDEN TULOS	24.314
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	24.314

8.2. Käyttötalousosa lautakunnittain 2023, ulkoinen/sisäinen

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
13.12.2022

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2023 - 31.12.2023

Budjetti
2023

Tarkastuslautakunta

TULOSASKELMAN

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot -20.000

Henkilösivukulut -1.100

Henkilöstökulut -21.100

Palvelujen ostot

Muiden palvelujen ostot -29.900

Palvelujen ostot -29.900

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -1.400

TOIMINTAKULUT -52.400

TOIMINTAKATE -52.400

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
13.12.2022

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti
Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2023 - 31.12.2023

EUR

Budjetti
2023

Kaupunginhallitus

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot

Liiketoiminnan myyntituotot	250.000
Korvaukset kunnilta	36.009
Korvaukset kuntayhteisöiltä	2.000
Muut suoritteiden myyntituotot	98.800

Myyntituotot 386.809

Maksutuotot

Yhdyskuntapalvelujen maksut	23.000
Muut palvelumaksut	10.000

Maksutuotot 33.000

Tuet ja avustukset 1.143.002

Muut toimintatuotot

Vuokratuotot	650.500
Muut toimintatuotot	326.000

Muut toimintatuotot 976.500

TOIMINTATUOTOT 2.539.311

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	-4.738.615
Henkilösivukulut	-2.276.700

Henkilöstökulut -7.015.315

Palvelujen ostot

Asiakaspalvelujen ostot	-27.850
Muiden palvelujen ostot	-3.299.580

Palvelujen ostot -3.327.430

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -227.800

Avustukset

Avustukset kotitalouksille	-40.000
Avustukset yhteisöille	-1.696.000

Avustukset -1.736.000

Muut toimintakulut

Vuokrat	-144.982
Muut toimintakulut	-23.200

Muut toimintakulut -168.182

TOIMINTAKULUT -12.474.727

TOIMINTAKATE -9.935.416

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
13.12.2022

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti
Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2023 - 31.12.2023

EUR

	Budjetti 2023
Opetus- ja kasvatustaloutta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Korvaukset kunnilta	426.900
Muut suoritteiden myyntituotot	16.000
Myyntituotot	442.900
Maksutuotot	
Sosiaalitoimen maksut	527.100
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	73.000
Maksutuotot	600.100
Tuet ja avustukset	1.372.500
Muut toimintatuotot	
Vuokratuotot	200
Muut toimintatuotot	10.900
Muut toimintatuotot	11.100
TOIMINTATUOTOT	2.426.600
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-18.485.200
Henkilösivukulut	-4.251.500
Henkilöstökulut	-22.736.700
Palvelujen ostot	
Asiakaspalvelujen ostot	-712.400
Muiden palvelujen ostot	-5.268.510
Palvelujen ostot	-5.980.910
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-823.990
Avustukset	
Avustukset kotitalouksille	-681.400
Avustukset yhteisöille	-230.400
Avustukset	-911.800
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-174.400
Muut toimintakulut	-4.000
Muut toimintakulut	-178.400
TOIMINTAKULUT	-30.631.800
TOIMINTAKATE	-28.205.200

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
13.12.2022

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti
Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2023 - 31.12.2023

EUR

Budjetti
2023

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot

Liiketoiminnan myyntituotot	12.000
Korvaukset kunnilta	129.000
Muut suoritteiden myyntituotot	10.600

Myyntituotot 151.600

Maksutuotot

Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	493.100
-----------------------------------	---------

Maksutuotot 493.100

Tuet ja avustukset 12.000

Muut toimintatuotot

Vuokratuotot	6.200
Muut toimintatuotot	25.200

Muut toimintatuotot 31.400

TOIMINTATUOTOT 688.100

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	-2.007.600
Henkilösivukulut	-456.800

Henkilöstökulut -2.464.400

Palvelujen ostot

Asiakaspalvelujen ostot	-324.500
Muiden palvelujen ostot	-995.780

Palvelujen ostot -1.320.280

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -403.100

Avustukset

Avustukset kotitalouksille	-5.000
Avustukset yhteisöille	-313.000

Avustukset -318.000

Muut toimintakulut

Vuokrat	-137.700
Muut toimintakulut	-3.900

Muut toimintakulut -141.600

TOIMINTAKULUT -4.647.380

TOIMINTAKATE -3.959.280

Äänekosken kaupunki

 Sivua 1
 13.12.2022

T A L O U S A R V I O

 Virallinen budjetti
 Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2023 - 31.12.2023

EUR

	Budjetti 2023
Kaupunkirakennelautakunta	
TULOSLASKELMA	
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Liiketoiminnan myyntituotot	87.000
Muut suoritteiden myyntituotot	3.598.000
Myyntituotot	3.685.000
Maksutuotot	
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	2.000
Yhdyskuntapalvelujen maksut	345.000
Maksutuotot	347.000
Muut toimintatuotot	
Vuokratuotot	5.579.500
Muut toimintatuotot	50.000
Muut toimintatuotot	5.629.500
TOIMINTATUOTOT	9.661.500
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-1.900.900
Henkilösivukulut	-433.400
Henkilöstökulut	-2.334.300
Palvelujen ostot	
Muiden palvelujen ostot	-7.186.000
Palvelujen ostot	-7.186.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Avustukset	-5.528.200
Avustukset yhteisöille	-145.000
Avustukset	-145.000
Muut toimintakulut	
Vuokrat	-2.367.400
Muut toimintakulut	-222.500
Muut toimintakulut	-2.589.900
TOIMINTAKULUT	-17.783.400
TOIMINTAKATE	-8.121.900

Äänekosken kaupunki

Sivu 1
13.12.2022

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti
Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2023 - 31.12.2023

EUR

Budjetti
2023

Ympäristölautakunta

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Maksutuotot

Yhdyskuntapalvelujen maksut

190.400

Maksutuotot

190.400

TOIMINTATUOTOT

190.400

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

-308.200

Henkilösivukulut

-70.200

Henkilöstökulut

-378.400

Palvelujen ostot

Muiden palvelujen ostot

-390.190

Palvelujen ostot

-390.190

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

-9.300

Muut toimintakulut

Vuokrat

-3.900

Muut toimintakulut

-3.900

TOIMINTAKULUT

-781.790

TOIMINTAKATE

-591.390